

BARN & MEDIER 2016

9 – 16-åringers bruk og
opplevelser av medier



Medietilsynet
NORWEGIAN MEDIA AUTHORITY

Innhold

For ord	5
Hovedfunn	6
Informasjon om undersøkelsen	11
Tidligere undersøkelser og sammenligning over tid	11
Om utvalget	12
Barns mediehverdag	14
Tilgang til ulike medier.....	14
Mobiltelefon – tilgang og bruk.....	18
Tidsbruk	22
Oppsummert om tidsbruk.....	26
Vurdering av egen tidsbruk	26
Vurdering av foreldres tidsbruk.....	30
Medieinnhold	33
Favorittprogram på tv.....	33
Foretrukne personer/kanaler på YouTube	33
Nyhetsinteresse	34
Reklame	36
Internett	39
Bruk av nettjenester som musikk, film/tv, spill, fildeling og sosiale nettsteder	39
Bruk av ulike typer nettsider, e-post, nettsamtale, videochat og datingtjenester	45
Oppsummert om bruken av internett.....	51
Sosiale medier	54
Hvilke sosiale medier brukes mest?	55
Tilbakemelding på sosiale medier	56
Spill	57
Spillutstyr.....	57
Favorittspill.....	58
Hvor mye vet foreldrene om spillene barn og unge spiller?	59
Aldersgrenser.....	59
Oppsummert om barn og dataspill.....	60
Seksuelle kommentarer og nakenbilder	61
Uønskede seksuelle kommentarer	61
Nakenbilder	62

Delingskultur	64
Videresending uten tillatelse	64
Lagt ut tekst, bilde eller video som man angret på.....	64
Deling av passord på sosiale medier.....	65
Personverninnstillinger	66
Mobbing, trusler og utestenging	67
9–16-åringer som har lagt merke til mobbing, trusler eller utestenging på internett, spill eller mobil	67
9–16-åringer som selv har mobbet, truet eller utestengt noen på internett, spill eller mobil.....	69
Oppsummert om nettmobbing.....	69
Oppfordring til vold på sosiale medier eller på nett	70
Barn og unges håndteringskompetanse	71
Kildesjekk.....	71
Rapportering om ting som skjer på internett.....	71
Veiledning og opplæring	74
Hvem lærer barna om trygg og sikker bruk av medier?	74
Av hvem ønsker barna å lære om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill?	76
Kjennskap til kampanjer og ressurser om trygg og sikker bruk av medier.....	78
Regulering av mediebruk	79
Aldersmerking.....	79
Mediebruk som kilde til uenighet med foreldre	79
Foreldres interesse for barnas mediebruk.....	81
IKT i skolen	83
Verktøy i undervisningen.....	83
Regler for mobilbruk.....	85

Forord

I vår tid preger bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi barn og unges oppvekst gjennom lek, læring og kommunikasjon. Kunnskap om barns bruk og opplevelser av medier er viktigere enn noen gang for at foreldre, utdanningssystemet, forskere og beslutningstakere skal kunne gjøre gode valg og vurderinger. Ikke minst er det viktig for samfunnsdebatten knyttet til både mediefrykt, nettmobbing og de teknologifrelste.

For noen år tilbake handlet medieinnhold om noe barn og unge var tilskuere til. I dag er de deltakere og kan innta mange flere roller som mediebrukere. De kan være tilskuere, spillere, kunder, tekstprodusenter, kunnskapsinnhentere og bildedistributører for å nevne noen. De mange deltakerrollene barn og unge kan innta utfordrer også den rett på beskyttelse mot skadelig medieinnhold som ligger nedfelt i både lover og konvensjoner. Retten på beskyttelse gir staten et særlig beskyttelsesansvar, men beskyttelse vil i dag i mange tilfeller handle om hvorvidt barn har god kompetanse til å beskytte seg selv. Undersøkelsen stiller derfor også spørsmål knyttet til barnas mestrings- og mediekompetanse. For noen år tilbake ville det vært helt utenkelig at personvern skulle være en del av grunnopplæringen i skolen. I dag er det høyst relevant.

Barn og medier 2016 er delt inn i to undersøkelser – den ene der barn og unge selv får svare på sin bruk og sine opplevelser. I den andre delen svarer foreldre for hvordan de opplever at sine barn bruker medier og har det på nett. Disse to undersøkelsene kan avsløre en del misforståelser og mørketall mellom hva barn opplever selv og hva foreldre får med seg – eller hva barna deler med dem. I krysningpunktet mellom svarene fra barn og foreldre finnes det gode muligheter til å se hvor det bør settes inn krefter med tanke på utfordringene barn har både med andres og egen oppførsel. Det er en rekke instanser som jobber med spørsmål som «hvordan stopper vi nettmobbing?» og «hvordan får vi barn til å søke råd og veiledning hos voksne når de opplever noe som er vondt?». Medietilsynet håper og tror at Barn og medier-undersøkelsen kan bidra ikke bare til økt kunnskap, men faktiske tiltak som er med på å øke mediekompetansen og en trygg mediehverdag for barn og unge.

Fredrikstad 20. mai 2016



Eva Liestøl
Direktør brukertrygghet Medietilsynet

Hovedfunn

• Tilgang til ulike medier

De fleste barn og unge har mulighet til å bruke tv, PC/Mac og nettbrett hjemme (mellom 85 og 95 prosent). Strømmeboks er det mediet færrest barn har tilgang til (35 prosent).

Det er små forskjeller på tvers av kjønn og alder når det gjelder tilgangen til de ulike mediene. Tilgang til spillkonsoll er imidlertid mer utbredt blant guttene, og tilgang til PC og DVD-/Blu-ray-spiller er vanligst blant de eldste barna.

Kun tre prosent av barna har *ikke* tilgang på mobiltelefon. Andelen som har tilgang øker med alderen. Det er små kjønnsforskjeller, men blant de yngste barna er andelen jenter som har mobil større enn andelen gutter.

Barna oppgir å bruke mobilen først og fremst til å snakke, sende/motta SMS, høre på musikk og ta/dele bilder. Jenter bruker mobilen gjennomgående mer enn gutter. De eldste barna bruker generelt mobilen mer enn de yngste. Sammenlignet med tidligere år, kan det hevdes at mobilen har fått et mer omfattende bruksområde.

• Tidsbruk på ulike aktiviteter

Barn og unge bruker mye tid på medier. Bruk av mobil og internett samt å treffe venner, er de aktivitetene barna bruker *mest* tid på.

Tid brukt på internett, sosiale medier og mobil er økende med alder. Tidsbruk på film og tv og å treffe venner er mer aldersuavhengig. Gutter bruker mer tid på spill enn jenter, mens jentene ligger i toppen når det gjelder tidsbruk på sosiale medier, mobil og å treffe venner.

• Barnas vurdering av egen og foreldrenes tidsbruk

Barna mener gjennomgående at de bruker passe med tid på de ulike aktivitetene. Betydelige andeler mener imidlertid de bruker for *mye* tid på mobilen, sosiale medier og internett, samt for *lite* tid på å treffe venner.

Jentene er generelt mer kritiske til egen tidsbruk enn guttene. Aldersforskjellene er ikke store for guttene, men for jentene ser vi en tendens til at jo eldre de er, jo mer kritiske er de til egen tidsbruk.

De fleste barna mener foreldrene bruker passe med tid på ulike aktiviteter. Mange synes imidlertid foreldrene bruker for *mye* tid på jobb, mobilbruk, sosiale medier og internett samt for *lite* tid på sport/trening. Her er jentene og guttene forholdsvis samstemte. Det samme gjelder de ulike aldersgruppene.

Sammenlignet med tidligere år, har det spesielt vært en økning i andelen barn og unge som mener foreldrene bruker for mye tid på mobilen.

• Favorittprogrammer og YouTube-kanaler

På spørsmål om hvilke programmer på tv/nett-tv de liker best å se på, oppga særlig store andeler av barna «Farmen», «Pretty Little Liars», «Disney» og «iCarly» og diverse sport.

Av kanaler/brukere de følger på Youtube, Twitch eller lignende, oppga mange barn «Pewdiepie», «Prebz og Dennis», «Noobwork» og «KSI», hvorav spesielt gutter og yngre barn foretrekker «Prebz og Dennis» og «Noobwork», mens «Pewdiepie» er særlig utbredt blant de litt eldre barna.

• Nyheter og reklame

Den viktigste kilden til nyheter for barn og unge, er internett. Mens 37 prosent leser nyheter på nett hver dag, er tilsvarende andel for tv og papiraviser henholdsvis 27 og ni prosent.

Nyhetslesing på daglig basis er generelt mer utbredt blant guttene enn blant jentene. Mens bruk av tv og aviser går ned jo eldre barna er, er andelene som leser nyheter på nett økende med alderen, spesielt hos guttene.

To av tre barn mener reklame på internett, blogger og sosiale medier er kjedelig/irriterende. Guttene irriterer seg mer enn jentene i tillegg til at irritasjonen over slik reklame øker med alderen. Andelen som mener reklame er morsomt og/eller nyttig er relativt lav og dessuten synkende med økende alder.

36 prosent av barna mener reklame gjør at barn får foreldre til å kjøpe ting, mens 29 prosent mener de selv får lyst til å kjøpe ting. Disse andelene er høyest blant guttene og synkende med alder.

• Bruk av nettjenester

Tjenestene barna bruker mest på ukentlig basis, er videotjenester, musikkstrømming, sosiale bildetjenester, nett-tv og sosiale medier.

Flere gutter enn jenter bruker videotjenester, mens det motsatte gjelder for strømming av musikk og sosiale bildetjenester. Bruken av samtlige tre aktiviteter øker med alderen. Også bruken av sosiale medier er mest utbredt blant de eldste barna, mens flere yngre enn eldre bruker nett-tv og spillsider på internett.

Både fildelingstjenester, sosiale spørretjenester og pengespill på nett er i svært liten grad utbredt blant barn og unge.

• Bruk av nettsider

Åtte av ti barn og unge bruker ulike søkemotorer (som Google) på ukentlig basis. Bruken øker betydelig med alderen, og gutter bruker søkemotorer gjennomgående mer enn jenter.

Nesten halvparten av barna bruker videochat minst én gang i uka. Bruken er økende med alder, mens det her er jentene som ligger i toppen.

Ulike oppslagsverk, nyhetssider, e-post og nettsamtaler er også brukt en del på ukentlig basis, spesielt av de eldste barna. Her er det gjennomgående små kjønnsforskjeller.

Relativt få barn bruker/besøker pornosider, nettbutikker, fansider, blogger, nettforum eller datingtjenester. Vi finner særlig store kjønnsforskjeller hva gjelder besøk på blogger og pornosider, hvor jentene besøker blogger mer enn guttene, mens det motsatte gjelder for pornosider.

• Sosiale medier

Snapchat, Instagram og Facebook er klart mest utbredt blant barn og unge, deretter følger KiK, Twitter og Momio. Bruk av Facebook og Snapchat er økende med alder, og jentene bruker Snapchat og Instagram i større grad enn guttene. Fra 13 års alder er det betraktelig flere jenter enn gutter som mener det er viktig å få tilbakemeldinger på sosiale medier. Tendensen er imidlertid at 40 prosent av barn og unge synes dette er *uviktig*.

• Spillutstyr og favorittspill

96 prosent av guttene og 76 prosent av jentene spiller spill. I alle aldersgrupper er andelen større blant guttene enn jentene, og hos jentene blir dessuten spilling mindre utbredt jo eldre de er.

Nesten tre av fire barn spiller på mobilen. Også spill på nettbrett, spillkonsoll og PC er svært utbredt blant barn og unge.

Mens jentene spiller mer enn guttene på mobil og nettbrett, er spill på spillkonsoll og PC vanligere blant guttene. Spill på nettbrett og håndholdt spillkonsoll er vanligst blant de yngste, mens PC-spill er særlig utbredt blant de eldste guttene. Sammenlignet med tidligere år ser vi sterkest økning i andelen som spiller på mobil og nettbrett.

På spørsmål om hvilke spill de foretrekker, oppgir store andeler av barna «Minecraft», «Fifa», «GTA», «Call of Duty» og «Counter-Strike».

• Foreldres kjennskap til spill og aldersmerking

42 prosent mener foreldrene vet mye om spillene de spiller. En andel som er høyere enn hva den har vært tidligere år.

Kjønn- og aldersforskjellene er imidlertid store. Andelen som mener foreldrene har god oversikt, er sterkt fallende med økt alder, og den er også jevnt over lavere blant jentene enn blant guttene.

37 prosent av 9-15 åringene har spilt spill med aldersgrense på 16 år, mens 40 prosent har spilt spill med aldersgrense på 18 år. Blant 16-åringene har 76 prosent spilt spill med 18-årsgrense. Av de yngste barna i alderen 9-11 år, har 26 prosent spilt spill med 16-årsgrense, mens 21 prosent har spilt spill med 18-årsgrense. Andelene øker med barnas alder, og det er en klar kjønnsforskjell i alle aldre, da langt flere gutter oppgir å ha spilt slike spill.

• Seksuelle kommentarer og nakenbilder

Én av fem barn i alderen 13-16 år har opplevd å få uønskede seksuelle kommentarer på nett det siste året. Jenter har opplevd dette i betydelig større grad enn gutter, og her er også andelen økende med høyere alder. Av jenter i 16-årsalderen har hele to av fem opplevd å få seksuelle kommentarer.

De vanligste reaksjonene på slike uønskede seksuelle kommentarer er at det ikke skjedde noe spesielt, at barna blokkerte personen som kom med kommentarene og at de syntes det var ekkelt. Noe mindre vanlig er det å fortelle det til en venn eller søsken eller rapportere personen.

Omtrent én av ti oppgir å ha sendt nakenbilder av seg selv i løpet av det siste året. Andelen er dog høyere blant de eldste barna enn blant de yngste, mens kjønnsforskjellene er små.

Blant jentene er det vanligst å sende nakenbilder til kjæresten eller en guttevenn, mens blant guttene er det betraktelig mindre vanlig å sende til kjæresten. Å sende nakenbilder til en venn av motsatt kjønn er omtrent like vanlig blant guttene som blant jentene.

Mens hver fjerde jente oppgir å ha følt seg presset til å sende nakenbilder, gjelder dette nærmest ingen av guttene. Flertallet av både guttene og jentene hevder de selv ønsket å sende bildene.

• Delingskultur blant barn

17 prosent av barna i alderen 9-16 år har sendt bilder eller videoer av andre på nett eller mobil uten å ha fått samtykke. Denne andelen øker fra 12-årsalderen, og er også høyest blant jentene.

30 prosent har sendt eller lagt ut tekst, bilder eller videoer på mobil/internett som de senere har angret på, hvorav 83 prosent har fått slettet det i ettertid. Andelen som har lagt ut ting de angret på, øker med alderen og er jevnt over høyere blant jenter enn gutter.

19 prosent oppgir å kjenne til en venns passord på sosiale medier, og elleve prosent har delt eget passord med venner. I begge tilfeller er andelen noe økende med alder. De eldste jentene er mest tilbøyelige både til å kjenne til venners passord og til å dele passordet sitt med venner. Eldre jenter er også de som i størst grad har endret personverninnstillingene sine på sosiale medier.

• Barn som selv har opplevd mobbing, trusler og utestenging

Sju prosent av barn og unge har på *ukentlig eller månedlig* basis selv opplevd at noen har vært slemme med dem eller mobbet dem på internett, spill eller mobil. Andelen er høyest blant de eldste. Fram til 12-årsalder har gutter opplevd dette i større grad enn jenter, men blant de eldre barna er det mest utbredt hos jentene.

Sju prosent rapporterer om utestenging på *ukentlig/månedlig* basis. Andelen øker fra ca. 13 år, og er da høyere blant jenter enn gutter. Hos de yngste barna er det derimot flest gutter som har opplevd å ikke få delta.

Fem prosent har blitt truet på internett, spill eller mobil én eller flere ganger den siste måneden. Også her er andelen økende med alder og høyere blant guttene enn blant jentene.

Fire prosent har minst én gang den siste måneden opplevd at noen la ut et bilde av dem som gjorde dem trist eller sint. Andelen er sterkt økende med alder, og dessuten betydelig høyere blant jentene enn blant guttene.

• Barn som selv har mobbet, truet eller utestengt

Ti prosent av barna sier de *en eller annen gang* har vært slemme med eller mobbet noen på internett, spill eller mobil. Andelen er økende fra 13-årsalderen, spesielt blant guttene. Tolv prosent har stengt noen ute eller ikke latt dem få delta, enten ukentlig, månedlig, årlig eller sjeldnere. Utestenging er mer utbredt blant guttene enn blant jentene, og i begge tilfeller økende fra 13-årsalderen.

Ni prosent har selv lagt ut bilder av andre som gjør vedkommende triste eller sinte. Dette er mer utbredt blant jentene enn blant guttene, og vanligst blant de eldre barna.

Fem prosent oppgir å ha truet noen på internett, spill eller mobil noen gang, og andelen er høyere blant gutter enn jenter. Særlig blant guttene er andelen økende fra 13-årsalder.

• Vold på sosiale medier eller på nett

Ti prosent av barna mellom 13 og 16 år har selv oppfordret til / kjenner noen som har oppfordret til vold på sosiale medier eller på nett. Andelen øker med alderen og er høyest blant de eldste jentene.

Barns håndteringskompetanse

60 prosent av barna sjekker nettsider/kilder for å se om informasjonen er riktig. Andelen er økende med alderen og gjennomgående høyest blant guttene.

48 prosent oppgir å ha rapportert om noe som har skjedd på internett. Andelen er høyere blant jentene enn guttene og er økende med alderen. Det er mest utbredt å si ifra til venner og foreldre, så til nettsiden, søsken eller lærer. Andelen som sier ifra til foreldre har økt siden 2012, mens andelen som rapporterer til nettsiden har gått ned.

38 prosent av barna som har rapportert om noe som har skjedd på internett, hevder de fikk hjelp. Andelen er synkende med alder. De eldste barna mener i størst grad at de ikke trengte hjelp.

• Veiledning og opplæring i trygg og sikker bruk av medier

78 prosent av barna har lært om trygg og sikker mediebruk på skolen, 61 prosent har lært det av mamma og 54 prosent oppgir å ha lært nettvett av pappa.

Jentene har i større grad enn guttene lært nettvett fra foreldre og venner, mens gutter heller har lært fra data- og spillbutikker. De eldre barna har i større grad enn de yngre lært nettvett fra internett.

Barn lærer i større grad om nettvett på skolen og tv i dag enn hva de har gjort før.

Over halvparten av barna *ønsker* å lære nettvett av skolen eller foreldre. Foreldre er særlig foretrukket blant de yngre barna, mens de eldre foretrekker å lære nettvett spesielt fra internett, myndigheter og seg selv.

Vi ser en nedgang over tid i andelen barn som *ønsker* å lære nettvett av venner og en økning i andelen som vil lære om dette på skolen.

Av kampanjer med informasjon om nettvett er det Ung.no, Slettmeg.no, Bruk hue og Kors på halsen barna har best kjennskap til. Førstnevnte er mest kjent av de eldste, mens sistnevnte er særlig kjent for de yngste. Jentene har generelt bedre kjennskap til de ulike kampanjene enn guttene.

• Regulering av barns mediebruk

33 prosent av barna er opptatt av å følge aldersmerking på sosiale medier, dataspill og film. Andelen går ned med alder, og gutter er enda mindre opptatt av aldersmerking enn jenter.

Barna er oftere uenig med foreldrene om hvor mye *tid* de bruker på ulike medier enn om hva de bruker mediene til. Tid brukt på internett, mobil, film/tv og dataspill er de mest sentrale kildene til uenighet.

Gutter er i større grad enn jenter uenig med foreldrene om spilling, mens det motsatte gjelder mobilbruk. Generelt er andelen barn som er uenige med foreldre om mediebruk avtagende med barnas alder.

Ifølge barna viser foreldrene mest interesse for *andre fritidsaktiviteter* og for *hva du kjøper på nett*. Foreldrene viser minst interesse for *spill du har spilt*. Kjønnforskjellene er små, mens foreldrenes interesse er synkende med barnas alder.

• IKT i skolen

Over halvparten av barna bruker internett, PC/Mac eller læringsplattformer i undervisningen. Også mobil og nettbrett er relativt utbredt, mens sosiale medier og dataspill er mer uvanlig.

Bruken øker med alder med unntak av nettbrett og dataspill som er mest utbredt blant de yngste. Gutter bruker dataspill og sosiale medier i størst grad, mens jenter bruker læringsplattformer mer.

Av barna som oppgir å bruke nettbrett er det høye andeler som hevder å bruke dette til å *løse oppgaver, søke opp informasjon og lese/skrive*.

På spørsmål om hva de gjør på skolen, oppgir 61 prosent at de lager presentasjoner. Å *fotografere/redigere bilder, lage/redigere film og bruke spill i undervisningen* er også relativt utbredte aktiviteter, mens å *lage nettsider, lage blogger og lage programmer/apper/spill* er lite utbredt.

Omtrent alle barn hevder skolen har regler for mobilbruk. En relativt stor andel (47 prosent) oppgir at mobiltelefonen skal være lagt vekk hele skoledagen, en andel som synker kraftig fra 12-årsalderen. At telefonen kan brukes i friminuttene eller i timen når lærer gir beskjed om det, oppgis derimot i større grad av de eldre barna.

Informasjon om undersøkelsen

Undersøkelsen *Barn og unges mediebruk 2016* er gjennomført av Sentio Research Norge på oppdrag fra Medietilsynet. Seniorrådgiver Thomas Haugan-Hepsø har vært prosjektleder for Medietilsynet.

Feltarbeidet foregikk mellom 5. oktober og 18. november 2015. Undersøkelsen er finansiert av en interdepartemental arbeidsgruppe bestående av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Medietilsynet er faglig ansvarlig for undersøkelsen både når det gjelder spørsmål og spørsmålsutforming, metode, gjennomføring og rapportering. Datainnsamling og databearbeiding er gjennomført av Sentio i nært samarbeid med Medietilsynet. Medietilsynet har hentet innspill til spørsmål fra flere samarbeidspartnere i forskningsmiljøer og det norske Trygg bruk-nettverket. Medietilsynet har også vært i dialog med det svenske medietilsynet; Statens Medieråd som også gjennomfører lignende undersøkelser (*Ungar & medier 2015*). I tillegg har vi brukt Medietilsynets ungdomspanel fra Gudeberg skole i Fredrikstad til råd om spørsmålsstillinger.

Det er samlet inn svar fra 2 888 barn i alderen 9–16 år. Undersøkelsen ble gjennomført ved at Sentio rekrutterte et utvalg skoler til å delta. For å oppnå et mest mulig representativt utvalg, ble rekrutteringen basert på klyngeutvalg. Datainnsamlingen er gjennomført på skoler ved bruk av elektronisk spørreskjema.

Parallelt med denne undersøkelsen er det gjennomført en undersøkelse med fokus på foreldre til barn i alderen 1–16 år. Dette både for å avdekke gap i digital mediebruk, kompetanse og holdninger, samt foreldrenes kunnskaper om barnas nettbruk og erfaringer.

Se eget vedlegg for mer utfyllende informasjon om undersøkelsene og praktisk gjennomføring.

Tidligere undersøkelser og sammenligning over tid

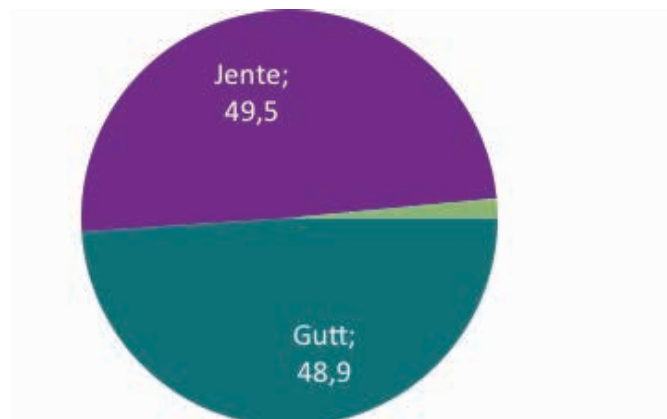
Spørsmålsområdene tar utgangspunkt i erfaringer fra tilsvarende undersøkelser gjennomført av Medietilsynet i 2003, 2006, 2008, 2010, 2012 og 2014. Imidlertid er barn og unges digitale mediebruk i så rask utvikling at det kreves vesentlige endringer for hver undersøkelse. Ved utviklingen av årets undersøkelse har det vært en avveining mellom behov for å måle utvikling over tid, mot behov for å fange opp nye vaner.

Det har vært betydelige endringer i skjemaet sammenlignet med tidligere, både i enkelte formuleringer av spørsmål, samt svarskalaer, noe som gjør at vi ikke kan sammenligne alle resultater over tid. I tillegg er utvalget noe annerledes sammensatt enn tidligere, ved at det ved årets undersøkelse er med en reell andel 16-åringer (første år på videregående skole). Tidligere var 10. klasse høyeste trinn som deltok i undersøkelsen. Dette gjør at vi kun kan sammenligne barn i yngre aldersgrupper for de spørsmålene som er like.

Om utvalget

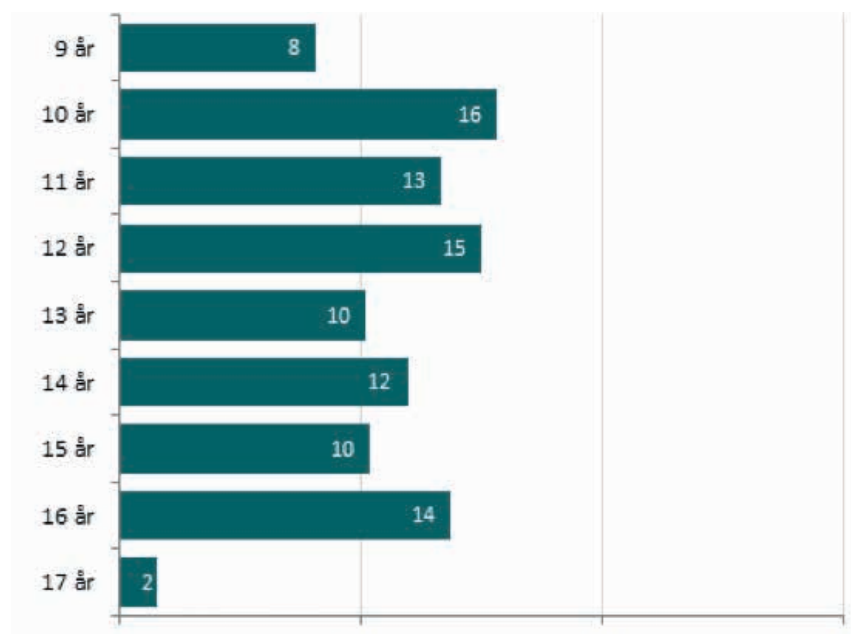
Av totalt 2 888 barn og unge som har svart på undersøkelsen utgjør jentene 49,5 prosent, guttene 48,9 prosent mens 1,5 prosent har ikke oppgitt kjønn.

Figur 1: Fordeling kjønn. Prosent. n=2 888



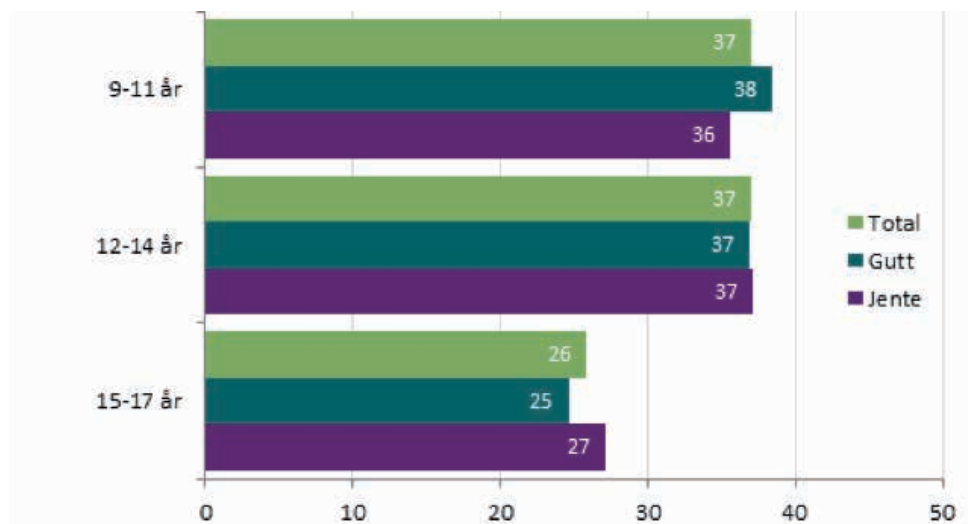
I Figur 2 ser vi aldersfordelingen i utvalget. Datainnsamlingen har vært rettet mot skoleklasser fra 4. trinn på barneskolen til 1. trinn på videregående skole. To prosent av utvalget er 17 år. Dette kan skyldes at enkelte er født sent på året og har startet på skolen ett år senere, eller at noen ikke har gått direkte fra 10. klasse til videregående skole. Siden det er såpass få, blir 17-åringene satt sammen med 16-åringene i analysene i rapporten. Vi kan også merke oss at niåringene er noe underrepresentert (åtte prosent), mens øvrige aldersgrupper varierer fra 10 til 16 prosent.

Figur 2: Utvalgets aldersfordeling. Prosent. n=2 881



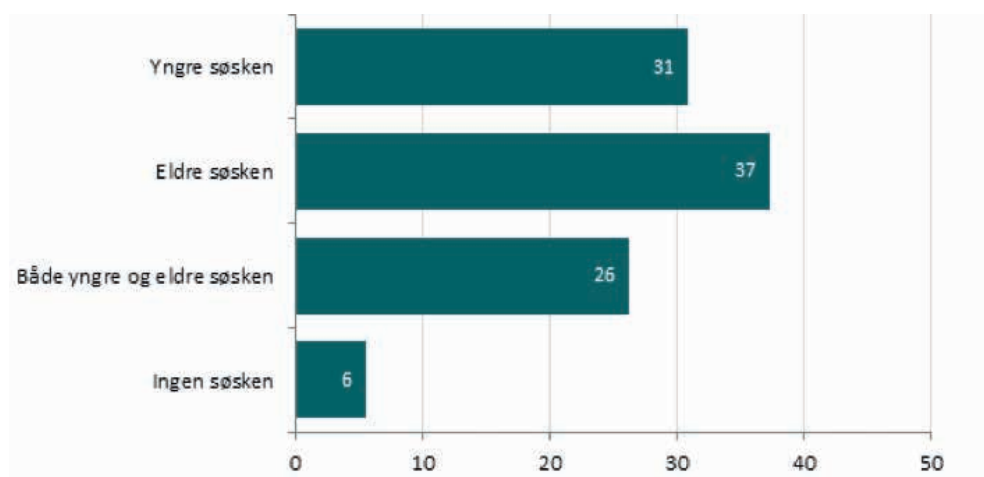
Figur 3 viser at det er en forholdsvis jevn kjønnsfordeling innen alle aldersgrupper.

Figur 3: Aldersfordeling totalt og etter kjønn. Prosent. n=2 888



94 prosent oppgir at de har søsken. 26 prosent har både eldre og yngre søsken, 37 prosent har kun eldre søsken mens 31 prosent kun har søsken som er yngre enn seg selv.

Figur 4: Har du søsken? Prosent. n=2 854

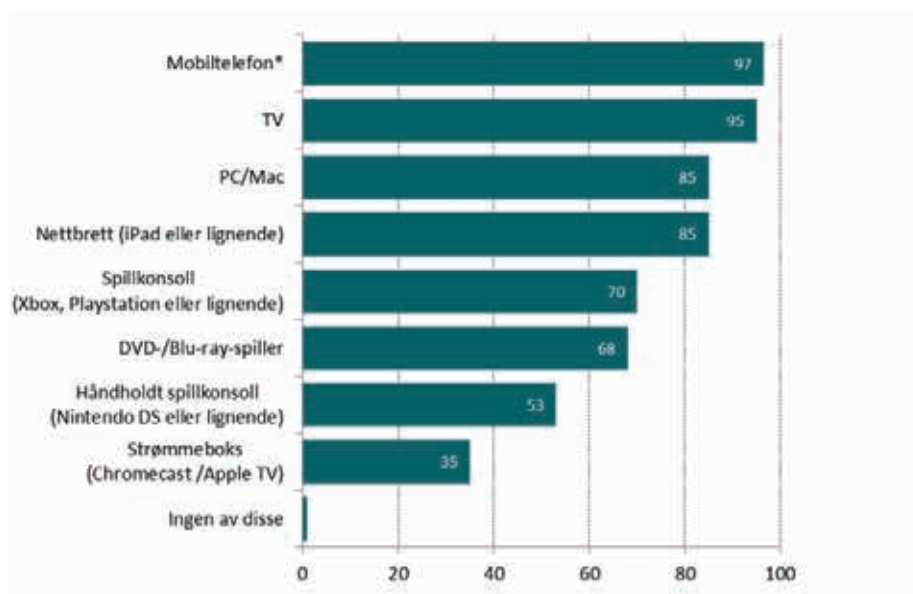


Barns mediehverdag

Tilgang til ulike medier

95 prosent av alle barn har mulighet til å bruke tv hjemme. 85 prosent har mulighet til å bruke PC/Mac og nettbrett. Videre har 70 prosent mulighet til å bruke spillkonsoll og 68 prosent DVD-/Blu-ray-spiller. Om lag halvparten har mulighet til å bruke håndholdt spillkonsoll, mens når det gjelder strømboks har en tredjedel denne muligheten.

Figur 5: Hvilke av mediene nedenfor har du mulighet til å bruke hjemme?¹ Prosent. n=2 862



*Andelen som har mulighet til å bruke mobiltelefon, er hentet fra et eget spørsmål.

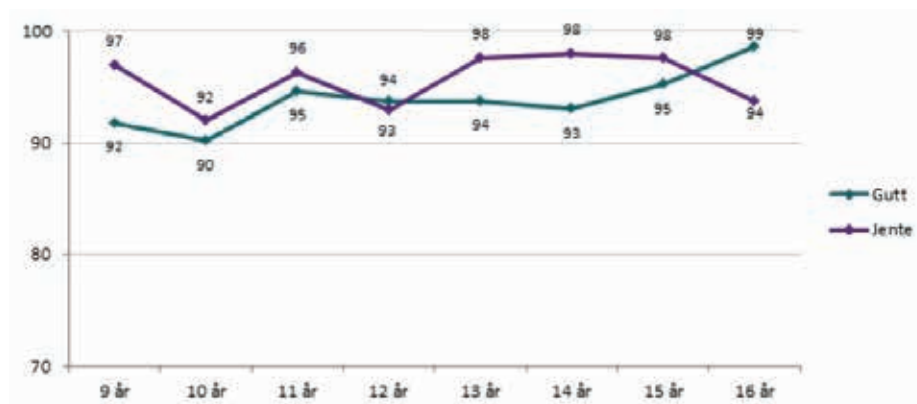
Tv, PC/Mac og nettbrett

Barns tilgang til å bruke tv er stabilt høy innenfor alle aldersgruppene og begge kjønn. Når det gjelder tilgang til PC/Mac øker andelen med alder, fra 72 prosent av de mellom ni og elleve år til 97 prosent av de mellom 15 og 16 år. De fleste av barna i alle aldersgrupper har mulighet til å bruke nettbrett, men andelen er høyest blant 11–14-åringene – både blant jenter og gutter.

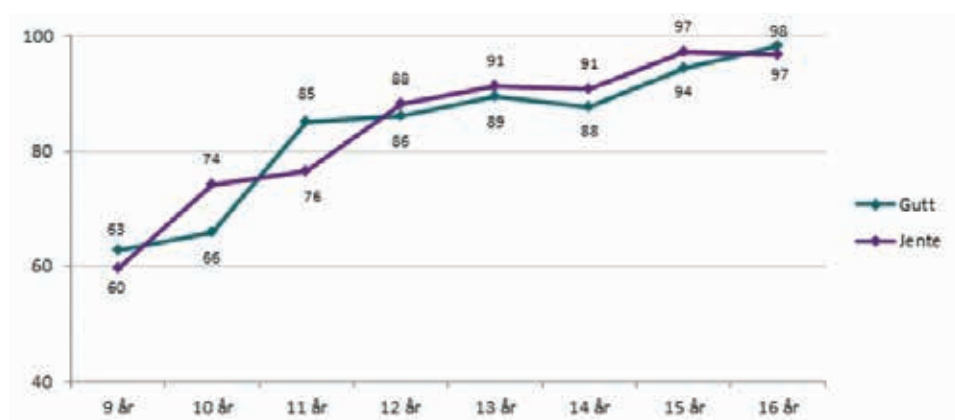
¹ Andelen som har mulighet til å bruke mobiltelefon hjemme, er hentet fra et eget spørsmål; 91 prosent har egen smarttelefon. Fem prosent har en annen type telefon og én prosent deler telefon med andre i familien.

Totalt sett er det små forskjeller mellom gutter og jenter når det gjelder mulighet til å bruke tv, PC/Mac og nettbrett. Den største kjønnsforskjellen gjelder mulighet til å bruke nettbrett – 87 prosent av jentene mot 84 prosent av guttene. Det er jevnt over en litt høyere andel av jentene enn guttene som har mulighet til å bruke nettbrett innen alle aldergrupper frem til 15–16 år. Blant 16-åringene har omtrent åtte av ti av både jenter og gutter mulighet til å bruke nettbrett.

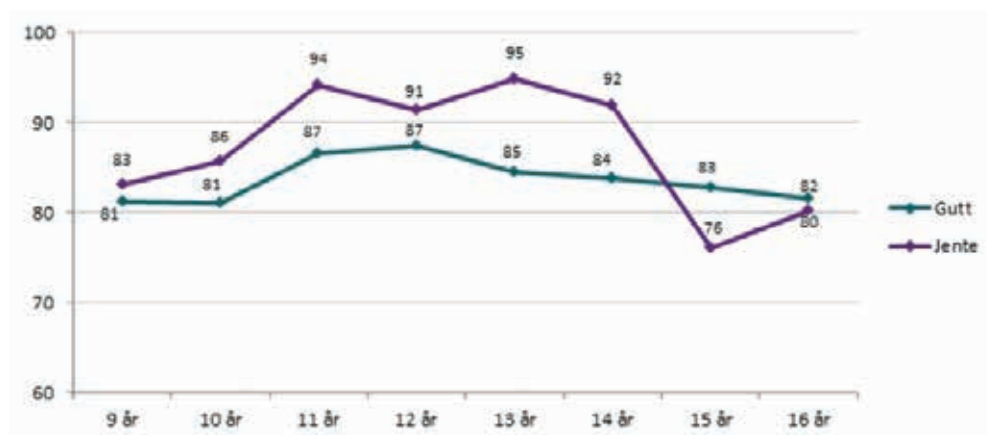
Figur 6: Prosentandel av gutter og jenter som har mulighet til å bruke tv hjemme.



Figur 7: Prosentandel av jenter og gutter som har mulighet til å bruke PC/Mac hjemme.



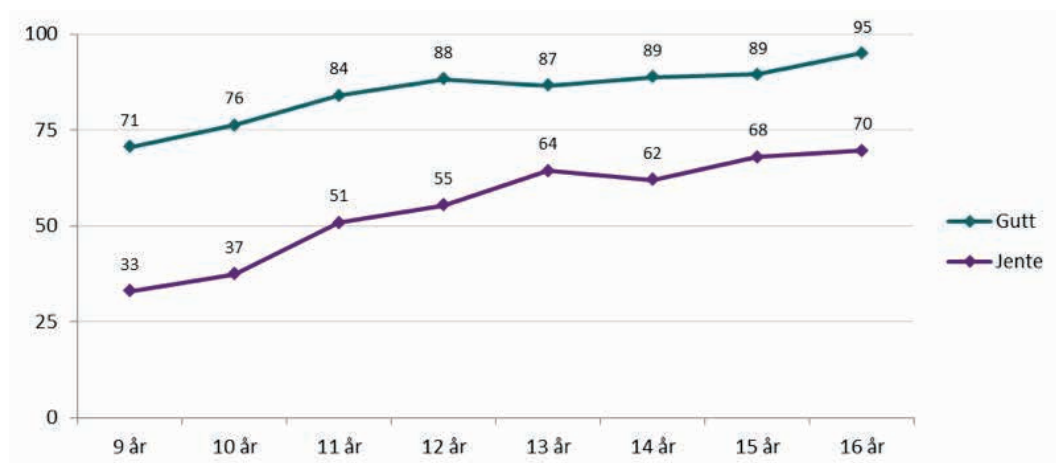
Figur 8: Prosentandel av jenter og gutter som har mulighet til å bruke nettbrett hjemme.



Spillkonsoll (Xbox, Playstation e.l.) og håndholdt spillkonsoll (Nintendo DS e.l.)

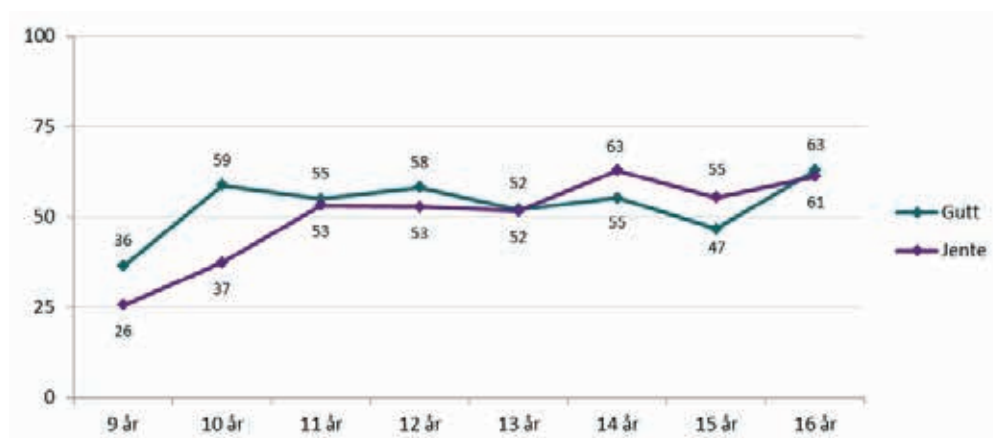
70 prosent av barn i alderen 9–16 år har mulighet til å bruke spillkonsoll (Xbox, Playstation eller lignende) hjemme. Andelen er signifikant høyere blant gutter enn jenter (85 prosent mot 55 prosent), og muligheten øker med barnas alder. Blant gutter i alderen 15–16 år har hele 93 prosent mulighet til å bruke spillkonsoll, mens andelen blant jenter i samme alder er 69 prosent.

Figur 9: Prosentandel av gutter og jenter som har mulighet til å bruke spillkonsoll hjemme.



En lavere andel av barna har mulighet til å bruke håndholdt spillkonsoll (Nintendo DS eller lignende), sammenlignet med vanlig spillkonsoll (53 mot 70 prosent). Det er mindre forskjeller mellom jenter og gutter når det gjelder håndholdt spillkonsoll. 55 prosent av guttene har mulighet til dette mot 51 prosent av jentene. Det er blant de yngste vi finner størst kjønnsforskjell, men forskjellen blir mer jevnet ut med alderen. Blant barn i alderen 14–15 år har faktisk en litt høyere andel av jentene enn guttene mulighet til å bruke håndholdt spillkonsoll, og her finner vi sterkest økning med alder.

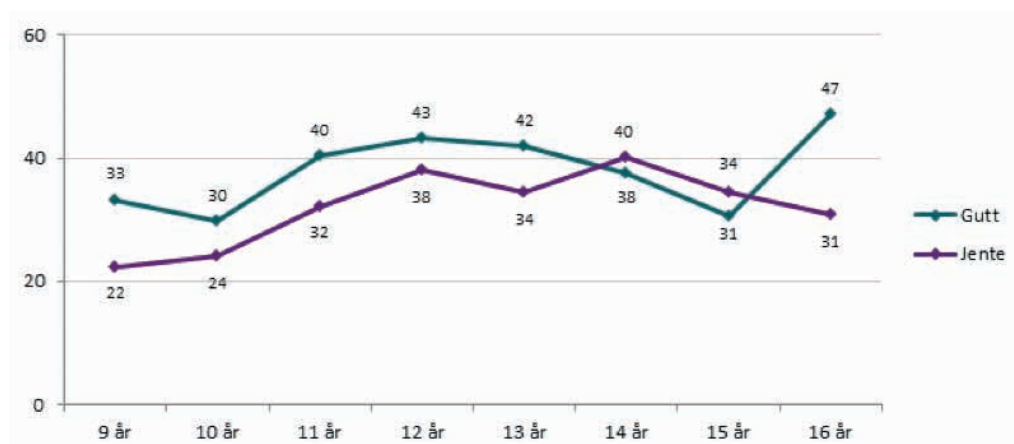
Figur 10: Prosentandel av gutter og jenter som har mulighet til å bruke håndholdt spillkonsoll hjemme.



Strømmeboks (Chromecast/Apple TV) og DVD-/Blu-ray-spiller

35 prosent av barna har mulighet til å bruke strømmeboks (Chromecast/Apple TV) hjemme, og bortsett fra aldersgruppen 14–15 år, gjelder det en høyere andel gutter enn jenter.

Figur 11: Prosentandel av gutter og jenter som har mulighet til å bruke strømmeboks hjemme.



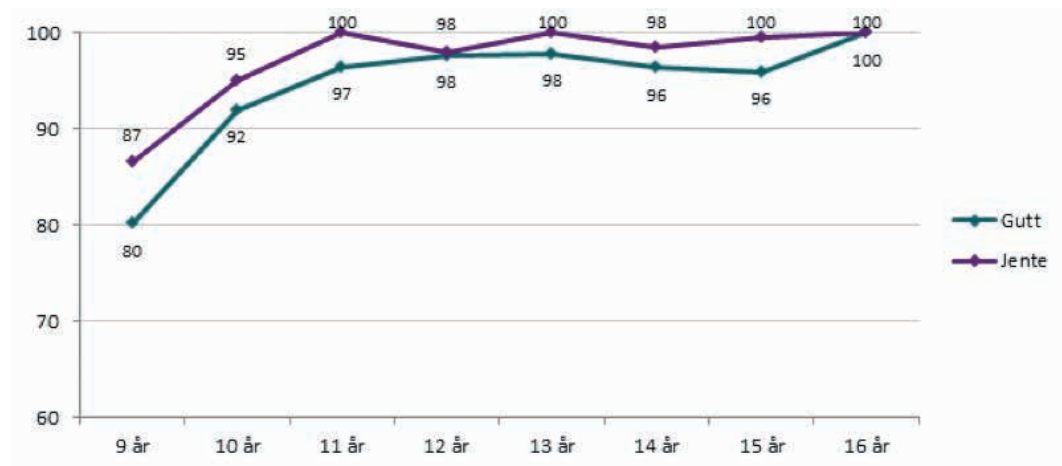
Mobiltelefon – tilgang og bruk

Barn og unge som har mobiltelefon

De aller fleste barn i alderen 9–16 år har tilgang til mobil. Kun tre prosent svarer at de ikke har tilgang. 91 prosent har en smarttelefon, fem prosent har en annen mobiltelefon mens én prosent oppgir at de deler mobil med andre i familien.

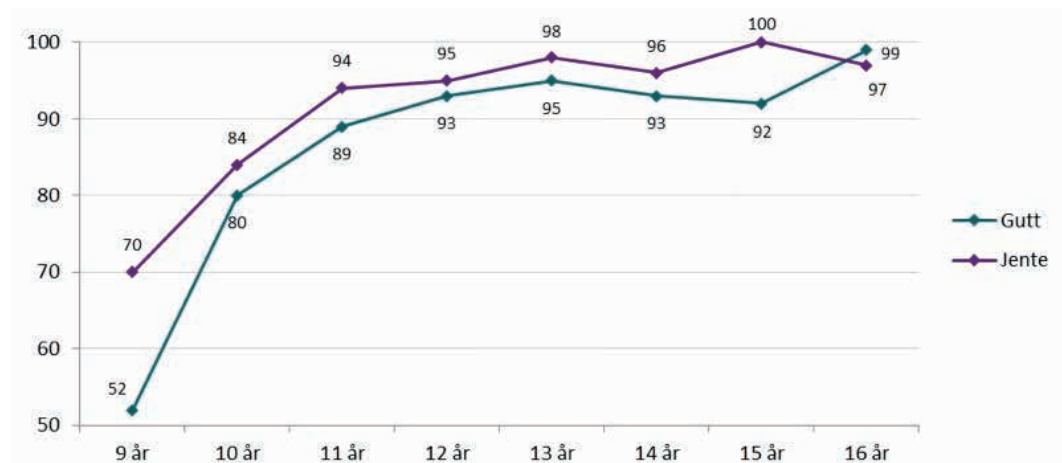
Andelen med tilgang til mobil øker med alderen, fra 80 og 87 prosent av de niårige guttene og jentene, til alle gutter og jenter som er 16 år. Det er relativt små kjønnsforskjeller, men vi ser tendens til at en litt høyere andel av de yngste jentene sammenlignet med de yngste guttene, har tilgang til mobil.

Figur 14: Prosentandel av gutter og jenter som har tilgang til mobiltelefon.



Andelen som har egen smarttelefon øker også med barnas alder. Figur 15 viser at flere av de yngste jentene enn de yngste guttene har smarttelefon, men kjønnsforskjellen blir mindre fra 10-årsalderen. Fra 11–12-årsalderen har de fleste barna smarttelefon.

Figur 15: Prosentandel av gutter og jenter som har egen smarttelefon.



Over tid har det vært en betydelig økning i andelen av 9–11-åringene som har egen smarttelefon, fra 49 prosent i 2012 til 81 prosent i 2016. Det er tilsvarende mønster for 12–14-åringene, selv om økningen ikke er like sterk. 70 prosent av barn i alderen 12–14 år hadde smarttelefon i 2012 mot 95 prosent i 2016.

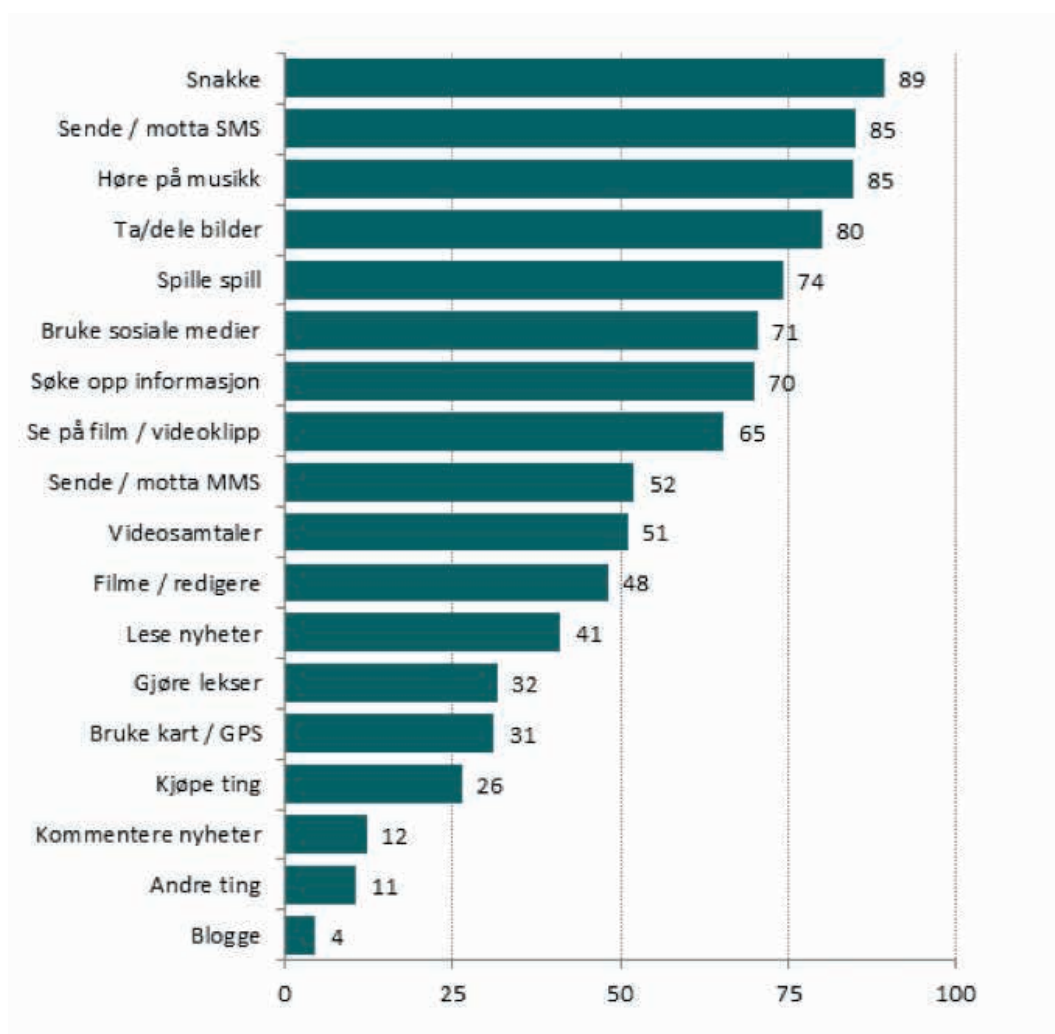
Tabell 1: Andel som har mobiltelefon, sammenlignet over tid. Prosent.

Har du mobiltelefon?	ALDER							KJØNN		TOTALT
	9-11 år			12-14 år			15-16 år	Gutt	Jente	
	2012	2014	2016	2012	2014	2016	2016	2016	2016	2016
Ja, har en smarttelefon	49	67	81	70	90	95	97	88	92	91
Ja, har en egen mobil (ikke smartlf.)	37	18	9	28	7	3	1	6	4	5
Ja, deler en mobil med andre i familien	5	4	3	1	1	0	1	2	1	1
Nei	9	11	7	2	3	2	1	5	2	3

Hva bruker barna mobiltelefonen til?

Barna bruker mobilen først og fremst til å snakke, sende og motta SMS, høre på musikk og ta/dele bilder. Det er også populært å bruke telefonen til å spille spill, være på sosiale medier og søke opp informasjon. Spesielt det å bruke mobilen til å være på sosiale medier, øker med barnas alder.

Figur 16: Hva bruker du mobiltelefonen til? n=2 691

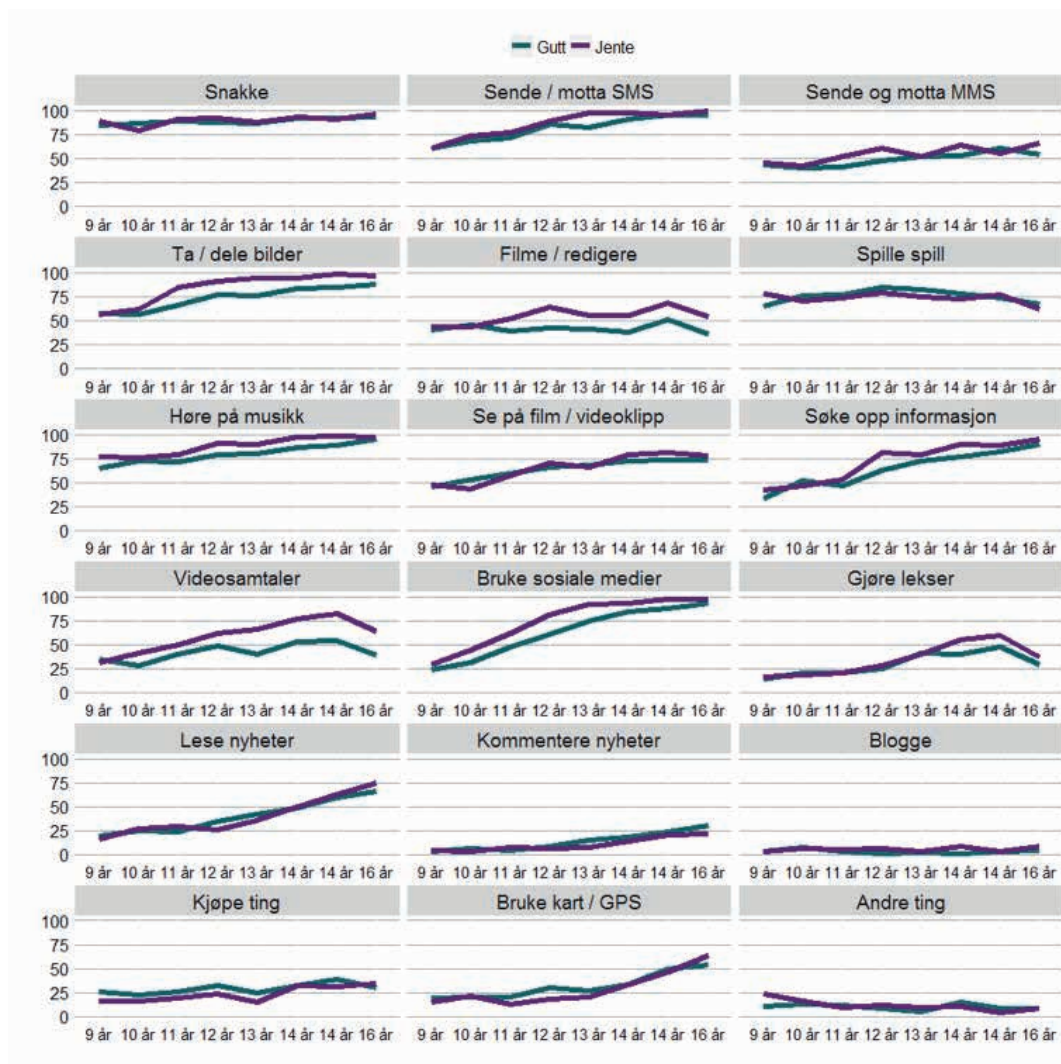


Mobilbruken varierer etter både alder og kjønn. Vi finner at jenter i større grad enn gutter bruker mobilen til de aller fleste aktivitetene med unntak av spilling, å kommentere nyheter og aktuelle saker, kjøpe ringetoner samt bruke kart/GPS.

87 prosent av de yngste guttene bruker telefonen først og fremst til å snakke, 75 prosent til å spille spill, 71 prosent til å høre på musikk og 69 prosent til å sende og motta SMS. Bruken endrer seg med alderen i den forstand at man bruker mobilen mer til samtlige aktiviteter jo eldre man blir. Unntaket er spill og videosamtaler. Når det gjelder andelen som spiller på mobilen går den ned fra 82 prosent blant guttene i alderen 12–14 år, til 70 prosent blant guttene i alderen 15–16 år. Forskjellen er mindre når det gjelder videosamtaler, hvor andelen går ned fra 47 til 45 prosent i samme aldersintervall.

Resultatene viser omtrent samme mønster for jentene som for guttene. 85 prosent av de yngste jentene bruker mobilen først og fremst til å snakke, 77 prosent til å høre på musikk, 73 prosent til å spille spill og 72 prosent til å sende og motta SMS. Tendensen til at man bruker mobilene mer til samtlige aktiviteter øker med alderen – også blant jentene. Unntaket er spilling, der andelen går ned fra 75 prosent blant jentene i alderen 12–14 år til 68 prosent blant jentene i alderen 15–16 år.

Figur 17: Hva bruker du mobiltelefonen til?



Tabell 2 viser hvordan mobilbruken har variert over tid for barn i alderen 9–12 år. De tydeligste funnene er en kraftig økning i andelen som bruker mobilen til å filme/redigere, se på film/videoklipp, videosamtaler og sosiale medier. Det har også vært en viss økning i andelen som bruker mobilen til å sende og motta MMS, spille spill og å lese nyheter. Gjennomgående har mobilen fått et mer omfattende bruksområde enn tidligere.

Tabell 2: Hva bruker du mobilen til? Sammenligning over tid. Prosent.

Hva bruker du mobilen til?	ALDER						KJØNN		TOTALT
	9-12 år					13-16 år	Gutt	Jente	
	2006	2008	2012	2014	2016	2016	2016	2016	
Snøkke	66	73	92	86	87	92	89	90	89
Sende og motta SMS/tekstmeldinger (SMS, Kik, iMessage og så videre)	80	79	85	74	76	95	82	88	85
Sende og motta MMS (bilder eller filmer)	42	34	33	33	47	58	48	56	52
Ta bilder / dele bilder**	52	71	79	75	71	90	74	86	80
Filme/redigere***	-	-	47	28	47	50	41	55	48
Spille spill	33	55	67	72	76	72	76	73	74
Høre på musikk	-	70	75	67	77	92	80	89	85
Se på film/videoklipp	-	-	30	34	57	74	65	66	65
Søke opp informasjon (for eksempel Wiki, Google eller lignende)*	-	-	-	-	55	85	66	74	70
Videosamtaler	-	-	9	23	43	59	42	60	51
Bruke sosiale medier (for eksempel Snapchat, Facebook)****	-	-	27	25	51	90	64	77	71
Gjøre lekser*	-	-	-	-	21	43	29	34	32
Lese nyheter	-	-	15	17	26	56	40	42	41
Kommentere nyheter og aktuelle saker*	-	-	-	-	5	19	14	11	12
Blogge	-	-	5	5	4	4	3	6	4
Kjøpe ting (ringetoner, spill, musikk, apper, kinobilletter osv.)	19	5	17	16	23	30	29	24	26
Bruke kart/GPS	-	-	15	13	20	43	32	31	31
Andre ting	17	11	32	27	12	9	10	11	11
Vet ikke	1	1	8	2	-	-	-	-	-

*Ny i 2016

**I 2014: Ta bilder

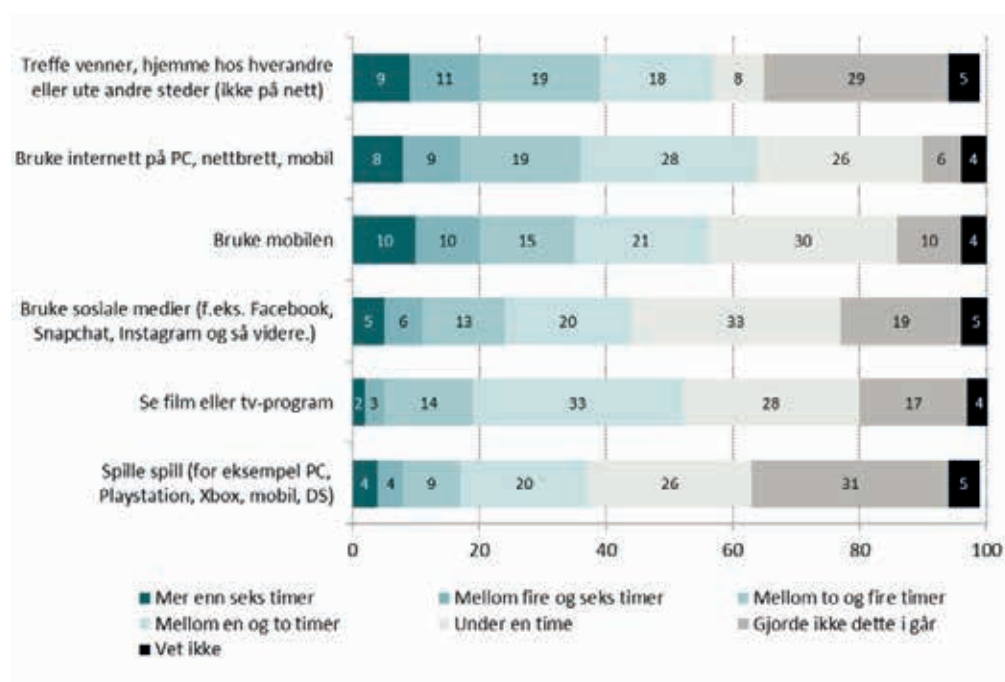
***I 2014: Spille inn egne filmer og klipp

****I 2014: Bruke sosiale nettsteder, for eksempel Facebook, GoSuperModel, MovieStarPlanet

Tidsbruk

Barna ble spurt om omtrent hvor lang tid de brukte på ulike aktiviteter dagen i forveien. Figur 18 viser fordelingen av tidsbruk for hver aktivitet, og vi kan merke oss at barna brukte mye tid på medier. Totalt 90 prosent av ungdommene hadde brukt internett på PC, nettbrett eller mobil dagen i forveien. 36 prosent brukte internett i to timer eller mer. 86 prosent av barna hadde brukt mobilen, og 35 prosent brukte den i to timer eller mer. 79 prosent så en film eller et tv-program, og 19 prosent brukte to eller flere timer på dette. Videre brukte 76 prosent sosiale medier, og 24 prosent var på sosiale medier i to timer eller mer. 66 prosent traff venner, hjemme hos hverandre eller andre steder (ikke på nett). 39 prosent brukte to eller flere timer på å treffe venner. 64 prosent av barna spilte spill (for eksempel på PC, Playstation, Xbox, mobil eller DS). 17 prosent spilte i to timer eller mer.

Figur 18: Om du tenker på dagen i går, omtrent hvor lang tid brukte du på å gjøre følgende? Prosent (n_{min}=2 600, n_{max}=2 742)

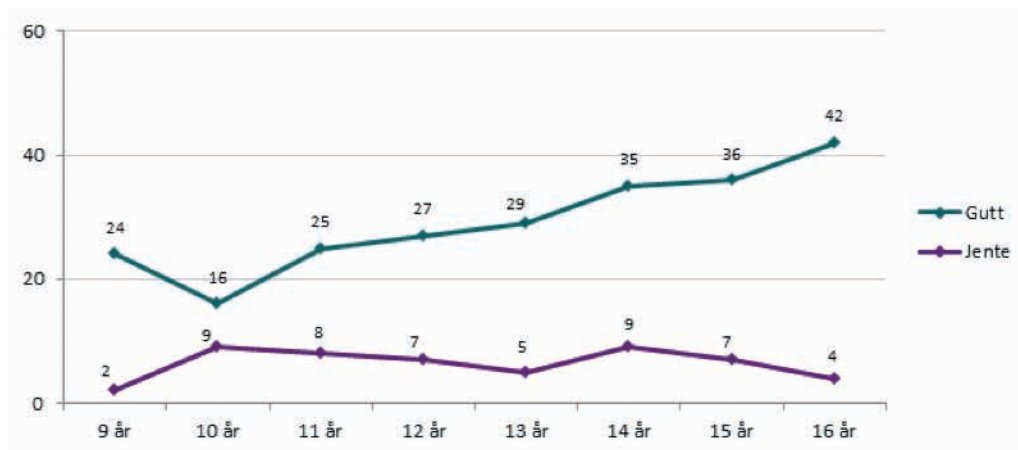


Spille spill

Spilling (på PC, Playstation, Xbox, mobil, DS) er en aktivitet som utføres betydelig oftere av gutter enn av jenter. Totalt 79 prosent av guttene svarte at de hadde brukt tid på å spille spill, mot 48 prosent av jentene. Guttene bruker også betydelig mer tid på spilling enn jentene. Mens 29 prosent av jentene spilte under en time, gjaldt dette 23 prosent av guttene.

Figur 19 viser hvor mange prosent av gutter og jenter som spilte spill i to timer eller mer dagen i forveien. Andelen som gjorde dette er betydelig høyere blant guttene enn jentene innenfor alle aldersgrupper. Det er også en tendens til at differansen mellom guttene og jentene øker etter alder. 21 prosent av guttene i alderen 9–11 år spilte spill i to timer eller mer, mot syv prosent av jentene i samme alder. Dette er en differanse på 14 prosentpoeng. Ser vi på 15–16-åringene, finner vi at 39 prosent av guttene spilte spill i to timer eller mer, mot kun seks prosent av jentene. Dette tilsvarer en differanse på hele 33 prosentpoeng.

Figur 19: Prosentandel av gutter og jenter som spilte spill i to timer eller mer dagen i forveien.



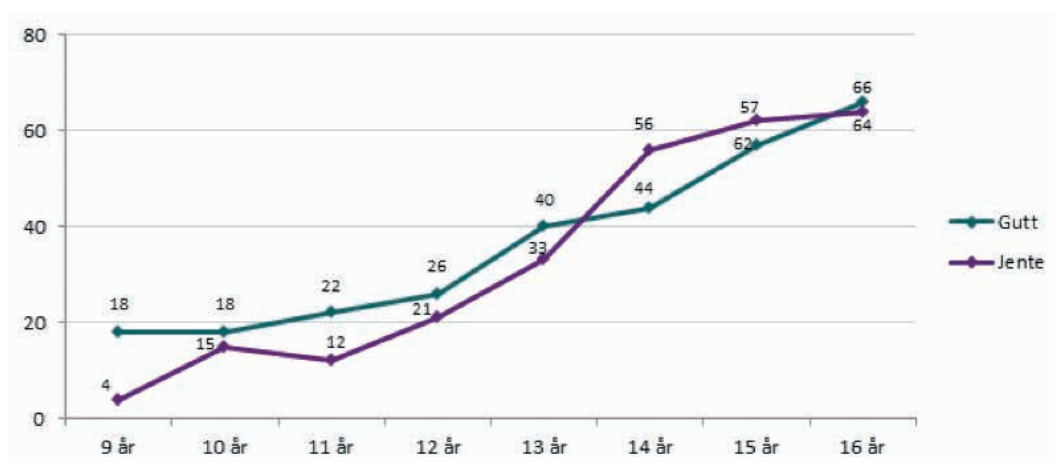
Den økende differansen mellom jenter og gutter etter alder skyldes at guttene bruker mer tid på å spille jo eldre de blir. Samtidig øker andelen som ikke spilte spill, også med guttenes alder, fra 16 prosent av de i alderen 9–11 og 12–15 år, til 23 prosent av de i alderen 15–16 år. Det betyr at samtidig som andelen som spilte går ned med alderen, øker andelen gutter som brukte mye tid på spill.

Blant jentene øker også andelen som ikke spiller spill, med alderen, fra 37 prosent av de i alderen 9–11 år til 56 prosent av de i alderen 15–16 år. Totalt seks prosent av jentene spilte i to timer eller mer, og dette endrer seg lite med alderen. Dersom vi ser på andelen jenter som spilte i én time eller mer er denne synkende med alder, fra 24 prosent av 9–11-åringene til 16 prosent blant 15–16-åringene. Blant jentene synker altså både andelen som spilte spill med alderen, og andelen som brukte en time eller mer på dette.

Internett

De fleste barn bruker mye tid på internett, og kun seks prosent svarte at de ikke var på internett i går, mens fire prosent svarte «vet ikke». Tid brukt på internett øker med alderen. Andelen som brukte internett i to timer eller mer, økte fra 16 prosent av de i alderen 9–11 år til 63 prosent av de i alderen 15–16 år. Økningen gjelder for begge kjønn, og til tross for noen svingninger, er det jevnt over ganske små forskjeller mellom jenter og gutter.

Figur 20: Prosentandel av gutter og jenter som brukte internett i to timer eller mer dagen i forveien.



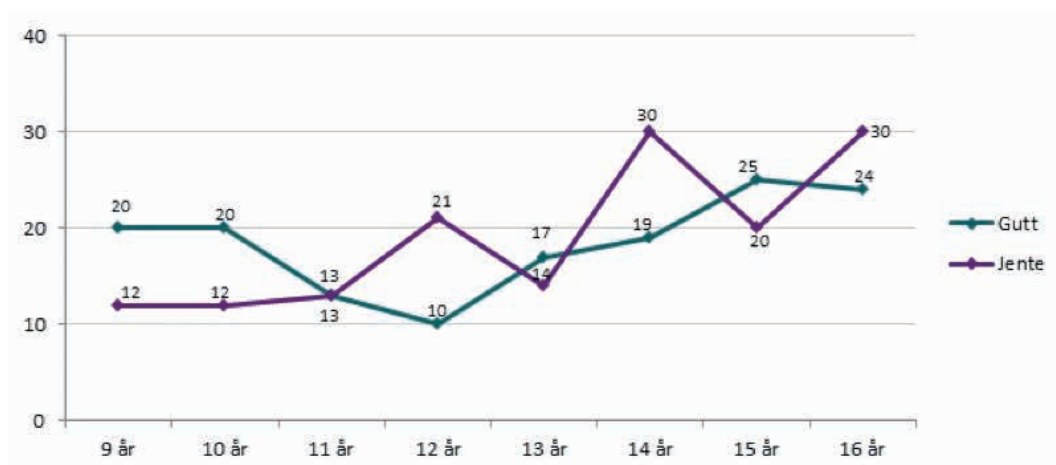
Dersom vi ser på de som brukte mest tid på internett (mer enn seks timer), øker denne andelen også med alder, fra tre prosent av 9–11-åringene til 18 prosent av 15–16-åringene. Det er en sterkere økning etter alder blant guttene (fra tre til 22 prosent) enn jentene (fra to til 14 prosent).

Se film eller tv-program

79 prosent av barna så film eller tv-program dagen i forveien. 17 prosent gjorde ikke dette, mens tre prosent svarte «vet ikke». 61 prosent brukte inntil to timer på å se film eller tv-program, mens 19 prosent brukte to timer eller mer.

Figur 21 viser andelen som så på film eller tv-program i to timer eller mer dagen i forveien. Både blant jentene og guttene svinger prosentandelen etter alder, men er høyest blant 15–16-åringene. 24 prosent av guttene og 25 prosent av jentene i alderen 15–16 år så på film eller tv-program i to timer eller mer. Blant de i alderen 9–11 år, så 17 prosent av guttene og tolv prosent av jentene på film eller tv-program like lenge. Samtidig som andelen som brukte to timer eller mer på film/tv-program øker med alder, synker andelen som brukte inntil to timer på dette. Jevnt over er det altså de eldste barna (15–16-åringene) som bruker mest tid til å se på film eller tv-program.

Figur 21: Prosentandel av gutter og jenter som brukte to timer eller mer på å se på film eller tv-program dagen i forveien.



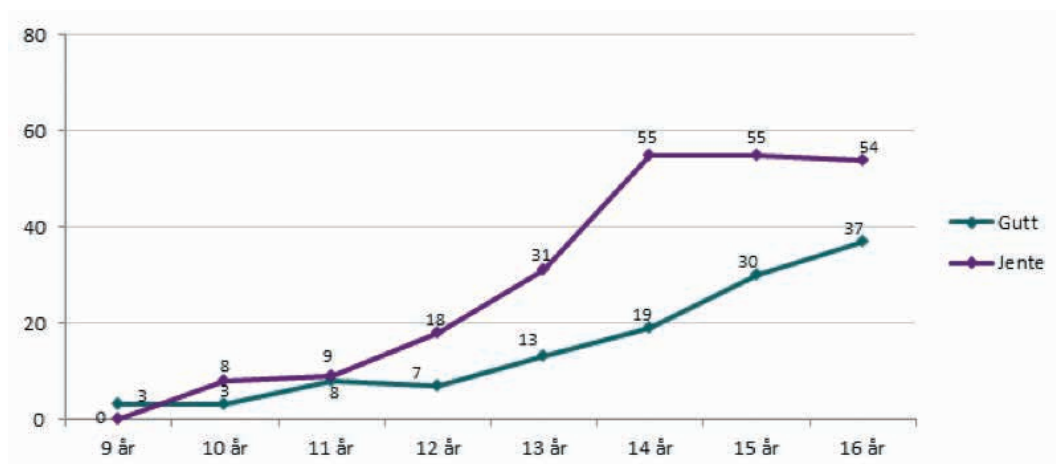
Sosiale medier

76 prosent brukte sosiale medier dagen i forveien. 19 prosent brukte det ikke og fem prosent svarte «vet ikke».

Tidsbruken på sosiale medier har sterk sammenheng med både kjønn og alder. Figur 22 viser andelen som brukte to timer eller mer på sosiale medier dagen i forveien. Frem til ca. 11-årsalder bruker få gutter og jenter så mye tid på sosiale medier. Totalt brukte kun fire prosent av guttene og seks prosent av jentene i alderen 9–11 år sosiale medier i to timer eller mer.

Fra 12-årsalderen skjer den største endringen, og spesielt blant jentene øker andelen som brukte sosiale medier i to timer eller mer. Når jentene er 14 år stagnerer økningen, mens økningen fortsetter jevnt blant guttene. Forskjellen mellom jentene og guttene er derfor størst blant 14-åringene og mindre blant 16-åringene, selv om differansen fremdeles er betydelig. Totalt 54 prosent av jentene i alderen 15–16 år brukte sosiale medier i to timer eller mer, mot 34 prosent av guttene i samme alder.

Figur 22: Prosentandel av gutter og jenter som brukte to timer eller mer på sosiale medier dagen i forveien.



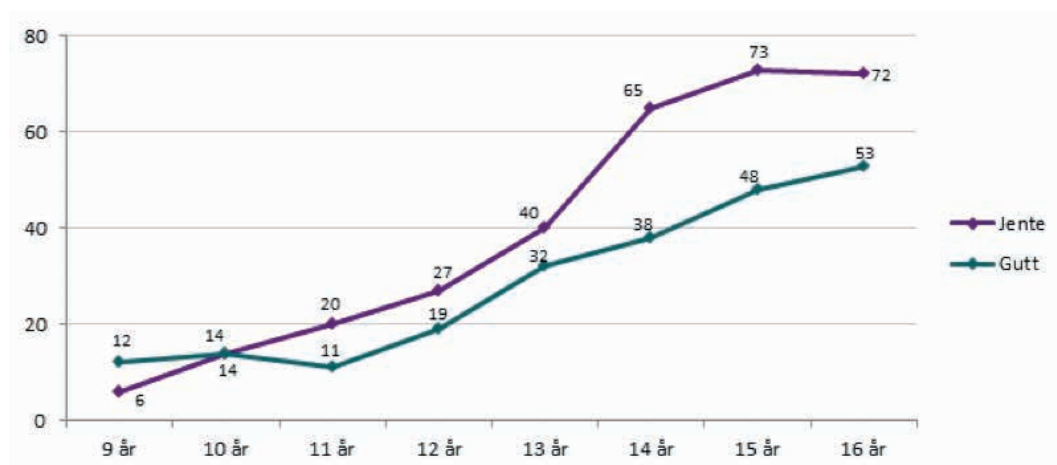
Mobil

84 prosent brukte tid på mobilen dagen i forveien. Ti prosent svarte at de ikke brukte mobil, mens fire prosent svarte «vet ikke».

Mobilbruken varierer både ut fra kjønn og alder. Figur 23 viser andelene som brukte mobilen i to timer eller mer dagen i forveien. Fra 12-årsalderen øker tidsbruken, og forskjellen mellom kjønnene blir også større. 72 prosent av jentene i alderen 15–16 år brukte to timer eller mer på mobilen dagen i forveien, mot 51 prosent av guttene. Blant gutter og jenter i alderen 9–11 år, er det omtrent ingen kjønnsforskjell. Totalt 13 prosent av guttene og 14 prosent av jentene i denne alderen brukte mobilen i to timer eller mer.

For jentene stabiliseres andelen som brukte to timer eller mer på mobilen, fra ca. 15-årsalder, mens den fortsatt er jevnt økende blant guttene.

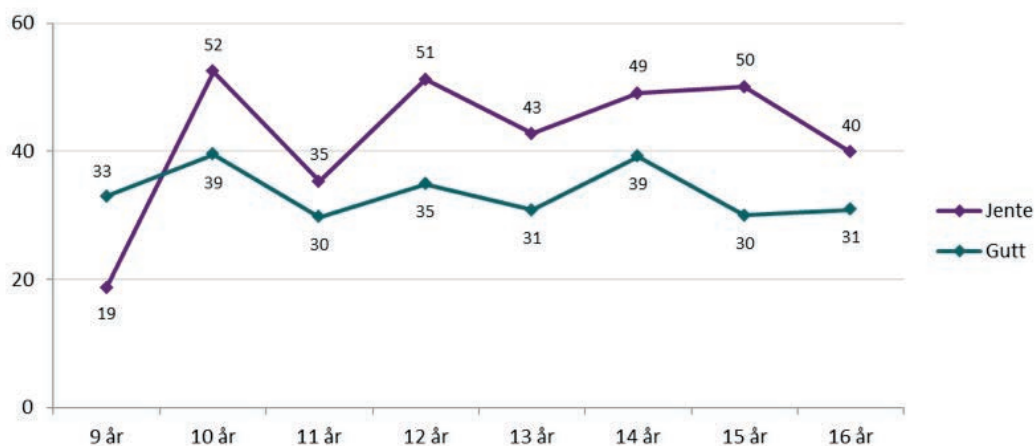
Figur 23: Prosentandel av gutter og jenter som brukte mobilen i to timer eller mer dagen i forveien.



Treffe venner hjemme hos hverandre eller ute andre steder (ikke på nettet) 66 prosent av barna traff venner hjemme hos hverandre eller ute andre steder. 37 prosent av disse oppga at de traff venner mellom én og fire timer dagen før gjennomføringen av undersøkelsen. Andelen som ikke traff venner er betydelig høyere blant barna i 15–16 årsalderen (37 prosent) enn blant de under 15 år (26–27 prosent).

Figur 24 viser andelen som traff venner i to timer eller mer dagen i forveien. Fra 10-årsalderen er det et tydelig mønster at jenter bruker mer tid på å treffe venner (utenom på nett) enn gutter. Totalt 44 prosent av jentene traff venner i to timer eller mer dagen i forveien, mot 34 prosent av guttene. Alder virker å bety mindre enn kjønn for andelen som bruker to timer eller mer på å treffe venner. Andelene som traff venner i to timer eller mer ligger mellom 40 og 50 prosent av jentene i alderen 12–16 år og mellom 30 og 40 prosent av guttene i samme alder.

Figur 24: Prosentdel blant gutter og jenter som treffer venner (ikke på nett) i to timer eller mer dagen i forveien.



Oppsummert om tidsbruk

Figur 25 samler aktivitetene vi til nå har gjennomgått. Oppsummert kan vi merke oss at særlig tidsbruken som gjelder internett, sosiale medier og mobil er økende med alder for begge kjønn. Tidsbruken som gjelder film/tv-program samt å treffe venner, er noe mindre aldersavhengig.

Det er også betydelige forskjeller mellom jenter og gutter. En betydelig kjønnsforskjell er at guttene spiller mer spill og at jentene bruker mer tid på sosiale medier og mobil. Dette øker proporsjonalt med alder, særlig etter tolv år.

Figur 25: Tidsbruk. Prosentandel av gutter og jenter som gjorde aktivitetene to timer eller mer dagen i forveien.



Vurdering av egen tidsbruk

Barna ble bedt om å vurdere om de synes de bruker for mye tid, for lite tid eller passe med tid på ulike aktiviteter. De fleste barna mener de bruker passe med tid på aktivitetene². Totalt sett er barna mest kritisk til egen tidsbruk som gjelder mobil og sosiale medier. 31 prosent mener de bruker for mye tid på mobilen, mens 28 prosent mener de bruker for mye tid på sosiale medier. På tredje plass kommer internett, som 24 prosent mener de bruker for mye tid på.

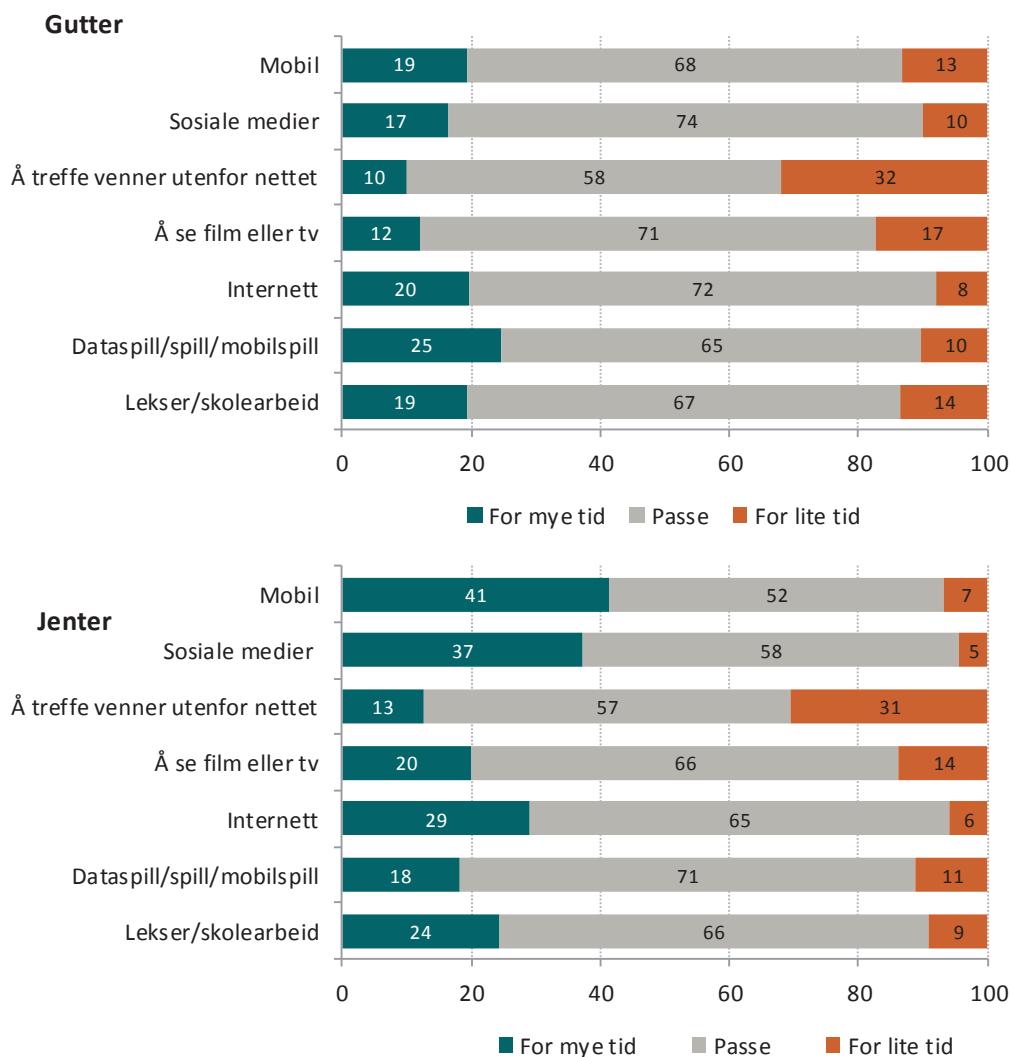
Når det gjelder aktiviteter de mener de bruker for *lite* tid på, skiller det å treffe venner utenfor nettet seg ut. 31 prosent mener de bruker for lite tid på å treffe venner. Andelene som mener de bruker for lite tid på de øvrige aktivitetene er betydelig lavere (fra sju til 15 prosent).

Det er betydelige forskjeller mellom gutter og jenter hva gjelder vurderingen av egen tidsbruk. Jevnt over er jenter mer kritisk til egen tidsbruk enn gutter. En høyere andel

² Prosent av de som bruker. De som har svart «Gjør aldri dette», er tatt ut av prosenteringen.

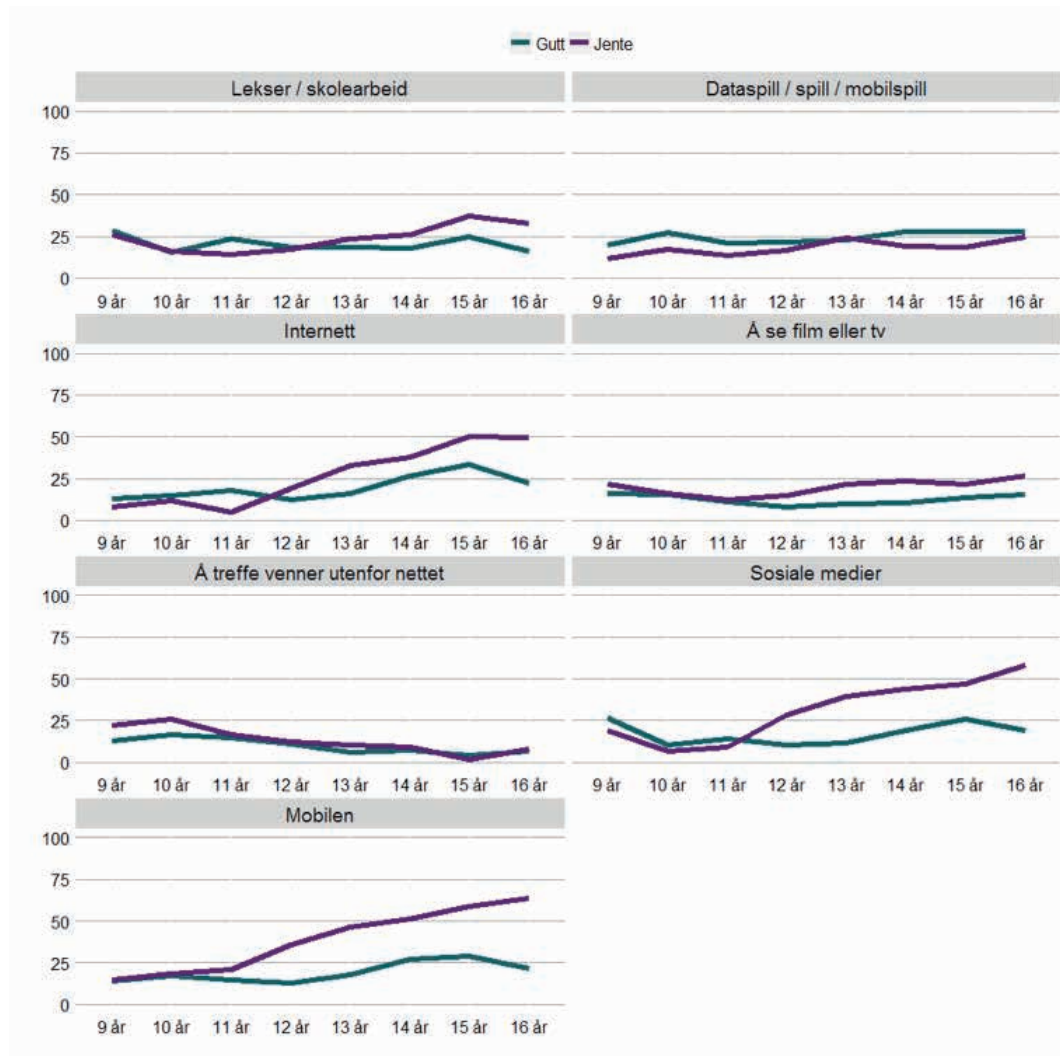
jenter enn gutter mener de bruker for mye tid på mobilen (41 mot 19 prosent), sosiale medier (37 mot 17 prosent), å se film eller tv (20 mot tolv prosent), internett (29 mot 20 prosent) og lekser/skolearbeid (24 mot 19 prosent). Unntaket er dataspill/spill/mobilspill, som 25 prosent av guttene og 18 prosent av jentene opplever at de bruker for mye tid på. Vi finner kun mindre forskjeller mellom jenter og gutter når det gjelder vurdering av hvor mye tid de bruker på å treffe venner utenom nettet. Til sist kan vi merke oss at en litt høyere andel av guttene (14 prosent) enn jentene (ni prosent) mener de bruker for lite tid på lekser/skolearbeid.

Figur 26: Hvor mye tid synes barna at de selv bruker på ulike aktiviteter. Prosent av gutter og jenter. De som har svart «Gjør aldri dette» er tatt ut av prosenteringen.



Figur 27 viser hvordan andelen som mener de bruker for mye tid på ulike aktiviteter endrer seg med alderen for begge kjønn. Særlig blant jenter øker andelen som mener de bruker for mye tid på mobilen, sosiale medier og på internett etter alder. Det er også en viss økning blant guttene, men på langt nær like markant. 62 prosent av jentene i alderen 15-16 år mener de bruker for mye tid på mobilen, mot bare 25 prosent av guttene i samme alder. Videre mener 53 prosent av jentene i alderen 15-16 år at de bruker for mye tid på sosiale medier, og 50 prosent mener de bruker for mye tid på internett. Andelen blant gutter i samme alder er henholdsvis 22 og 26 prosent.

Figur 27: Prosentandel av gutter og jenter som mener de bruker for mye tid på de ulike aktivitetene. De som har svart «Gjør aldri dette», er tatt ut av prosenteringen.



Tabell 3 viser sammenligninger over tid for barn i alderen 9–11 år og 12–14 år. For de yngste har den tydeligste utviklingen vært en økning i andelen som mener de bruker for mye tid på mobilen. I 2012 mente sju prosent av barn i alderen 9–11 år at de brukte for mye tid med mobilen mot 15 prosent i 2016. Videre har det vært en tydelig økning i andelen av de yngste som svarer at de aldri bruker sosiale medier, fra 32 prosent i 2012 til 55 prosent i 2016.

For barna i alderen 12–14 år har det også vært en tydelig økning i andelen som mener de bruker for mye tid med mobilen, fra ti prosent i 2012 til 30 prosent i 2016.

Tabell 3: Vurdering av egen tidsbruk på aktiviteter sammenligning med tidligere år. Prosent.

Hvor mye tid synes du selv at du bruker på...	ALDER							KJØNN		TOTALT
	9–11 år			12–14 år			15–16 år	Gutt	Jente	
	2012	2014	2016	2012	2014	2016	2016	2016	2016	
...lekser/skolearbeid?										
For mye tid	20	23	19	30	20	20	26	19	24	21
Passe	75	67	75	61	64	70	48	66	66	66
For lite tid	5	8	5	9	14	9	21	13	9	11
Gjør aldri dette	0	2	1	0	3	1	4	2	1	2
...dataspill/spill/mobilspill?*										
For mye tid	13	16	18	12	20	20	19	24	14	19
Passe	73	67	67	61	54	63	47	63	56	60
For lite tid	10	11	10	13	11	7	11	10	9	9
Gjør aldri dette	4	6	5	14	16	10	23	3	20	12
...internett?										
For mye tid	17	13	11	20	28	23	39	19	28	23
Passe	71	74	69	72	64	70	58	70	62	66
For lite tid	10	6	11	7	5	6	3	8	6	7
Gjør aldri dette	2	7	9	1	2	1	1	3	4	4
...å se film eller tv?***										
For mye tid	13	13	15	10	14	14	19	11	19	15
Passe	73	74	69	74	70	68	60	67	65	66
For lite tid	11	11	14	14	13	15	17	16	13	15
Gjør aldri dette	4	2	3	3	3	4	5	5	2	4
...å treffe venner utenfor nettet?***										
For mye tid	13	14	17	8	11	9	5	9	12	11
Passe	72	61	59	69	61	59	44	55	54	55
For lite tid	14	17	16	23	25	29	48	30	29	30
Gjør aldri dette	1	9	9	1	3	3	2	5	4	5
...sosiale medier										
For mye tid	11	10	5	19	22	23	37	12	30	21
Passe	48	37	33	59	56	59	57	53	47	50
For lite tid	9	10	7	7	9	6	3	7	4	5
Gjør aldri dette	32	44	55	15	13	12	3	28	19	24
...mobilen?										
For mye tid	7	8	15	10	21	30	43	18	40	29
Passe	62	63	58	70	62	59	50	63	49	56
For lite tid	17	12	15	14	12	8	5	12	7	9
Gjør aldri dette	14	17	12	6	5	3	2	7	5	6

*2012: Dataspill/tv-spill, i 2014: Dataspill/tv-spill/mobilspill

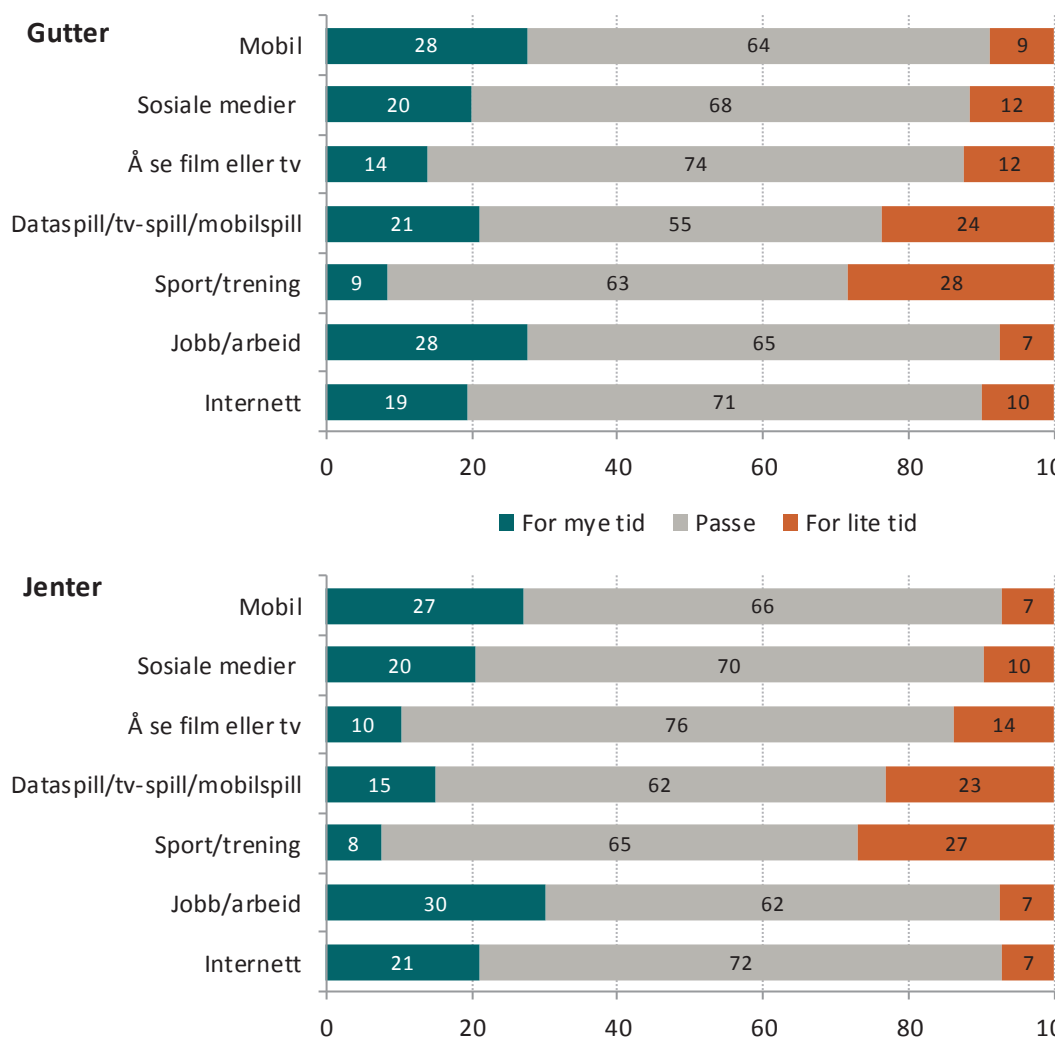
**2012: tv eller dvd

***2012: venner

Vurdering av foreldres tidsbruk

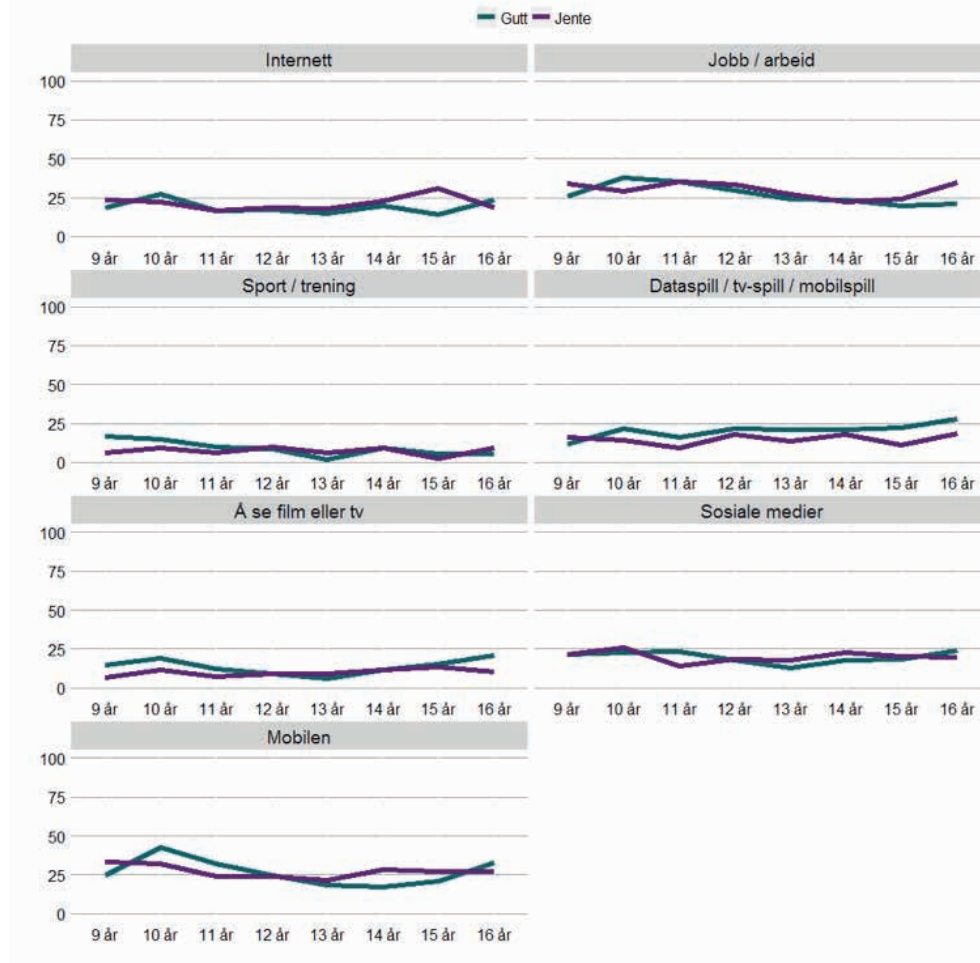
De fleste barna mener også at foreldrene bruker passe med tid på ulike aktiviteter. Det er når det gjelder jobb/arbeid (29 prosent) og mobilbruk (27 prosent), vi finner de høyeste andelene som svarer at foreldrene bruker for mye tid. Videre mener 20 prosent at foreldrene bruker for mye tid på sosiale medier, 20 prosent mener også at de bruker for mye tid på internett og 18 prosent mener de bruker for mye tid på dataspill/tv-spill/mobilspill. Tolv prosent mener at deres foreldre bruker for mye tid på å se på film/tv og åtte prosent mener de bruker for mye tid på sport/trening. 27 prosent av barna mener det først og fremst er sport/trening foreldrene bruker for lite tid på. Jentene og guttene er forholdsvis samstemte i sine vurderinger av foreldrenes tidsbruk.

Figur 28: Hvor mye tid synes barna at deres foreldre bruker på ulike aktiviteter. Prosent av gutter og jenter. De som har svart «Gjør aldri dette», er tatt ut av prosenteringen.



Figur 29 viser hvordan vurderingene av foreldrenes tidsbruk varierer etter alder for begge kjønn. Helhetlig sett er det forholdsvis små variasjoner etter både alder og kjønn når det gjelder andelen som mener foreldrene bruker for mye tid på de ulike aktivitetene. De som har svart «Gjør aldri dette», er tatt ut av prosenteringen.

Figur 29: Prosentandel av gutter og jenter som mener foreldrene bruker for mye tid på de ulike aktivitetene. De som har svart «Gjør aldri dette», er tatt ut av prosenteringen.



Tabell 4 viser sammenligninger over tid for barn i alderen 9–11 år og 12–14 år. Det har vært en økning i andelen av de yngste (9–11 år) som mener foreldrene bruker for mye tid på internett, jobb/arbeid, sosiale medier og mobilen. For barn i alderen 12–14 år er det mindre forskjeller over tid, men også blant barn i denne aldersgruppen har det vært en økning i andelen som mener foreldrene bruker for mye tid på mobilen.

Tabell 4: Vurdering av foreldrenes tid på aktiviteter, sammenligning med tidligere år. Prosent.

Hvor mye tid synes du at dine foreldre eller andre voksne du bor sammen med, bruker på...	ALDER					KJØNN		TOTALT 2016
	9–11 år		12–14 år		15–16 år	Gutt 2016	Jente 2016	
	2014	2016	2014	2016				
...internett?								
For mye tid	13	20	16	18	22	19	21	20
Passe	74	68	71	71	69	69	70	69
For lite tid	6	7	10	9	9	10	7	8
Gjør aldri dette	7	5	3	2	1	2	2	2
...jobb/arbeid?								
For mye tid	21	33	23	26	25	27	29	28
Passe	69	60	66	63	62	63	60	62
For lite tid	6	4	10	8	11	7	7	7
Gjør aldri dette	4	3	1	3	2	2	3	3
...sport/trening?								
For mye tid	10	9	7	7	5	8	7	7
Passe	65	62	52	58	53	57	59	58
For lite tid	18	18	35	26	31	26	24	25
Gjør aldri dette	7	11	6	9	10	9	10	10
...data-/tv-/mobilspill?								
For mye tid	10	9	8	10	10	12	7	10
Passe	49	37	37	29	27	31	30	31
For lite tid	12	13	15	13	10	13	11	12
Gjør aldri dette	30	41	40	48	54	43	52	47
...å se film eller tv?								
For mye tid	10	12	10	9	15	13	10	12
Passe	75	71	74	73	71	72	72	72
For lite tid	12	13	13	14	11	12	13	13
Gjør aldri dette	3	4	3	4	3	3	5	4
...sosiale medier?								
For mye tid	10	17	13	16	19	17	17	17
Passe	43	54	52	58	63	57	59	58
For lite tid	9	7	14	12	7	10	8	9
Gjør aldri dette	38	22	21	15	11	17	15	16
...mobilen?								
For mye tid	10	31	12	22	27	26	26	27
Passe	70	56	68	67	64	61	64	63
For lite tid	11	9	14	8	6	8	7	8
Gjør aldri dette	10	4	6	3	2	4	2	3

Medieinnhold

Favorittprogram på tv

Barna ble spurt om hvilke program på tv/nett-tv de liker best å se på, hvor de kunne oppgi én til tre alternativer. Dette er åpne svaralternativer som barna selv har oppgitt.

Mens det blant jentene er aller mest populært med «Pretty Little Liars», ser guttene helst sport på tv/nett-tv. «Farmen» ligger på annenplass hos jentene, mens «The Simpsons» er hakket mer populært blant guttene. Guttene ser også mye «Top Gear» og «The Walking Dead», mens jentene snarere foretrekker programmer som «iCarly», «Teen Wolf» og «Modern Family». «Disney» er imidlertid populært på tvers av kjønn. Store andeler av både guttene og jentene oppgir også andre utenlandske serier (55 prosent), samt andre norske programmer (mellom 21 og 35 prosent).

De yngste barna, i 9–11-årsalderen, ser mest «iCarly» og «Disney», mens de mellom tolv og 14 foretrekker «Farmen» og «Pretty Little Liars». «Farmen» og «Pretty Little Liars» er på topp også blant de eldste, men her følger programmer som «Friends» og «Modern Family» like bak. 15–16-åringene er dessuten den gruppa som i størst grad oppgir andre utenlandske serier enn de du finner i tabell 5, mens de yngste barna er den gruppa i størst grad oppgir andre norske programmer.

Tabell 5: Topp 5 tv-program barna liker best å se på. Brutt ned på kjønn og alder.

Gutter 9–11 ÅR	n=543	Gutter 12–14 år	n=520	Gutter 15–16 år	n=345
Disney	11 %	The Simpsons	10 %	The Walking Dead	17 %
iCarly	9 %	Diverse sport	9 %	Game of Thrones	10 %
Diverse sport	8 %	Farmen	8 %	Farmen	7 %
Nickelodeon	6 %	Top Gear	6 %	Top Gear	6 %
Norske talenter	3 %	Side om side	6 %	Diverse sport	6 %
Jenter 9–11 år	n=510	Jenter 12–14 år	n=531	Jenter 15–16 år	n=388
iCarly	22 %	Pretty Little Liars	15 %	Pretty Little Liars	13 %
Sam & Cat	13 %	Farmen	14 %	Modern Family	11 %
Disney	12 %	Teen Wolf	8 %	Friends	11 %
Jessie	11 %	Norske talenter	7 %	Teen Wolf	9 %
Victorious	9 %	Modern Family	7 %	Farmen	9 %

Foretrukne personer/kanaler på YouTube

Barna fikk også spørsmål om de følger noen kanaler eller brukere på YouTube, Twitch eller lignende. Her kunne de oppgi maks tre brukere/kanaler de i så fall følger mest.

Blant guttene oppgir de høyeste andelene at de følger «Prebz og Dennis», «Noobwork», «Pewdiepie» og «KSI», mens jentene foretrekker «Pewdiepie», «Hanna Martine», «My life as Eva» og «Zoella».

13 prosent av de yngste barna oppgir å følge med på kanalen «Prebz og Dennis», mens andelen 9–11-åringene som følger «Noobwork» er ti prosent. Ellers er også «Disney» og «NRK Super» relativt utbredt i den yngste aldersgruppa. For de litt eldre, i alderen 12 til 14 år, er derimot «Pewdiepie» mest populært å følge på YouTube, mens «Prebz og Dennis» følger like bak. Andelene 12–14-åringene som følger «Noobwork» og «KSI» er begge fem prosent. Også blant de eldste barna ligger «Pewdiepie» på topp, hvor ni prosent følger denne brukeren. Videre er «KSI» og «Zoella» relativt populære kanaler/brukere å følge blant 15–16-åringene.

Tabell 6: Topp 5 brukere/kanaler barna følger på YouTube. Brutt ned på kjønn og alder.

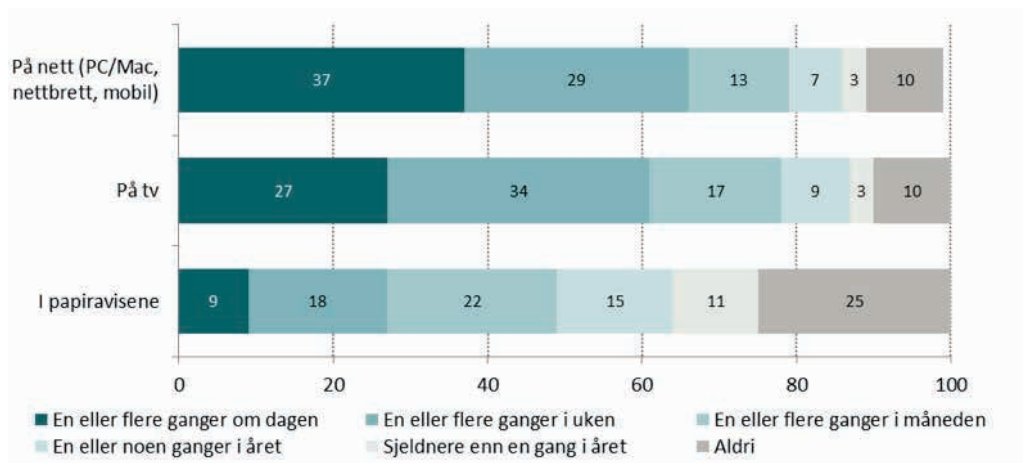
Gutter 9–11 ÅR	n=543	Gutter 12–14 år	n=520	Gutter 15–16 år	n=345
Prebz og Dennis	22 %	Prebz og Dennis	14 %	Pewdiepie	13 %
Noobwork	20 %	Pewdiepie	11 %	KSI	9 %
Pewdiepie	6 %	Noobwork	9 %	Comedy Shorts Gamer	4 %
Truls	6 %	KSI	9 %	Prebz og Dennis	3 %
Addexio	4 %	Jacksepticeye	7 %	Vanoss gaming	3 %
Jenter 9–11 år	n=510	Jenter 12–14 år	n=531	Jenter 15–16 år	n=388
NRK Super	9 %	My life as Eva	7 %	Pewdiepie	10 %
Disney	9 %	Pewdiepie	7 %	Zoella	7 %
Prebz og Dennis	5 %	Hanna Martine	6 %	Hanna Martine	5 %
Marcus og Martinus	5 %	Zoella	4 %	Buzzfeed	4 %
Noobwork	4 %	Prebz og Dennis	4 %	Celina Karine	2 %

Nyhetsinteresse

Det er først og fremst på nett barn i alderen 9–16 år finner nyheter. 37 prosent av barna i denne alderen leser nyheter på nett daglig. 27 prosent ser nyheter på tv hver dag, mens kun ni prosent benytter papiraviser daglig til å lese nyheter.

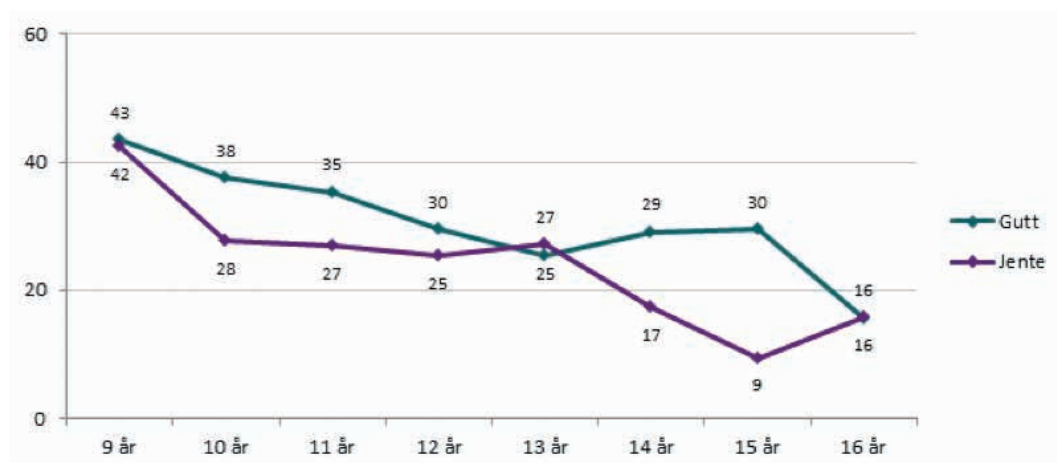
25 prosent av barna oppgir at de *aldri* leser nyheter i papiraviser. Kun ti prosent svarer det samme om nyheter på nett og tv.

Figur 30: Bruker du å lese/se nyheter på følgende? Prosent. ($n_{min}=2\ 607$, $n_{max}=2\ 708$)

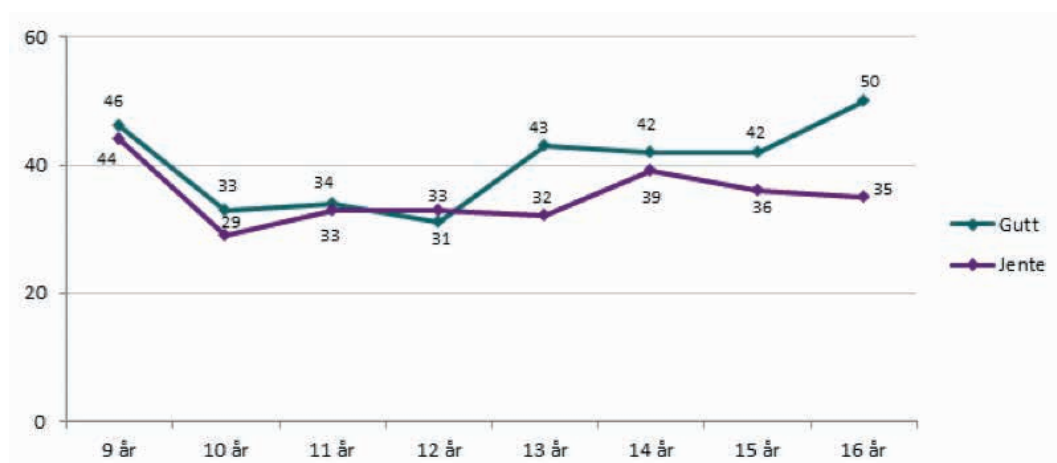


Andelen som daglig ser nyheter på tv synker med alder, fra 35 prosent av de i alderen 9–11 år til 17 prosent av de i alderen 15–16 år. Jevnt over er det flere gutter enn jenter som ser nyheter på tv hver dag, totalt 30 mot 23 prosent. Andelen som ser nyheter på tv én eller flere ganger i uka, er imidlertid høyere blant jenter (37 prosent) enn gutter (30 prosent), og den er også høyest blant barn i alderen 12–16 år.

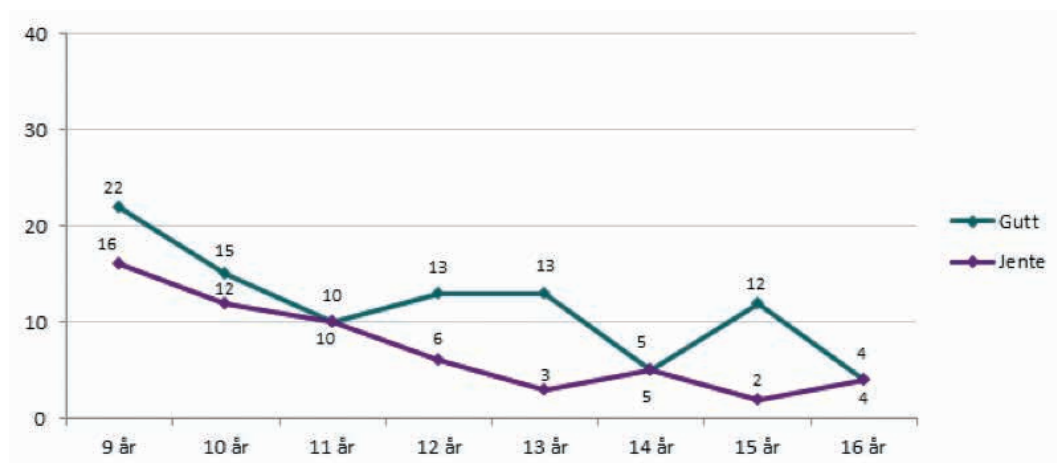
Oppsummert ser barna sjeldnere nyheter på tv hver dag etter hvert som de blir eldre, mens det blir vanligere å se én eller flere ganger i uka. Gutter ser oftere enn jenter nyheter på tv hver dag, mens jentene i større grad ser nyheter på tv én eller flere ganger i uka.

Figur 31: Prosentandel av gutter og jenter som ser nyheter på tv én eller flere ganger om dagen.

Både blant jenter og gutter er det vanligere å lese/se nyheter på nett enn på tv. Totalt 39 prosent av guttene og 35 prosent av jentene gjør dette én eller flere ganger om dagen. Etter 12-årsalderen er det en høyere andel gutter enn jenter som leser/ser nyheter på nett hver dag. Blant gutter øker andelen etter 12-årsalder, mens den er noe mer stabil blant jentene. Totalt 47 prosent av guttene i alderen 15–16 år leser/ser nyheter på nett hver dag, mot 34 prosent av jentene. På samme måte som for tv-nyheter, er det vanligere for jenter enn gutter å lese/se nyheter på nett én eller flere ganger i uka. 42 prosent av jentene på 15–16 år leser/ser nyheter på nett på ukentlig basis, mot 31 prosent av guttene i samme alder.

Figur 32: Prosentandel av gutter og jenter som ser nyheter på nett en eller flere ganger om dagen.

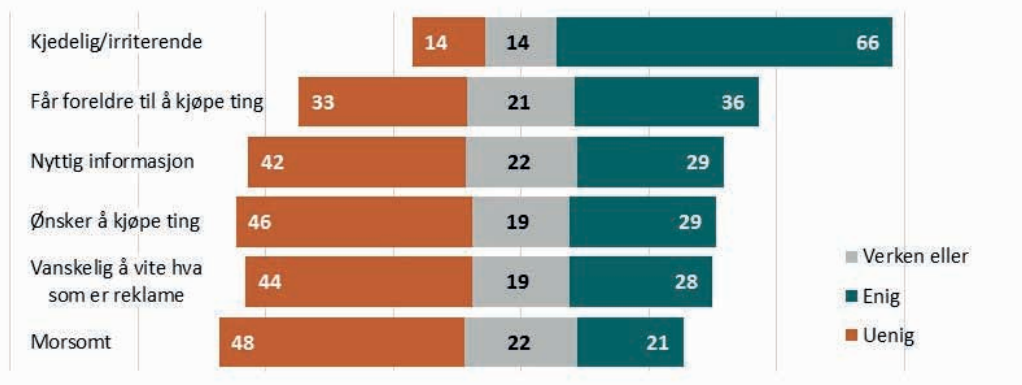
Totalt er det kun ni prosent av barna som leser nyheter i papiravisene hver dag. Denne andelen er for det meste høyere blant guttene enn jentene og synker med alder fra 13 prosent av barna i alderen 9–11 år til fem prosent av barna i alderen 15–16 år.

Figur 33: Prosentandel av gutter og jenter som leser nyheter i papiravisene en eller flere ganger om dagen.

Reklame

Reklame på internett, blogger og sosiale medier oppfattes først og fremst som kjedelig/irriterende. 66 prosent er helt eller delvis enig i påstanden om at reklame er kjedelig, og kun 14 prosent er uenig. Det er en noe større andel gutter enn jenter som er enig, og spesielt er guttene i større grad helt enig i påstanden. Dette mønsteret går igjen på alle alderstrinn. Andelen som synes reklame er kjedelig/irriterende øker med alderen, fra 50 prosent av ni-åringene til 76 prosent av 16-åringene.

Figur 34: Prosentandel som er enig eller uenig i følgende påstander om reklame på internett, blogger og sosiale medier. ($n_{min}=2\ 478$, $n_{max}=2\ 512$)



36 prosent av barna mener reklame gjør at barn får foreldre til å kjøpe ting, mens 33 prosent er uenig. Det er en større andel gutter enn jenter som er helt uenig i påstanden, mens jentene svarer mer i midten av skalaen. Det ser også ut til at de eldste svarer noe mer moderert enn de yngste, samtidig som det er en større andel av de yngste som svarer «vet ikke».

29 prosent er enig i at de får nyttig informasjon om ulike ting gjennom reklame, og 42 prosent er uenig. Også her er det en større andel gutter enn jenter som er helt uenig, mens det er en større andel jenter på midten av skalaen. Andelen som mener de får nyttig informasjon fra reklame, synker noe med alderen.

Det er også 28 prosent som er enig i at reklamen får dem til å ønske å kjøpe ting. Andelen synker med alder, særlig andelen som er helt enig går ned fra 19 prosent av 9-åringene til kun tre prosent av 16-åringene. På alle alderstrinn er det en noe større andel gutter enn jenter som er helt uenig i at reklamen får dem til å ønske å kjøpe ting. Forskjellen er størst i 14-15-årsalderen.

28 prosent av barna mener det noen ganger kan være vanskelig å vite hva som er reklame. Frem til 13-årsalderen er det liten forskjell mellom gutter og jenter, men blant de eldre er det en noe lavere andel gutter enn jenter som er enig i påstanden. Også her er det særlig guttene som er helt uenig.

Én av fem synes reklame er morsomt, mens nesten halvparten er uenig i dette. Det er relativt små forskjeller mellom gutter og jenter her. Med tanke på alder er det en klar økning i andelen som er helt uenig i at reklame er morsomt, fra 17 prosent av 9-åringene til 40 prosent av 16-åringene.

Figur 35: Prosentandel av gutter og jenter som er helt eller delvis enig i følgende påstander om reklame på internett, blogger og sosiale medier



Tabell 7 viser hvordan barn i alderen 9–14 år har vurdert reklame over tid. Blant 9–11-åringene har det vært en økning i andelen som er enig i at reklame er morsomt (fra 20 til 30 prosent) og at de får nyttig informasjon om ting (fra 23 til 36 prosent). Vi finner omtrent tilsvarende mønster blant barn i alderen 12–14 år. Andelen som er enig i at reklame er morsomt har økt fra ni til 19 prosent, og andelen som opplever at de får nyttig informasjon fra reklamen har økt fra 20 til 26 prosent. Det har samtidig vært en viss økning i andelen som opplever reklame som kjedelig/irriterende (fra 63 til 70 prosent) blant barn i alderen 12–14 år.

Tabell 7: Vurdering av reklame på internett, blogger og sosiale medier, sammenlignet over tid. Prosent.³

Hva synes du om reklame på internett, blogger og sosiale medier?	ALDER					KJØNN		TOTALT
	9–11 år		12–14 år		15–16 år	Gutt	Jente	
	2014	2016	2014	2016	2016	2016	2016	
Jeg synes det er morsomt								
Helt enig	11	12	4	8	4	9	7	8
Delvis enig	9	18	5	11	9	12	14	13
Verken enig eller uenig	15	20	12	23	24	22	22	22
Delvis uenig	12	10	11	13	17	12	15	13
Helt uenig	44	24	64	40	40	37	33	35
Vet ikke / kan ikke svare	10	17	4	5	5	9	9	9
Jeg synes noen ganger det kan være vanskelig å vite hva som er reklame*								
Helt enig	-	13	-	10	8	11	10	11
Delvis enig	-	20	-	17	16	15	20	17
Verken enig eller uenig	-	15	-	20	23	17	20	19
Delvis uenig	-	10	-	11	15	12	11	12
Helt uenig	-	27	-	37	33	37	28	33
Vet ikke / kan ikke svare	-	14	-	6	5	8	9	9
Jeg synes det er kjedelig/irriterende								
Helt enig	36	36	49	52	51	50	44	47
Delvis enig	17	19	14	18	22	18	20	19
Verken enig eller uenig	11	16	10	13	14	12	16	14
Delvis uenig	10	7	6	4	5	5	6	6
Helt uenig	17	10	18	9	6	8	9	9
Vet ikke / kan ikke svare	10	12	4	4	2	6	6	6
Jeg får nyttig informasjon om ulike ting								
Helt enig	11	15	5	7	4	10	8	9
Delvis enig	12	21	15	19	20	19	20	20
Verken enig eller uenig	20	20	17	20	27	19	25	22
Delvis uenig	13	10	15	17	17	14	16	15
Helt uenig	33	22	44	31	29	32	24	28
Vet ikke / kan ikke svare	11	12	4	5	3	7	7	7
Reklamen får meg til å ønske og kjøpe ting								
Helt enig	17	21	8	8	4	9	13	11
Delvis enig	20	20	18	16	16	16	19	17
Verken enig eller uenig	16	15	17	19	24	16	21	19
Delvis uenig	11	8	12	14	18	13	13	13
Helt uenig	28	26	42	38	36	39	27	33
Vet ikke / kan ikke svare	9	10	5	4	3	6	6	6
Reklamen gjør at barn får foreldre til å kjøpe ting**								
Helt enig	18	18	13	13	11	14	14	14
Delvis enig	15	19	21	21	27	23	21	22
Verken enig eller uenig	17	16	18	21	28	18	23	21
Delvis uenig	9	7	12	12	9	9	10	10
Helt uenig	30	25	31	27	16	26	21	23
Vet ikke / kan ikke svare	11	15	5	7	8	9	11	10

*Ny i 2016

**I 2014 var formuleringen "Internettreklame gjør at barn presser foreldre til å kjøpe ting"

³ Tidligere var det spurt om hva man synes om reklame på internett, mens det nå er lagt til blogger og sosiale medier i spørsmålsteksten

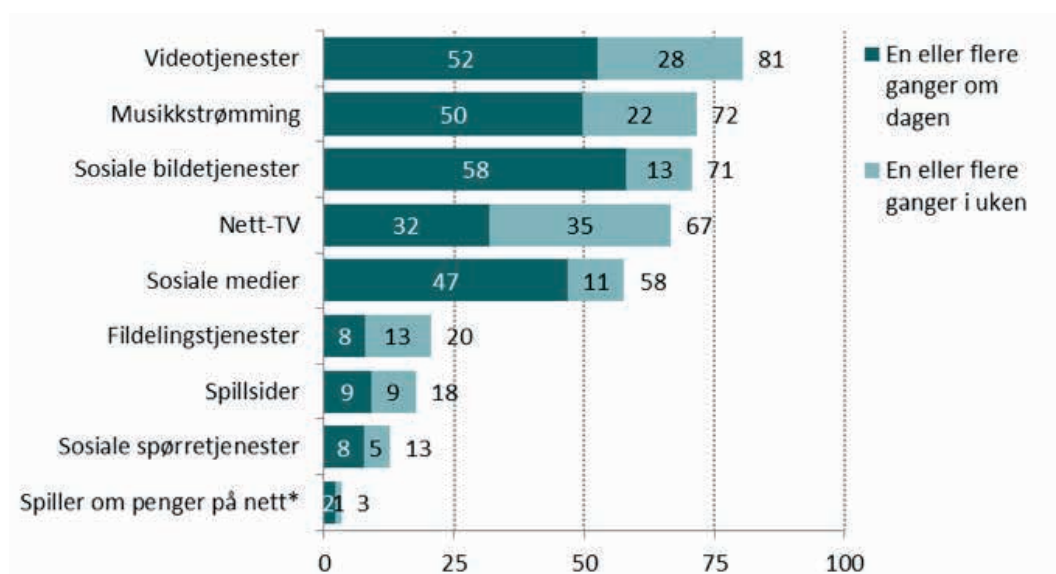
Internett

Dette kapittelet tar for seg barnas bruk av internett og hvilke nettsider og nettjenester som er mest populære. Kapittelet er delt inn i to deler, der vi først skal se nærmere på bruken av nettjenester som omfatter musikk, film/tv, spill, fildeling og ulike typer sosiale nettsteder/medier. Den neste delen av kapittelet omfatter bruk av en rekke nettsider, e-post, nettsamtaler, videochat og datingtjenester. Inndelingen er gjort ut ifra en tematisk vurdering, men vi vil også se alle tjenestene samlet i en oppsummering til slutt.

Bruk av nettjenester som musikk, film/tv, spill, fildeling og sosiale nettsteder
Barna ble spurt om hvor ofte de besøker eller bruker ulike nettjenester/-tilbud. På daglig basis bruker 58 prosent først og fremst sosiale bildetjenester (for eksempel Instagram, Flickr og Snapchat, 52 prosent videotjenester (for eksempel YouTube, Vimeo) og 50 prosent musikkstrømming (for eksempel Spotify, Wimp). Dersom vi ser på andelen som bruker ulike nettjenester/-tilbud på daglig eller ukentlig basis under ett, er det videotjenester som kommer på topp med 81 prosent etterfulgt av musikkstrømming (72 prosent), sosiale bildetjenester (71 prosent) og nett-tv (67 prosent). Videre bruker 47 prosent sosiale medier én eller flere ganger om dagen, mens elleve prosent bruker dette én eller flere ganger i uken. Dette tilsier at 58 prosent av barna bruker sosiale medier på daglig eller ukentlig basis.

Fildelingstjenester, spillside, sosiale spørretjenester eller pengespill på nett, blir sjeldnere benyttet. På daglig eller ukentlig basis benytter 20 prosent fildelingstjenester, 18 prosent spillside og 13 prosent sosiale spørretjenester. Det er kun barna i alderen 13–16 år som har blitt spurt om pengespill på nett, og det er kun tre prosent som oppgir å spille om penger på nett på daglig eller ukentlig basis.

Figur 36: Hvor ofte besøker/bruker/gjør du følgende? Prosent (n_{min}=1 324, n_{max}=2 758)⁴



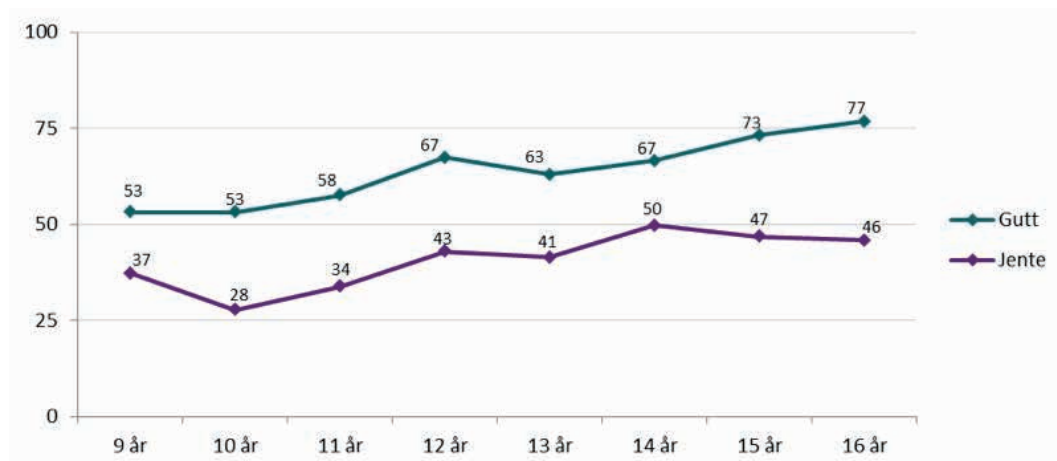
Videotjenester (for eksempel YouTube, Vimeo)

Som vi har sett bruker 52 prosent av barna videotjenester daglig, og andelen som bruker slike tjenester ukentlig er på 28 prosent. Kun fire prosent bruker aldri videotjenester.

Blant guttene er andelen daglige brukere betydelig høyere enn blant jentene, og dette gjelder for alle alderstrinn. Blant de som bruker tjenestene ukentlig er andelen blant jentene noe større enn andelen blant guttene. Det er også en betydelig sammenheng mellom alder og daglig bruk av videotjenester. Det er de eldste barna som bruker disse tjenestene mest, særlig de eldste guttene. 75 prosent av guttene i alderen 15–16 år bruker videotjenester daglig, mot 46 prosent av jentene. Blant barn i alderen 9–11 benytter 55 prosent av guttene og 32 prosent av jentene videotjenester én eller flere ganger om dagen.

⁴ Spørsmålet om spill om penger på nett er kun stilt til barna i alderen 13–16 år.

Figur 37: Prosentandel av gutter og jenter som bruker videotjenester én eller flere ganger om dagen

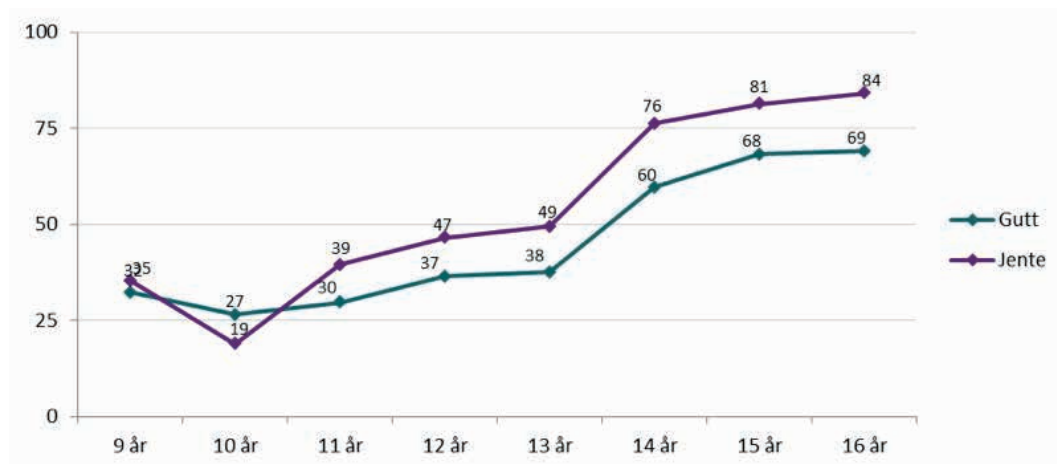


Musikkstrømming (for eksempel Spotify, Wimp)

Når det gjelder musikkstrømming, ligger andelen daglige brukere på nivå med videotjenester. Halvparten av barna bruker strømmingstjenester for musikk én eller flere ganger om dagen, og 22 prosent bruker slike tjenester på ukentlig basis. 15 prosent sier at de aldri strømmer musikk.

Bruken av strømmetjenester øker med alderen. Blant 9–11-åringene strømmer 29 prosent musikk én eller flere ganger om dagen. Blant 15–16-åringene er denne andelen på 76 prosent, med et solid hopp fra 13–14-årsalderen. Økningen er størst blant jentene, og det er gjennomgående flere jenter enn gutter som benytter musikkstrømming på daglig basis. Av barn i alderen 15–16 år oppgir 83 prosent av jentene og 69 prosent av guttene at de benytter musikkstrømming én eller flere ganger om dagen.

Figur 38: Prosentandel av gutter og jenter som bruker musikkstrømming, én eller flere ganger om dagen

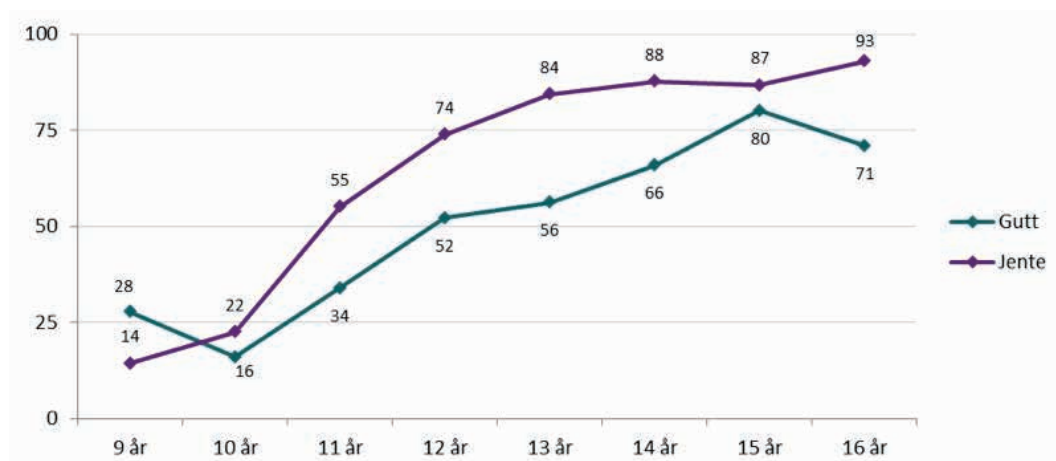


Sosiale bildetjenester (for eksempel Instagram, Flickr og Snapchat)

Nesten seks av ti barn og unge bruker sosiale bildetjenester daglig, mens to av ti aldri bruker slike tjenester. Jenter bruker oftere sosiale bildetjenester enn gutter, og bruken øker også etter hvert som barna blir eldre.

Blant de yngste barna er det forholdsvis uvanlig å benytte sosiale bildetjenester på daglig basis, men dette endrer seg betydelig fra 11-årsalder. Blant barna i alderen 15–16 år bruker hele 90 prosent av jentene og 74 prosent av guttene sosiale bildetjenester én eller flere ganger om dagen. Som med andre sosiale medier er bruksmønsteret slik at når en først bruker sosiale bildetjenester, så brukes de hver dag.

Figur 39: Prosentandel av gutter og jenter som bruker sosiale bildetjenester, én eller flere ganger om dagen

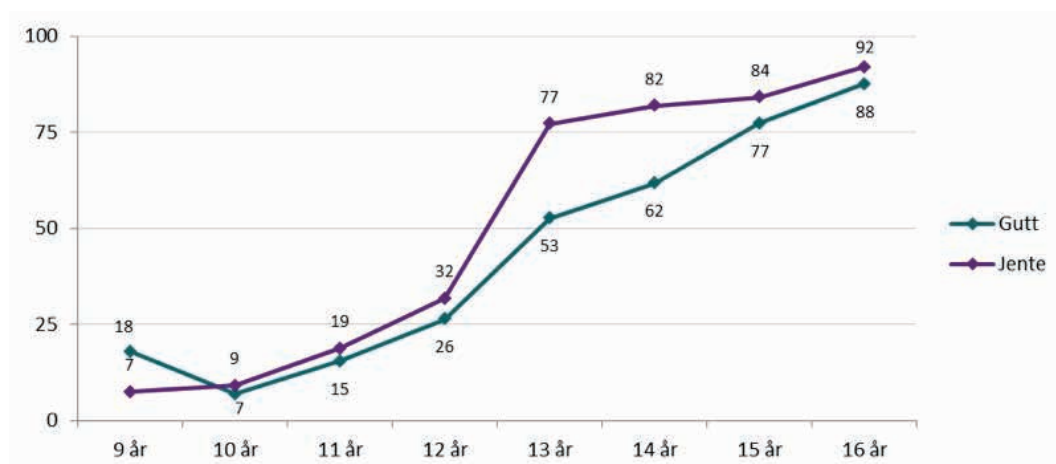


Sosiale medier (for eksempel Facebook og Twitter)

I underkant av halvparten av barna bruker sosiale medier hver dag eller oftere, men det er også en relativt høy andel (36 prosent) som aldri bruker sosiale medier. Gjennomgående er det flere jenter enn gutter som bruker sosiale medier hver dag, og andelen daglige brukere øker betydelig med alderen.

Blant barna i alderen 9–11 år bruker kun tolv prosent sosiale medier daglig, mens 73 prosent aldri bruker slike medier. Ved 12–13-årsalderen øker andelen daglige brukere drastisk, og blant 15–16-åringene bruker hele 86 prosent sosiale medier én eller flere ganger om dagen. Økningen kommer noe tidligere og er noe brattere, blant jentene enn blant guttene. Kjønnforskjellen er størst blant 13-åringene (differanse på 24 prosentpoeng), mens blant 15–16-åringene har guttene tatt innpå (differanse på fem prosentpoeng). I hovedsak er det en tendens til at når barna først tar i bruk sosiale medier, bruker de dem daglig.

Figur 40: Prosentandel av gutter og jenter som bruker sosiale medier, én eller flere ganger om dagen

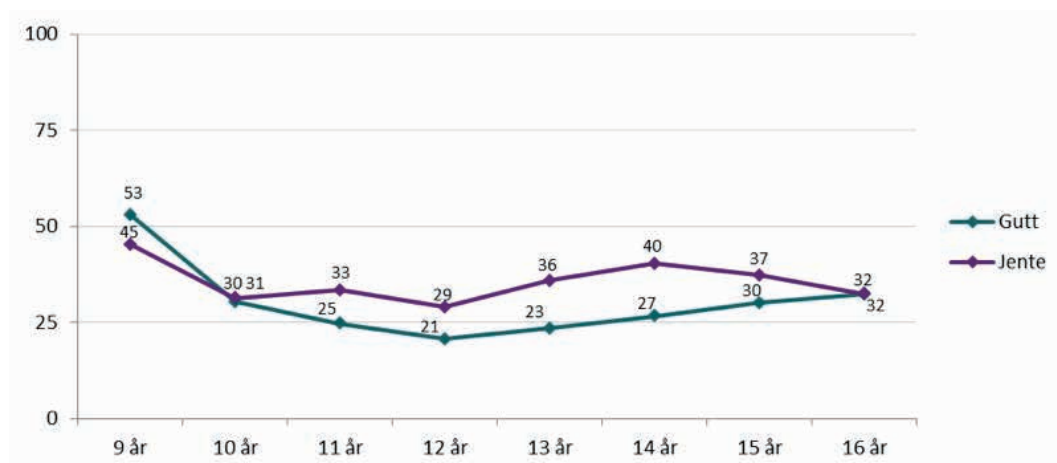


Nett-tv (for eksempel Netflix, NRK nett-tv, TV 2 Sumo)

32 prosent av barna bruker nett-tv daglig, mens 35 prosent bruker dette én eller flere ganger i uka. Åtte prosent bruker aldri nett-tv.

Andelen daglige brukere er høyest blant 9-åringene, og synker ned mot 12-årsalderen, for så å stige noe svakt igjen. Dette mønsteret er noe tydeligere blant gutter enn blant jenter.

Figur 41: Prosentandel av gutter og jenter som bruker nett-tv, én eller flere ganger om dagen

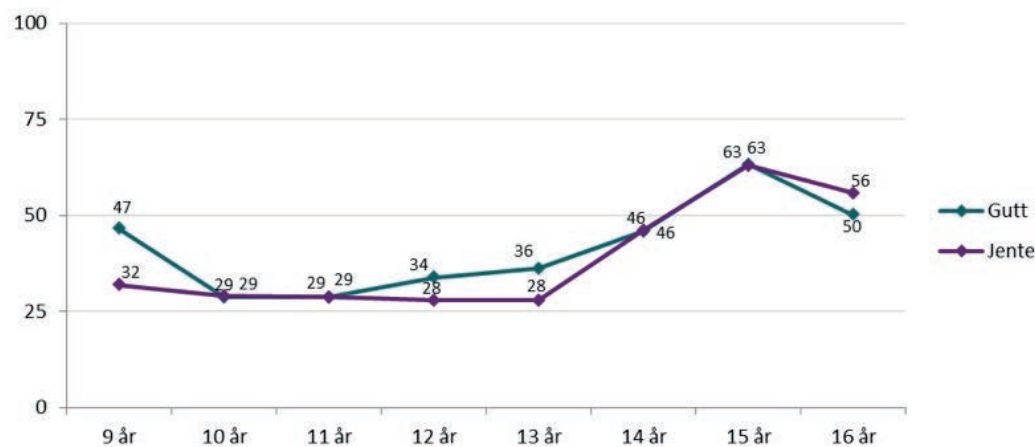


Fildelingstjenester (f.eks. Popcorn Time)

Det er en relativt liten andel som bruker fildelingstjenester. Kun åtte prosent gjør dette daglig og 13 prosent gjør det ukentlig. 56 prosent av barna sier at de aldri bruker slike tjenester. Når vi ser på hvordan bruken varierer med kjønn og alder, tar vi derfor utgangspunkt i andelen som bruker fildelingstjenester årlig eller oftere.

Det er gjennomgående liten forskjell på gutter og jenter. Andelen som benytter slike tjenester, øker derimot betydelig fra 13-årsalderen. Totalt 56 prosent av barna i alderen 15–16 år bruker fildelingstjenester årlig eller oftere.

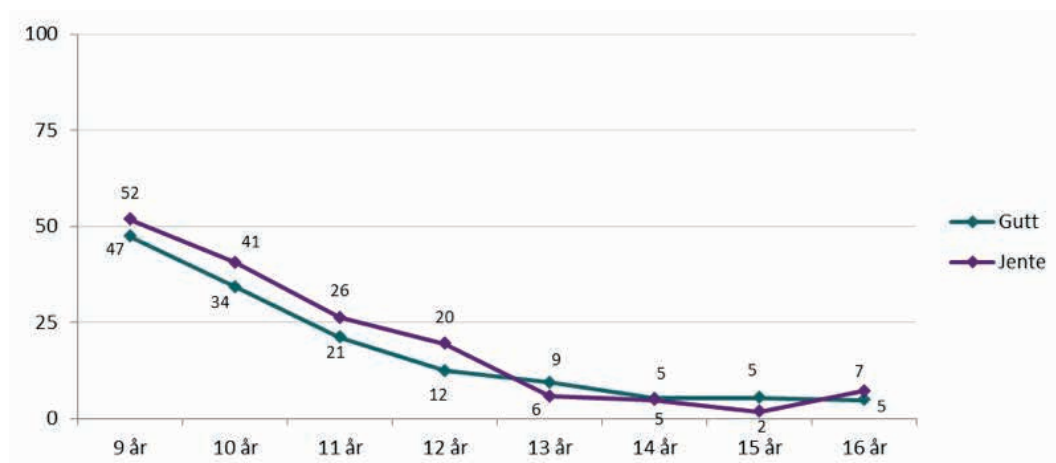
Figur 42: Prosentandel av gutter og jenter som bruker Popcorn Time eller andre fildelingstjenester én eller noen ganger i året (eller oftere)



Spillsider på internett (for eksempel Momio, 123spill.no)

Kun 18 prosent bruker spillsider ukentlig eller oftere, mens 46 prosent aldri har benyttet spillsider. I motsetning til mye av den andre internettbruken, er det i første rekke de yngste som besøker spillsider. Halvparten av 9-åringene besøker spillsider ukentlig eller oftere. Denne andelen synker til åtte prosent ved 13-årsalderen. Det er relativt små forskjeller mellom gutter og jenter, men blant 9-åringene er det en noe høyere andel gutter enn jenter som besøker spillsider hver dag (37 mot 29 prosent).

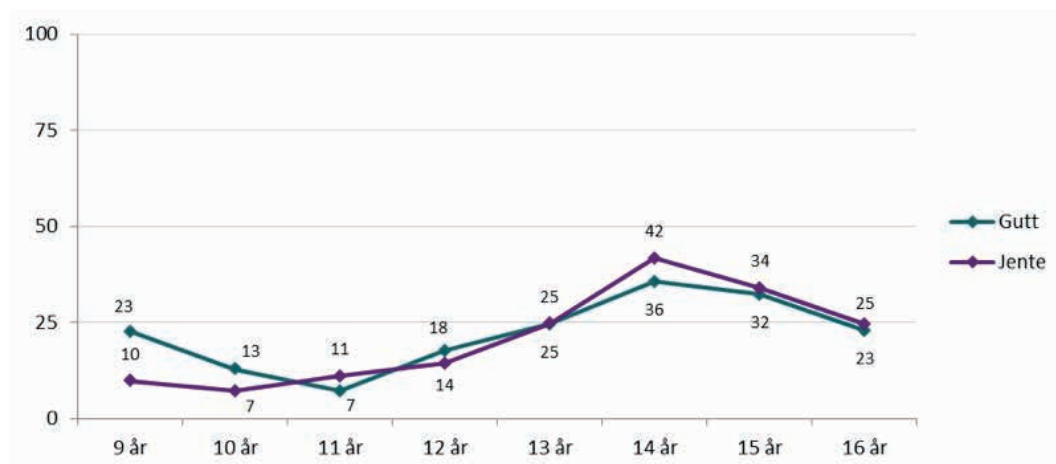
Figur 43: Prosentandel av jenter og gutter som bruker spillsider på internett én eller flere ganger i uken (eller oftere)



Sosiale medier med spørretjenester (f.eks. Ask.fm, Kiwi, Spring)

Bruken av sosiale medier med spørretjenester er mye mindre utbredt enn bruken av andre sosiale medier og sosiale bildetjenester. Kun åtte prosent bruker sosiale spørretjenester daglig, og hele 71 prosent sier at de aldri bruker slike tjenester. Forskjellene mellom gutter og jenter er relativt små. Andelen som bruker sosiale spørretjenester øker fra 11–12-årsalderen, og toppen nås blant 14-åringene der 42 prosent av jentene og 36 prosent av guttene bruker slike tjenester månedlig eller oftere.

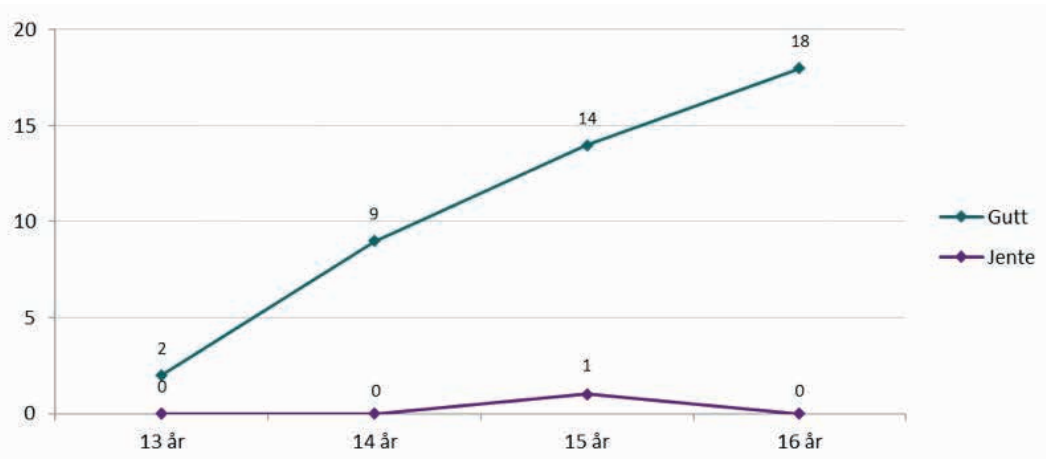
Figur 44: Prosentandel av gutter og jenter som bruker sosiale spørretjenester én eller flere ganger i måneden (eller oftere)



Spille om penger på nett

Barna i alderen 13–16 år ble spurt om pengespill på nett, og undersøkelsen viser at svært få spiller pengespill. 91 prosent svarer at de aldri har gjort dette. En noe høyere andel gutter enn jenter har spilt pengespill. Blant gutter på 16 år er det en relativt høy andel (18 prosent) som har spilt om penger på nett en eller flere ganger i måneden (eller oftere), mens andelen er på to prosent for gutter på 13 år. Blant jentene er andelen gjennomgående liten eller ingen.

Figur 45: Prosentandel av gutter og jenter som spiller om penger på nett, én eller noen ganger i måneden (eller oftere)



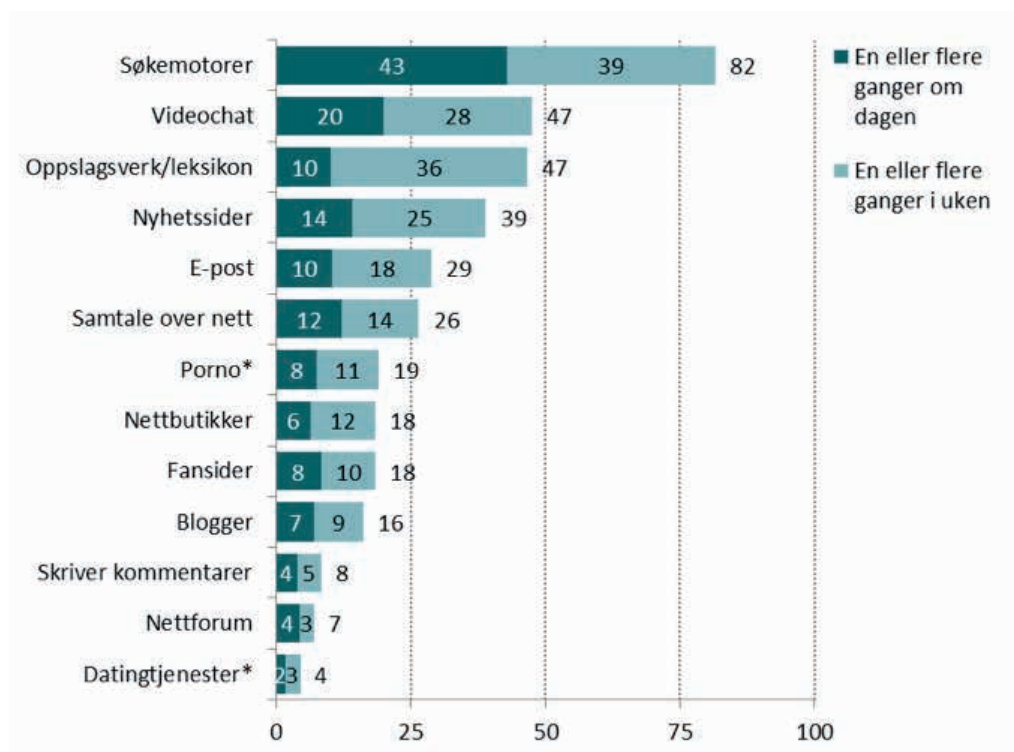
Bruk av ulike typer nettsider, e-post, nettsamtale, videochat og datingtjenester
Spørsmålene som omfatter porno-/sexsider og datingtjenester er kun stilt til barn i alderen 13 år og eldre.

Figur 46 viser at søkemotorer, som for eksempel Google, er klart mest brukt av barn og unge i hverdagen. 43 prosent bruker søkemotorer én eller flere ganger om dagen, mens 39 prosent bruker dette ukentlig.

Videochat, oppslagsverk, nyhetssider, e-post og nettsamtaler er også brukt en del, særlig på ukentlig basis. Nettbutikker, fansider og blogger blir brukt i mindre grad, og barn og unge oppgir sjelden å skrive kommentarer på nett og nettforum.

Kun barna i alderen 13–16 år ble spurt om bruk av porno-/sexsider og datingtjenester. 19 prosent oppgir å ha besøkt porno-/sexsider ukentlig eller oftere, mens kun fire prosent har brukt datingtjenester så ofte.

Figur 46: Hvor ofte besøker/bruker/gjør du følgende? Prosent. ($n_{min}=1\ 296$, $n_{max}=2\ 695$)⁵



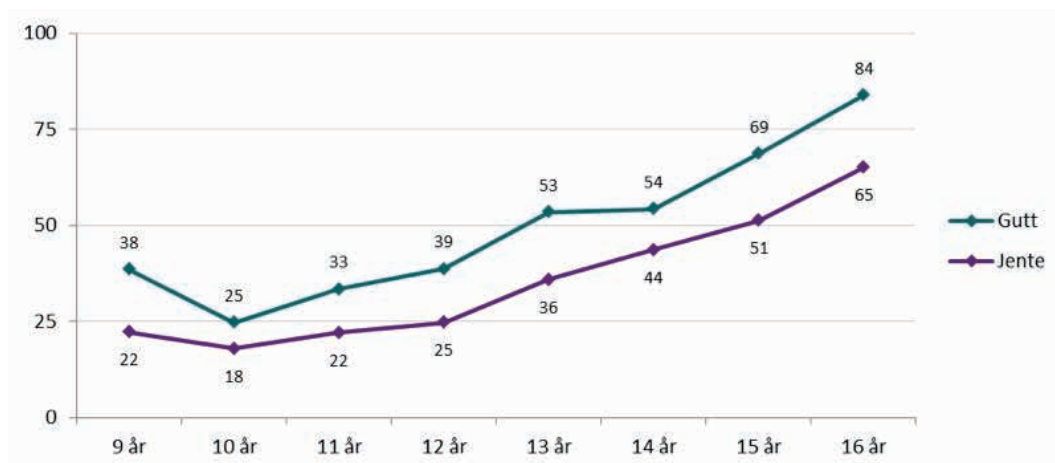
⁵ Spørsmål om porno-/sex-sider og datingtjenester er kun stilt til barna i alderen 13–16 år.

Søkemotorer (for eksempel Google, Bing)

Totalt 43 prosent bruker søkemotorer en eller flere ganger om dagen, mens 39 prosent bruker dette ukentlig. Kun fem prosent bruker aldri søkemotorer.

Den daglige bruken av søkemotorer øker betydelig med alderen. 26 prosent av barn i alderen 9–11 år bruker søkemotorer daglig, mot hele 68 prosent av barn i alderen 15–16 år. Økningen gjelder for begge kjønn, men det er jevnt over en høyere andel gutter enn jenter som bruker søkemotorer hver dag. Hele 78 prosent av guttene i alderen 15–16 år bruker søkemotorer daglig, sammenlignet med 59 prosent av jentene i samme alder.

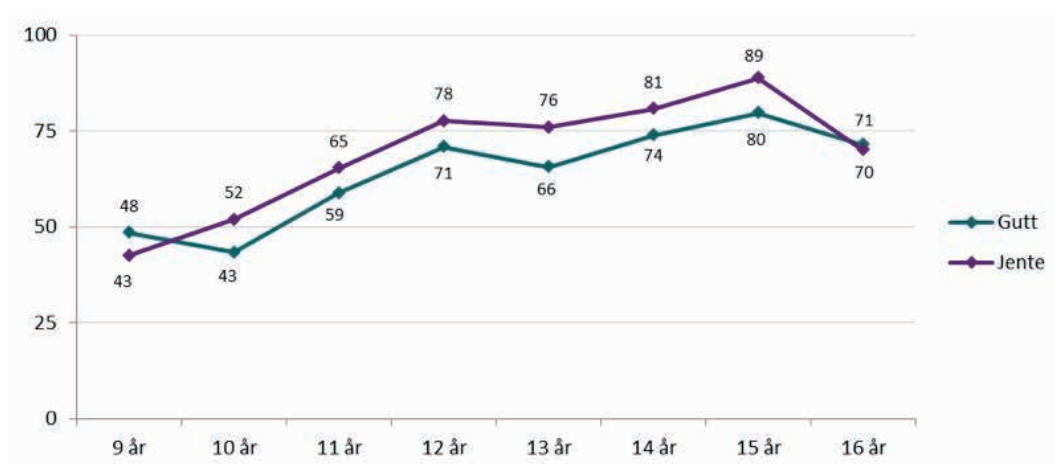
Figur 47: Prosentandel av gutter og jenter som bruker søkemotorer én eller flere ganger om dagen



Videochat (for eksempel Skype, Facetime)

Omtrent to av tre bruker videochat månedlig eller oftere. 18 prosent bruker aldri videochat. Det er en klar sammenheng mellom alder og bruken av videochat. Drøyt halvparten av barn i alderen 9–11 år bruker videochat månedlig eller oftere, mot tre av fire barn i alderen 15–16 år. Jevnt over er det en høyere andel jenter enn gutter som bruker videochat månedlig eller oftere, bortsett fra blant de aller yngste og eldste.

Figur 48: Prosentandel av gutter og jenter som bruker videochat én eller flere ganger i måneden (eller oftere)

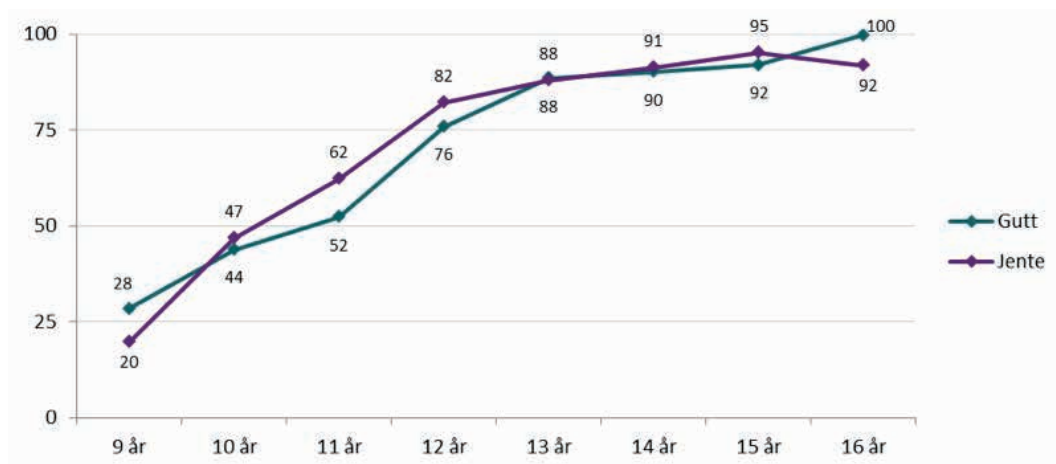


Oppslagsverk/leksikon (for eksempel Wikipedia, SNL)

36 prosent benytter oppslagsverk/leksikon ukentlig, og 27 prosent bruker det månedlig. Kun ti prosent bruker oppslagsverk/leksikon hver dag, mens 17 prosent aldri bruker det.

Bruken av oppslagsverk/leksikon øker betydelig etter alder. 44 prosent av barna i alderen 9–11 år bruker dette månedlig eller oftere, mot 94 prosent i alderen 15–16 år. Det er gjennomgående små kjønnsforskjeller, selv om vi ser en litt brattere økning blant jentene frem til 13-årsalderen.

Figur 49: Prosentandel av gutter og jenter som bruker oppslagsverk/leksikon, én eller flere ganger i måneden (eller oftere)

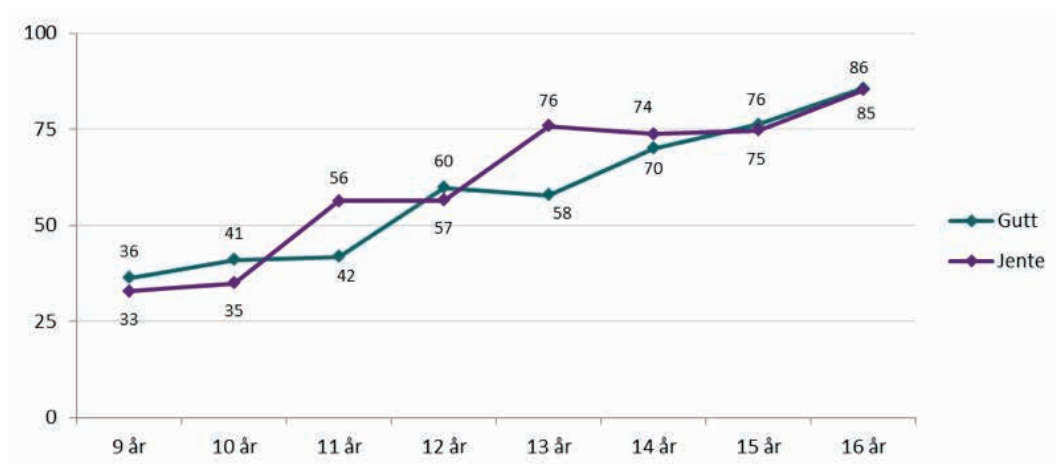


Nyhetsider (for eksempel vg.no, nrk.no)

25 prosent bruker nyhetssider ukentlig og 22 prosent oppgir at de bruker nyhetssider månedlig. 14 prosent bruker nyhetssider hver dag, mens 22 prosent aldri bruker dette.

Besøk på nyhetssider er mest utbredt blant de eldste barna. Andelen som besøker nyhetssider månedlig eller oftere øker jevnt fra rundt 34 prosent av ni-åringene, til 85 prosent av 16-åringene. Det er en noe høyere andel gutter enn jenter som besøker nyhetssider én eller flere ganger om dagen (18 mot ti prosent).

Figur 50: Prosentandel av gutter og jenter som bruker nyhetssider én eller flere ganger i måneden (eller oftere)

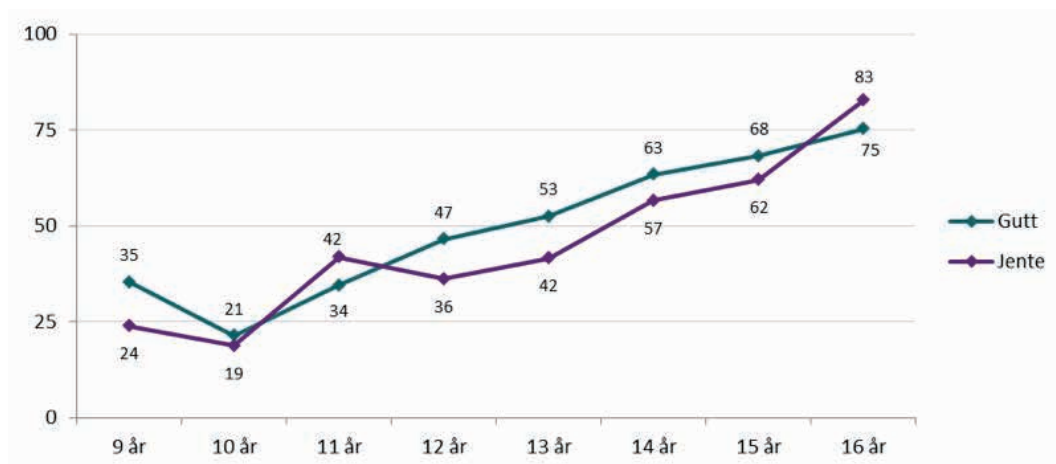


E-post (sende/motta)

Omtrent én av ti bruker e-post daglig, og nesten halvparten av barn og unge bruker e-post månedlig eller oftere. 31 prosent bruker aldri e-post.

Det er relativt liten forskjell mellom gutter og jenter, selv om en noe større andel gutter enn jenter bruker e-post daglig (14 mot sju prosent). Andelen som bruker e-post månedlig eller oftere, øker jevnt fra 10-årsalderen. 29 prosent av barna i 9–11-årsalderen bruker e-post månedlig eller oftere sammenlignet med 73 prosent av 15–16-åringene.

Figur 51: Prosentandel av gutter og jenter som bruker e-post én eller flere ganger i måneden (eller oftere)

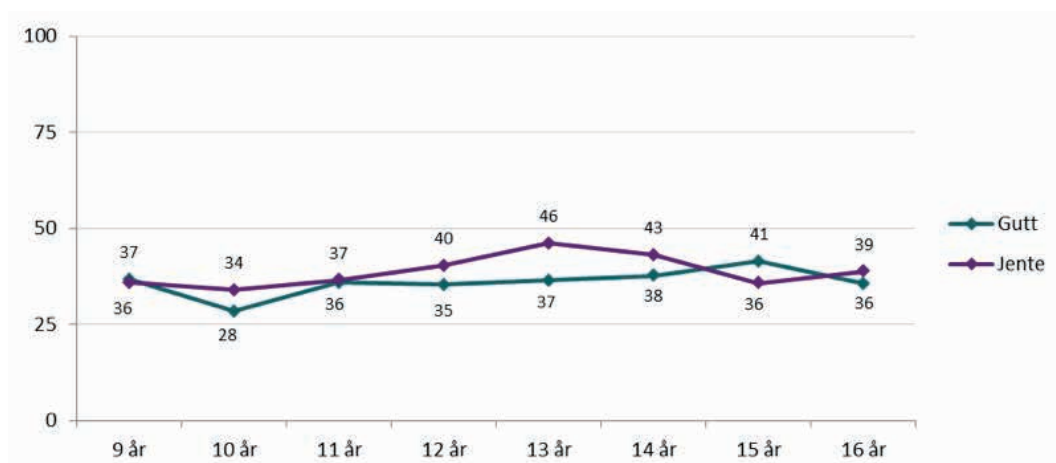


Samtale over nett/IP-telefon (for eksempel Viber)

Totalt 37 prosent av barna bruker samtale over nett én eller flere ganger i måneden (eller oftere), og denne andelen er relativt stabil på tvers av kjønn og alder.

49 prosent bruker aldri å ha samtale over nett/IP-telefon. Dette gjelder 56 prosent av 9–11-åringene, 46 prosent av 12–14-åringene og 44 prosent av 15–16-åringene.

Figur 52: Prosentandel av gutter og jenter som bruker samtale over nett/IP-telefon én eller flere ganger i måneden (eller oftere)

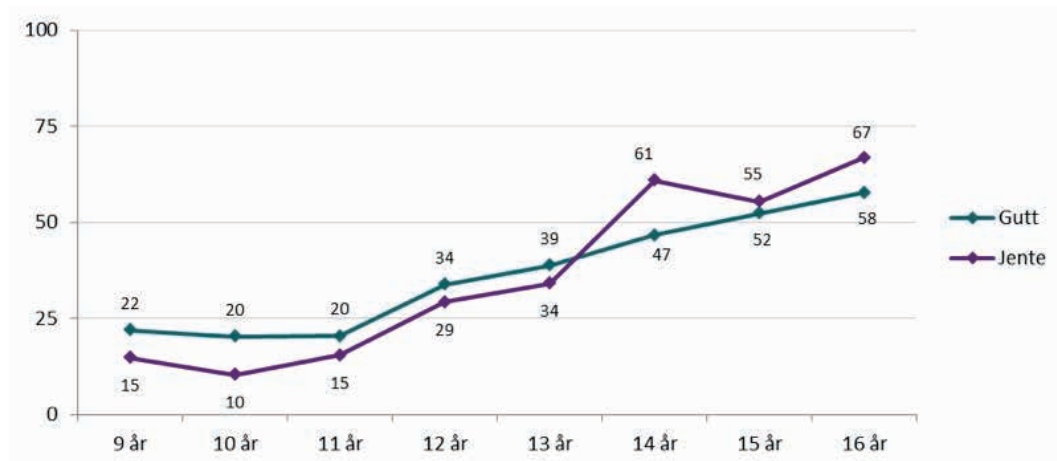


Nettbutikker (for eksempel amazon.com, blivakker.no)

37 prosent av barna besøker nettbutikker månedlig eller oftere. Samtidig er det hele 43 prosent som aldri har besøkt/brukt en nettbutikk.

Andelen som har besøkt nettbutikk, øker jevnt med alder. Blant barn i alderen 9–11 år har 17 prosent besøkt nettbutikker månedlig eller oftere, sammenlignet med 58 prosent av barn i alderen 15–16 år. Opp til 13-årsalder er det en litt høyere andel av gutter enn jenter som besøker nettbutikker månedlig eller oftere. Fra 14-årsalder er andelen høyest blant jentene.

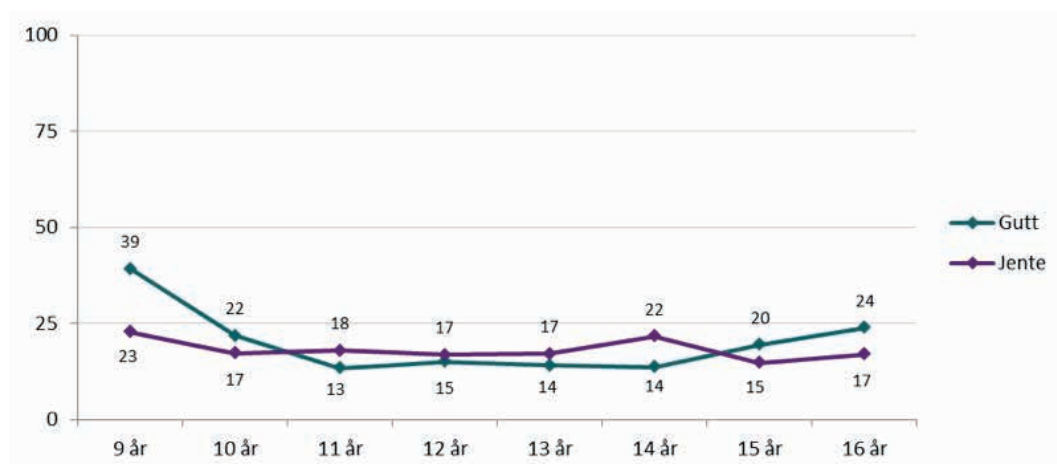
Figur 53: Prosentandel av gutter og jenter som bruker nettbutikker én eller flere ganger i måneden (eller oftere)



Fansider (for eksempel hjemmesider til kjente idrettspersoner, band eller tv-program)

18 prosent av barna besøker fansider ukentlig eller oftere. 53 prosent har aldri besøkt fansider. Andelen som besøker fansider ukentlig eller oftere er høyest blant de yngste guttene (39 prosent av 9-åringene), men ellers forholdsvis upåvirket av alder. Det er jevnt over små kjønnsforskjeller, men blant de eldste og yngste er det flere gutter enn jenter som besøker fansider ukentlig eller oftere.

Figur 54: Prosentandel av gutter og jenter som har besøkt fansider én eller flere ganger i uken (eller oftere)

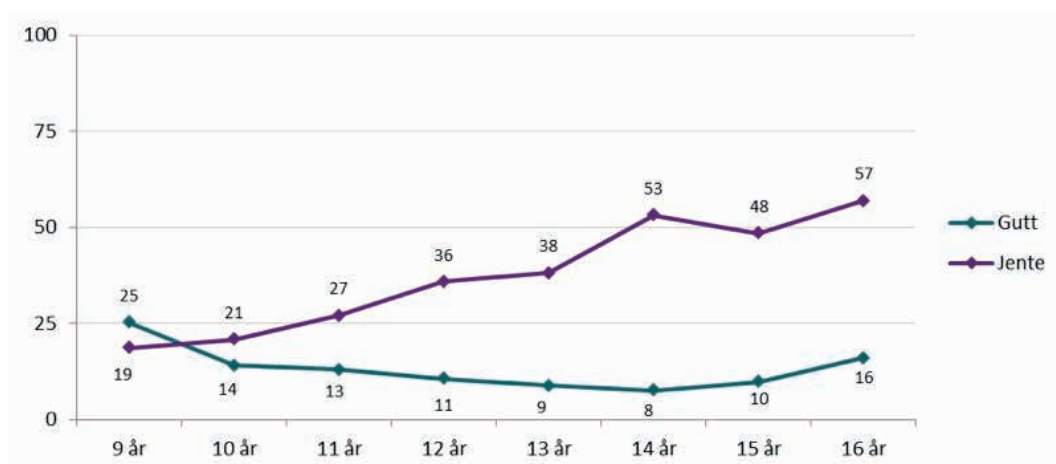


Blogger (leser/kommenterer/skriver)

Omtrent én av fire leser, skriver eller kommenterer blogger månedlig eller oftere. 61 prosent gjør aldri dette.

Blant de yngste er det relativt liten forskjell i andelen gutter og jenter som leser, skriver eller kommenterer blogger månedlig eller oftere. Etterhvert som barna blir eldre, er det en tydelig økning i andelen jenter som gjør dette månedlig eller oftere. Blant guttene er andelen forholdsvis stabil, noe som gjør at kjønnsforskjellen øker med alder. 53 prosent av jentene i alderen 15–16 år leser, skriver eller kommenterer blogger månedlig eller oftere, mot kun 13 prosent av guttene.

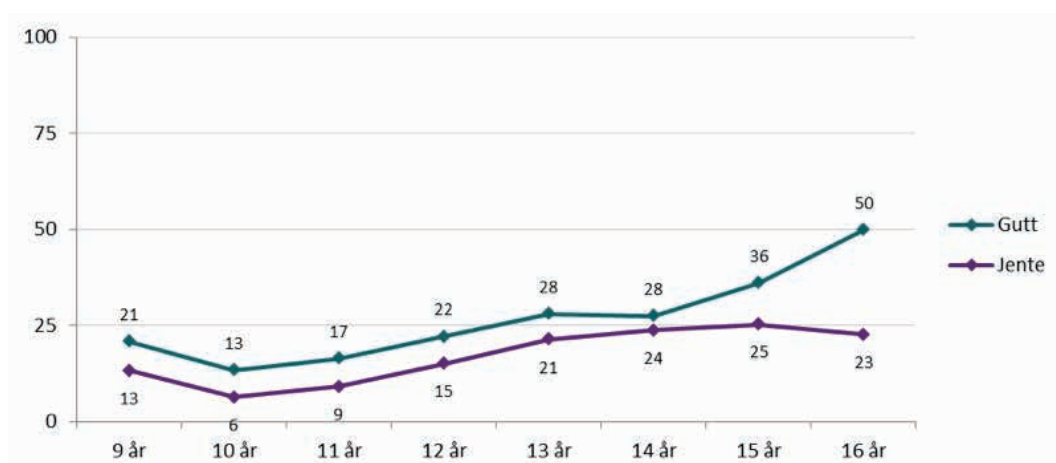
Figur 55: Prosent av gutter og jenter som besøker blogger én eller flere ganger i måneden (eller oftere)



Skriver kommentarer på for eksempel nyheter eller forum

Barna skriver sjelden kommentarer på for eksempel nyheter eller forum. 30 prosent har skrevet kommentarer på nyheter eller forum, mens 70 prosent aldri har gjort dette. Andelen som har kommentert årlig eller oftere øker noe med alder, fra tolv prosent blant 9–11-åringene til 33 prosent blant 15–16-åringene. Det er også en noe høyere andel gutter enn jenter som sier at de kommenterer nyhetssaker eller i forum årlig eller oftere, henholdsvis 27 kontra 17 prosent. Kjønnsforskjellen er størst blant de eldste.

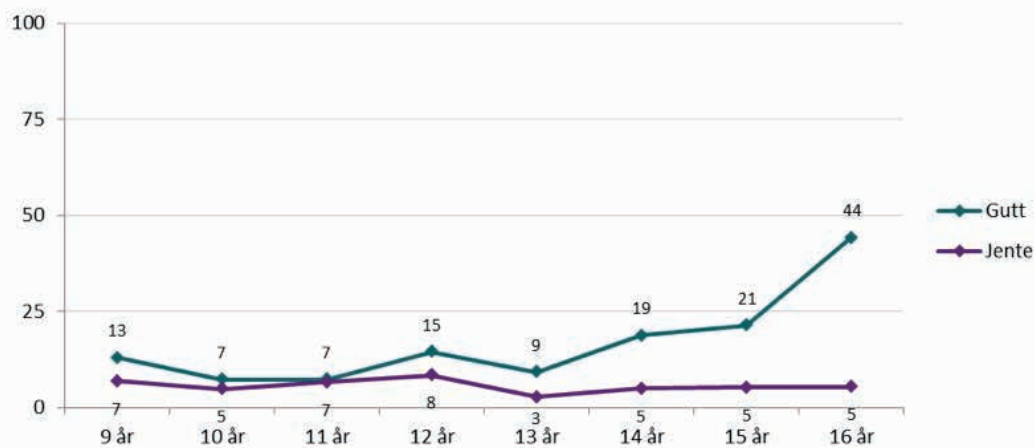
Figur 56: Prosentandel av gutter og jenter som skriver kommentarer på for eksempel nyheter eller forum, én eller noen ganger i året (eller oftere)



Nettforum (for eksempel Reddit)

Omtrent åtte av ti svarer at de aldri bruker nettforum. Andelen blant jentene som aldri bruker nettforum, ligger relativt stabilt mellom 85 og 90 prosent i alle aldergrupper. Blant guttene er det flere som bruker nettforum. Det er en relativt solid økning fra 13–14-årsalderen i andelen gutter som bruker nettforum månedlig eller oftere, og blant 16-årige gutter er denne andelen på 44 prosent.

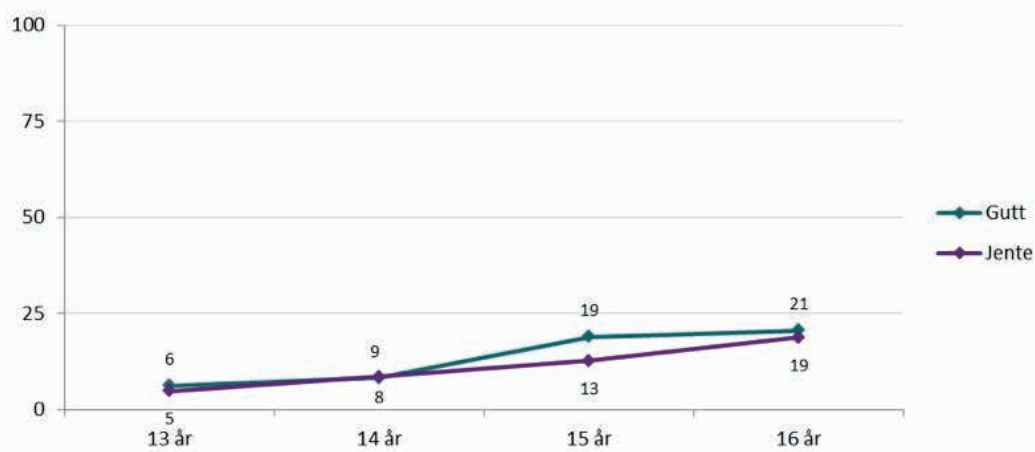
Figur 57: Prosentandel av gutter og jenter som bruker nettforum én eller flere ganger i måneden (eller oftere)



Datingtjenester og apper (for eksempel Tinder)

Det er relativt få som bruker datingtjenester, og 83 prosent svarer at de aldri har brukt dette. Sju prosent av barna i alderen 13–14 år har brukt dette årlig eller oftere, sammenlignet med 18 prosent av barna i alderen 15–16 år. Det er relativt små kjønnsforskjeller.

Figur 58: Prosentandel av gutter og jenter som bruker datingtjenester/apper én eller noen ganger i året (eller oftere) – spørsmålet er kun stilt 13–16-åringene

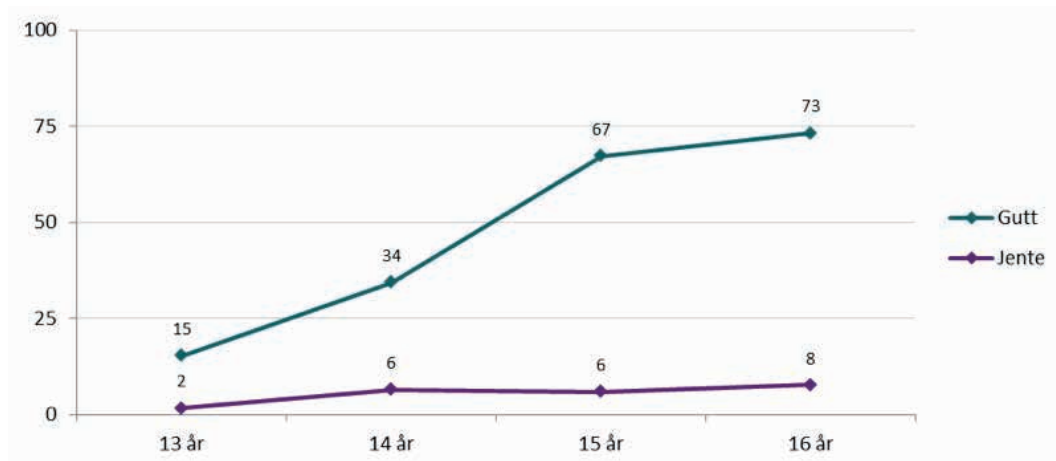


Porno-/sex-sider

To av tre unge sier at de aldri besøker porno-/sex-sider. Betydelig flere gutter (58 prosent) enn jenter (elleve prosent) i alderen 13–16 år, har besøkt porno-/sex-sider.

Blant jentene oppgir to prosent av 13-åringene å besøke porno-/sex-sider månedlig eller oftere, og fra 14-årsalderen ligger denne andelen mellom seks og åtte prosent for jentene. Blant guttene er det en tydelig økning etter alder i andelen som besøker porno-/sex-sider månedlig eller oftere, fra 15 prosent av 13-åringene til 73 prosent av 16-åringene.

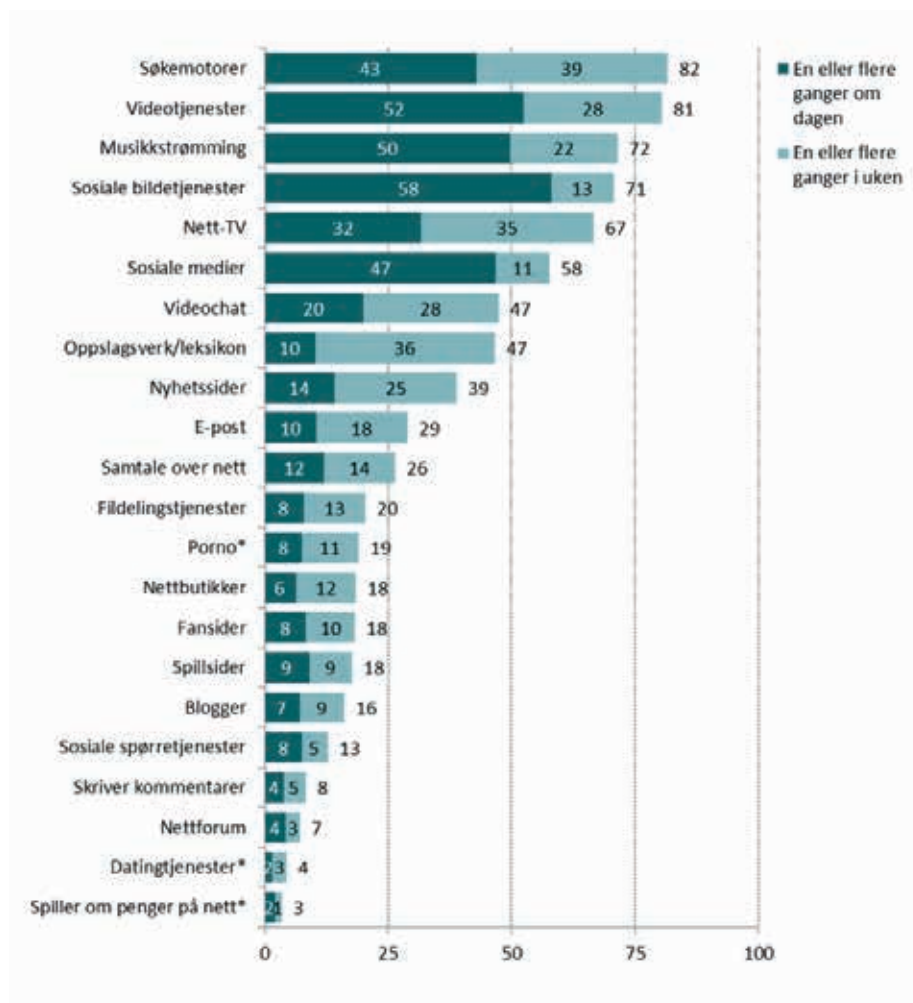
Figur 59: Prosentandel av gutter og jenter som bruker porno-/sexsider én eller flere ganger i måneden (eller oftere) – spørsmålet er kun stilt 13–16-åringene



Oppsummert om bruken av internett

Nedenfor summerer vi bolkene av internettbruk vi til nå har vært gjennom. De vanligste bruksområdene på daglig/ukentlig basis er søkemotorer (82 prosent), videotjenester (81 prosent), musikkstrømming (72 prosent) og sosiale bildetjenester (71 prosent). 67 prosent av barna bruker også nett-tv og 58 prosent bruker sosiale medier på daglig eller ukentlig basis.

Det er kun barna mellom 13 og 16 år som har blitt spurt om bruk av porno-/sex-sider, datingtjenester og spill om penger på nett. 19 prosent i denne aldersgruppen besøker daglig eller ukentlig porno-/sexsider, mens datingtjenester og spill om penger blir lite brukt (henholdsvis fire og tre prosent på daglig eller ukentlig basis).

Figur 60: Hvor ofte besøker/bruker eller gjør du følgende...? Prosent. ($n_{min}=1\ 296$, $n_{max}=2\ 758$)⁶

Som vi også har vært inne på varierer bruken av mange av disse nettsidene/tjenestene betydelig etter alder og kjønn. Figur 61 oppsummerer hvordan bruken varierer etter alder og kjønn, med utgangspunkt i andelen som besøker/bruker eller gjør de ulike sidene/aktivitetene ukentlig eller oftere.

⁶ Spørsmål om spill om penger på nett, porno-/sex-sider og datingtjenester er kun stilt til barna mellom 13 og 16 år.

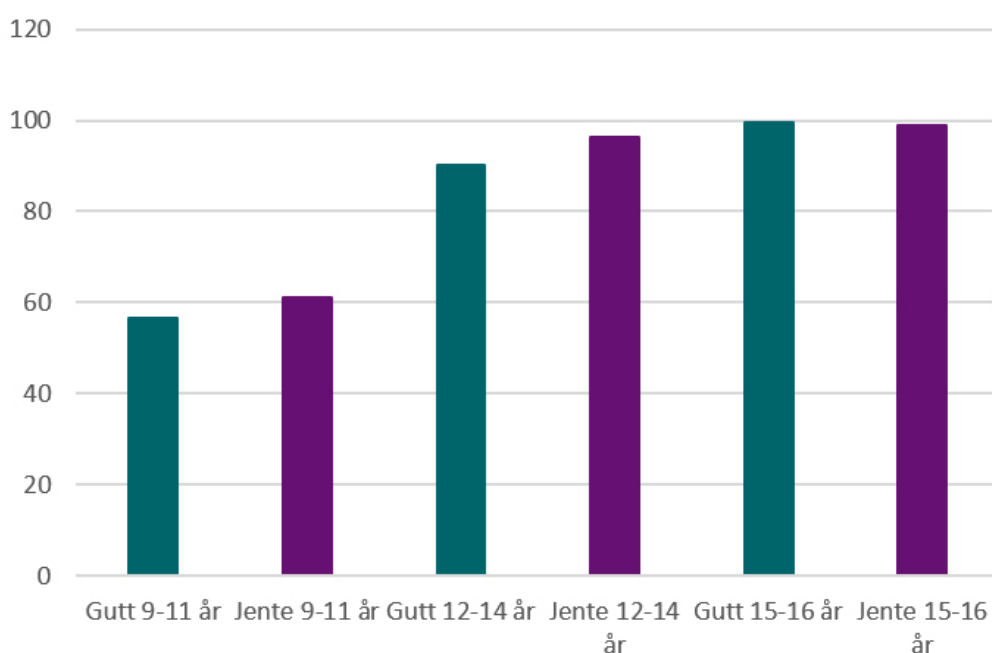
Sosiale medier

Hvor mange barn og unge bruker sosiale medier?

Hvis vi kombinerer spørsmålene om 9 - 16-åringene bruker sosiale medier, sosiale bildetjenester og sosiale medier med spørretjenester - er det totalt 82 prosent som svarer ja. Det gjelder fra "daglig bruk" til "en gang i året".

Det er uten tvil de eldste ungdommene som bruker sosiale medier mest, selv om nærmere 60 prosent av 9 - 11-åringene også svarer ja på om de bruker sosiale medier.

Figur 62: Andel som svarer at de bruker sosiale medier, sosiale bildetjenester og/eller sosiale medier med spørretjenester



Snatchat, Instagram og Facebook er de mest brukte sosiale mediene.

Andelen som bruker Facebook og Snapchat øker med alderen og er høyest blant 15-16-åringene, både blant jenter og gutter. Omtrent ni av ti gutter og jenter i alderen 15-16 år bruker Facebook. Snapchat benyttes av 96 prosent av jentene i alderen 15-16 år og 82 prosent av guttene i samme alder. Andelen som benytter Instagram, går ned blant guttene fra ca. 12-årsalderen, men er forholdsvis jevnt høy blant jentene også etter 12-årsalderen.*

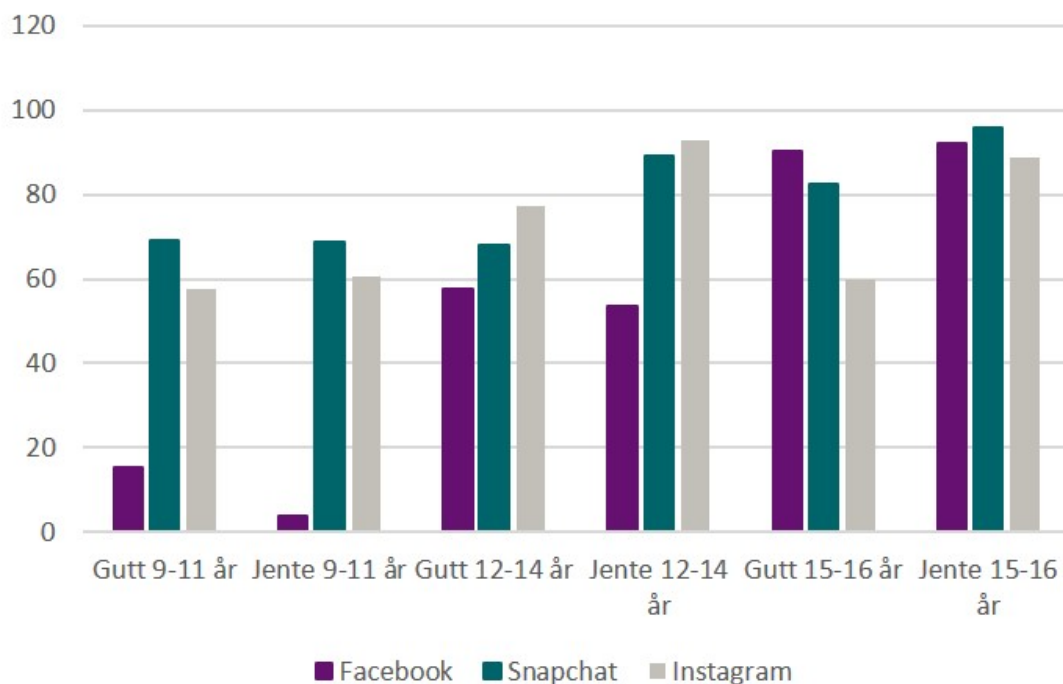
*Alle disse tallene er ut av de som bruker sosiale medier - ikke det totale antallet 9 - 16-åringene

Hvilke sosiale medier brukes mest?

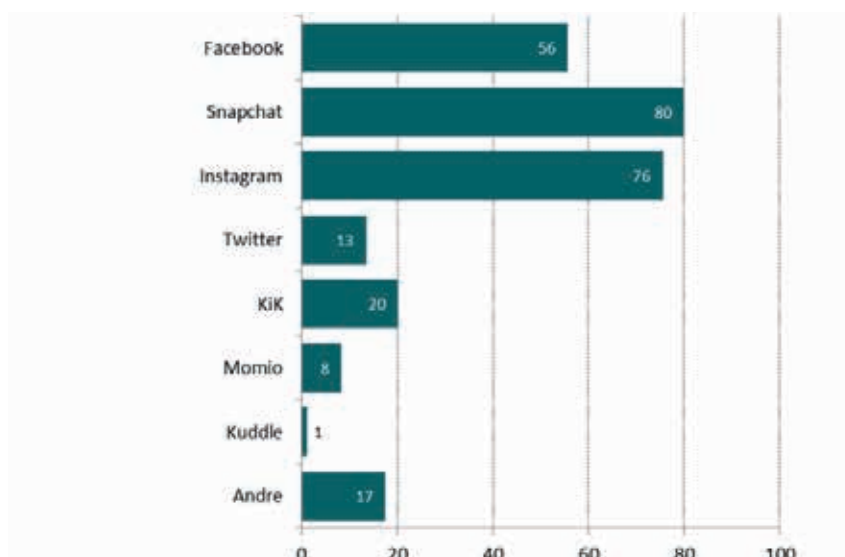
80 prosent av de som bruker sosiale medier benytter Snapchat, 76 prosent bruker Instagram og 56 prosent bruker Facebook. Dette gjelder både for jenter og gutter, men blant jentene er det enda høyere andeler som benytter Snapchat (86 mot 73 prosent) og Instagram (84 mot 67 prosent).

Andelen som bruker Facebook og Snapchat øker med alderen og er høyest blant 15–16-åringene, både blant jenter og gutter. Omtrent ni av ti gutter og jenter i alderen 15–16 år bruker Facebook. Snapchat benyttes av 96 prosent av jentene i alderen 15–16 år og 82 prosent av guttene i samme alder. Andelen som benytter Instagram, går ned blant guttene fra ca. 12-årsalderen, men er forholdsvis jevnt høy blant jentene også etter 12-årsalderen.

Figur 63: Hvis du bruker sosiale medier - hvilke bruker du mest?



Figur 64: Hvilke sosiale medier bruker du mest? Prosent av de som benytter sosiale medier (n = 2 192).



Av andre sosiale medier som brukes, er det KiK som kommer på fjerdeplass. Totalt 20 prosent av barn i alderen 9–16 år som benytter sosiale medier, er på KiK. Andelen er høyest blant barn i alderen 12–14 år, hvorav 25 prosent av guttene og 30 prosent av jentene bruker KiK.

Videre er 13 prosent på Twitter, noe som er mest populært blant 15–16-åringene. Om lag en femtedel av både jenter og gutter i denne alderen er på Twitter.

Åtte prosent av barna bruker Momio, noe som først og fremst er mest populært blant de yngste jentene. 38 prosent av jentene i alderen 9–11 år benytter Momio, mot 17 prosent av guttene på samme alder.

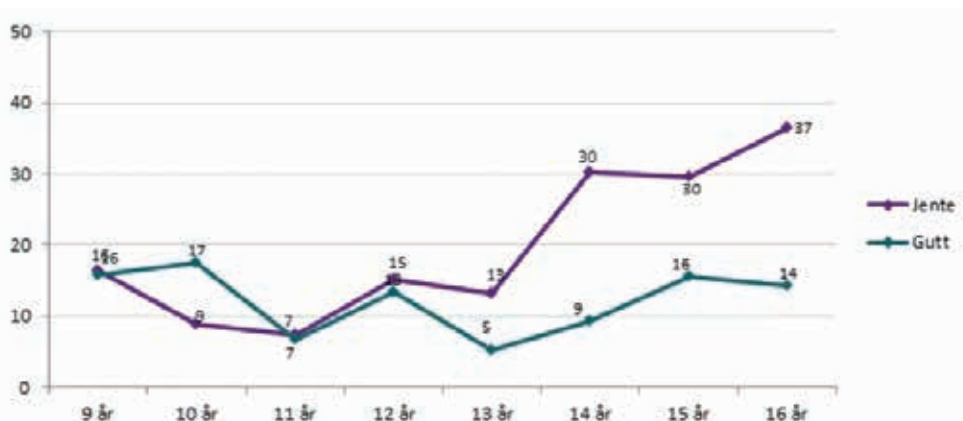
Kun én prosent av barna bruker Kuddle, og 17 prosent oppgir at de bruker andre sosiale medier enn det som er listet opp. Det som oftest blir nevnt i annet-kategorien er Kiwi, Messenger, MovieStarPlanet, Tumblr, Viber, Vine og VSCO.

Tilbakemelding på sosiale medier

Totalt 17 prosent av barna i alderen 9–16 år synes det er veldig eller ganske viktig å få tilbakemeldinger på sosiale medier. For eksempel «liker» på Facebook eller kommentarer på bilder, videoer eller statusoppdateringer.⁸ 43 prosent synes dette er middels viktig, mens 40 prosent synes det er ganske eller helt uviktig.

Figur 64 viser andelen som mener tilbakemelding på sosiale medier er veldig eller ganske viktig, fordelt på kjønn og alder. Fra 13-årsalderen øker andelen som mener dette er viktig, betydelig blant jentene. Det er også en økning blant guttene, men på langt nær like markant. 33 prosent av jentene i 15–16-årsalderen mener det er veldig eller ganske viktig å få tilbakemelding på sosiale medier, mot kun 15 prosent av guttene.

Figur 65: Prosentandel av gutter og jenter som svarer at det er veldig eller ganske viktig å få tilbakemeldinger på sosiale medier (for eksempel «liker» på Facebook eller kommentarer på bilder, videoer eller statusoppdateringer).



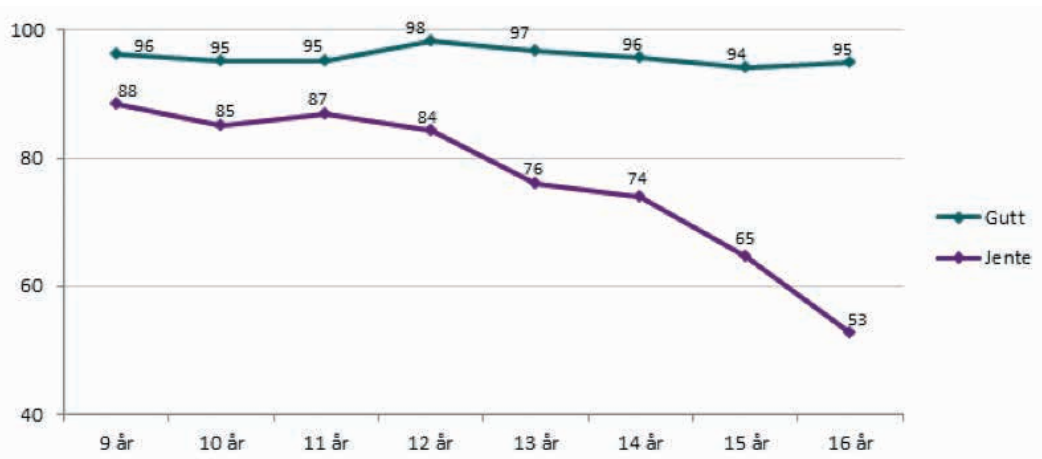
⁸ Prosent av de som bruker sosiale medier.

Spill

96 prosent av guttene og 76 prosent av jentene i alderen 9–16 år spiller spill på PC, Playstation, Xbox, mobil eller DS. Det er en høyere andel av guttene enn jenter som spiller spill i alle aldersgrupper.

Blant jentene har alder stor betydning for hvorvidt de spiller spill, og spilling er mest vanlig blant de yngste. 88 prosent av de 9-årige jentene spiller spill, mot bare 53 prosent av 16-åringene. Blant guttene er andelen som spiller spill forholdsvis upåvirket av alder.

Figur 66: Prosentandel av gutter og jenter som spiller spill, for eksempel på PC, Playstation, Xbox, mobil eller DS (ikke Brettspill)



Spillutstyr

73 prosent spiller spill på mobilen, mens 68 prosent spiller på nettbrett. Videre spiller 66 prosent på spillkonsoll og 63 prosent på PC. Totalt 29 prosent spiller på håndholdt konsoll.⁹

Det er forholdsvis store kjønnsforskjeller når det gjelder utstyret barna spiller spill på. Blant guttene spiller 84 prosent på spillkonsoll (PlayStation, Xbox, Wii), mot bare 43 prosent av jentene. En høyere andel gutter enn jenter spiller også på PC (68 mot 57 prosent). Blant jentene er det mest vanlig å spille på mobil/smarttelefon (81 prosent) eller nettbrett (74 prosent). Andelen som spiller på mobil/smarttelefon og nettbrett er betydelig lavere blant guttene, henholdsvis (66 og 63 prosent).

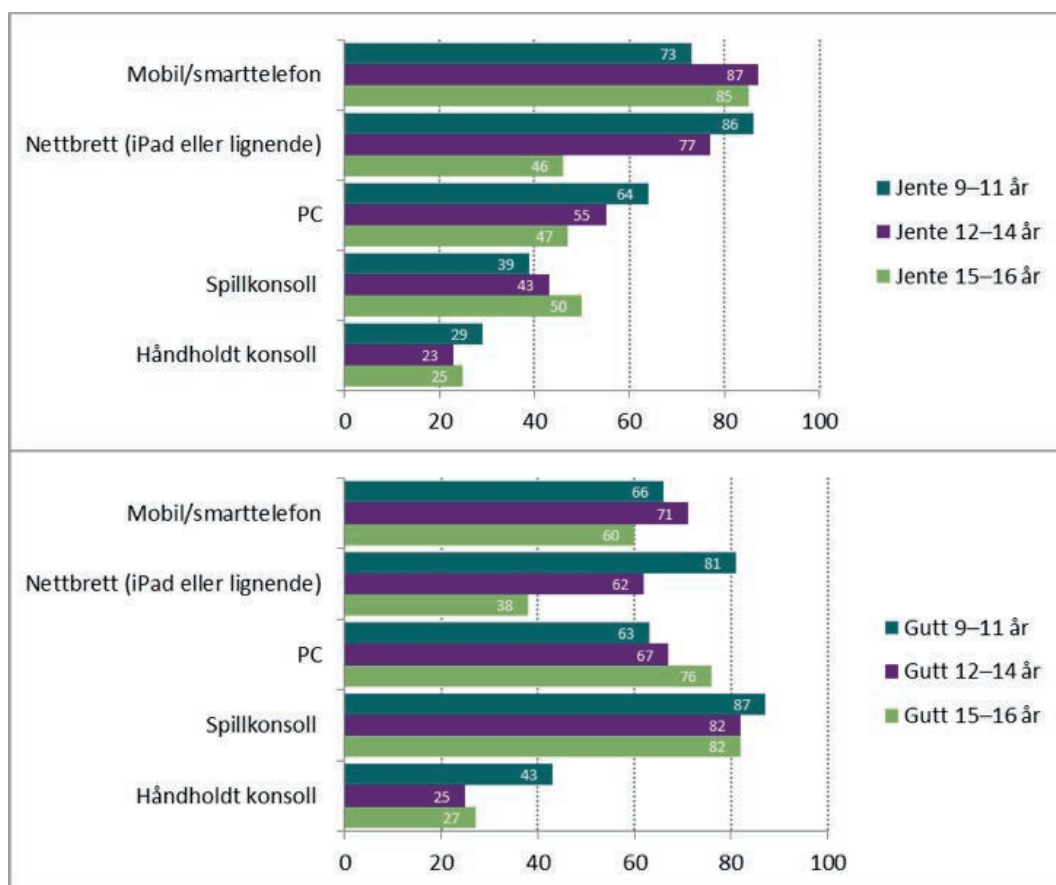
Blant guttene øker andelen som spiller på PC med alderen. 63 prosent av guttene i alderen 9–11 år spilte på PC mot 76 prosent av guttene i alderen 15–16 år. Blant jentene ser vi motsatt mønster. 64 prosent av jentene i alderen 9–11 år spilte på PC, mot kun 47 prosent av de i alderen 15–16 år.

Andelen som benytter spillkonsoll er stabilt høy blant gutter i alle aldre. Blant jentene øker andelen med alder, fra 39 prosent av de i alderen 9–11 år til 50 prosent av de i alderen 15–16 år. Håndholdt konsoll er for begge kjønn mest vanlig blant de yngste. Dette samme gjelder for nettbrett. 81 prosent av guttene og 86 prosent av jentene i alderen 9–11 år spiller spill på nettbrett. Andelene blant 15–16-åringene er henholdsvis 38 og 46 prosent.

Det å spille på mobil/smarttelefon, er forholdsvis vanlig på tvers av alder, både blant jenter og gutter. De høyeste andelenene finner vi blant jenter i alderen 12–14 år (87 prosent) og 15–16 år (85 prosent). De som oppgir å spille minst på mobil/smarttelefon, er gutter i alderen 15–16 år (60 prosent).

⁹ Prosent av de som oppgir at de spiller spill.

Figur 67: På hvilket utstyr spiller du spill. Prosent.



Favorittspill

Barna ble videre bedt om å skrive opp navnene på én til tre spill de spiller mye. Spillet flest barn oppga, er «Minecraft». I overkant av én av fem barn hevder å spille dette spillet. Videre var det også mange barn som oppga at de spiller «Fifa», mens relativt store andeler foretrekker «Grand Theft Auto»/«GTA», «Counter-Strike» og «Call of Duty»¹⁰.

Som vi ser av tabell 8, er «Minecraft» det mest populære spillet blant både gutter og jenter mellom ni og 14 år. Spesielt utbredt er dette spillet blant de yngste guttene, hvor hele 47 prosent har oppgitt «Minecraft» som et alternativ til spill de helst spiller. Guttene mellom 15 og 16 foretrekker derimot «Fifa». De eldste jentene oppgir på sin side generelt få spill, selv om også de spiller mest «Minecraft».

Tabell 8: Topp 5 spill barna spiller mest. Brutt ned på kjønn og alder.

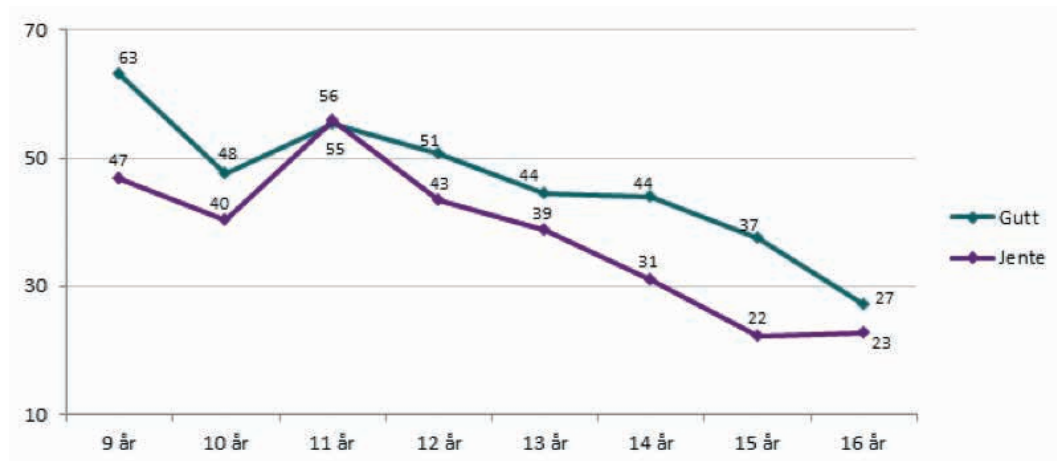
Gutter 9–11 år	n=543	Gutter 12–14 år	n=520	Gutter 15–16 år	n=345
Minecraft	47 %	Minecraft	26 %	Fifa	27 %
Fifa	22 %	Fifa	26 %	Counter-Strike	26 %
Agar.io	13 %	GTA	18 %	GTA	23 %
Clash of Clans	9 %	Call of Duty	14 %	Call of Duty	15 %
Team Fortress	4 %	Counter-Strike	12 %	League of Legends	8 %
Jenter 9–11 år	n=510	Jenter 12–14 år	n=531	Jenter 15–16 år	n=388
Minecraft	22 %	Minecraft	14 %	Minecraft	7 %
Momio	14 %	The Sims	11 %	The Sims	6 %
Movie Star Planet	13 %	Hay Day	8 %	Call of Duty	6 %
Subway surfers	7 %	1010!	5 %	Candy Crush	6 %
Hay Day	6 %	Fifa	5 %	1010!	5 %

¹⁰ Andre spill som ble nevnt av flere barn, er «Agar.io», «The Sims», «Hay Day», «Super Mario/Mario Kart», «Momio», «MovieStarPlanet», Clash of Clans, «Subway Surfers», «League of Legends», «1010!», «Candy Crush», «Eggcar», «Battlefield», diverse legospill, «Piano Tiles», «Rocket League», «Bloons», «Need for Speed», «Farming Simulator», «Smashy Road», «Forza», «Skyrim», «Destiny», «The Crew», «Roblox», «Assassin's Creed», «Team Fortress», «Star Stable», «Terraria», «Pokémon» og «World of Warcraft», samt en god del andre mobilspill og nettleserspill.

Hvor mye vet foreldrene om spillene barn og unge spiller?

42 prosent av barn i alderen 9–16 år mener at foreldrene vet mye om de spillene de spiller. 34 prosent svarer at foreldrene vet en del, mens 16 prosent sier de vet lite eller ingenting. Her er det store forskjeller på tvers av både alder og kjønn. Foreldrene vet mest om spillene som spilles av de yngste. Fra 11-årsalderen er det en jevn nedgang for begge kjønn i andelen som svarer at foreldrene vet mye om spillene de spiller. I omtrent alle aldersgrupper oppgir en høyere andel gutter enn jenter at foreldrene vet mye om de spillene de spiller. Kjønnforskjellen er størst blant barna i alderen ni år, samt i alderen 14–15 år.

Figur 68: Prosentandel av gutter og jenter som oppgir at foreldrene vet mye om spillene de spiller.



Tabell 9 viser tidsserien for barna i alderen 9–12 år på spørsmålet om hvor mye foreldrene vet om spillene de spiller. Jevnt over er det små forskjeller sammenlignet med de siste årene. Vi ser imidlertid en tendens til at en høyere andel oppgir at foreldrene vet mye eller en del om spillene de spiller, mens en lavere andel svarer at foreldrene vet lite eller ingenting. Andelen som oppgir at foreldrene vet mye eller en del har økt fra 75 prosent i 2014 til 81 prosent i 2015. Videre har andelen som oppgir at foreldrene vet lite eller ingenting, sunket fra 15 prosent i 2014 til ti prosent i 2015.

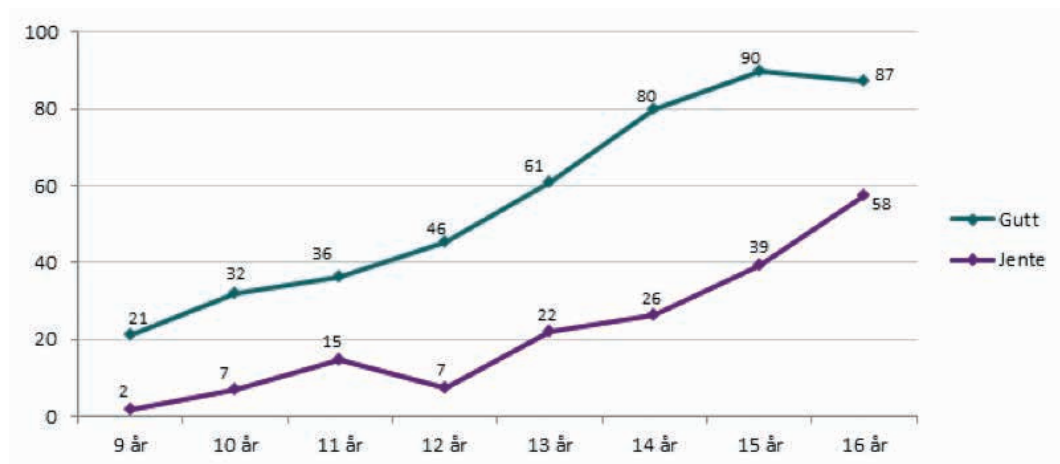
Tabell 9: Hvor mye vet foreldrene dine om de spillene du spiller? Prosent.

Hvor mye vet foreldrene dine om de spillene du spiller?	ALDER							KJØNN		TOTALT
	9–12 år						13–16 år	Gutt	Jente	
	2003	2006	2008	2012	2014	2016				
Mye	32	46	45	45	48	50	34	45	38	42
En del	27	24	27	31	27	31	36	33	34	34
Lite	15	13	11	11	13	8	19	13	12	13
Ingenting	7	2	4	2	2	2	4	2	3	3
Vet ikke	19	13	11	11	10	9	8	6	12	8

Aldersgrenser

Blant 9–15 åringene har 37 prosent spilt spill med aldersgrense på 16 år, mens 40 prosent har spilt spill med aldersgrense på 18 år. Blant 16-åringene har 76 prosent spilt spill med 18-årsgrense. Av de yngste barna i alderen 9–12 år, har 27 prosent spilt spill med 16-årsgrense, mens 23 prosent har spilt spill med 18-årsgrense. Disse andelen øker naturlig nok med alderen.

Det er også betydelig forskjell mellom jenter og gutter. Totalt har 50 prosent av guttene (9–15 år) og kun 14 prosent av jentene (9–15 år) spilt spill med aldersgrense på 16 år. Videre oppgir 56 prosent av guttene å ha spilt spill med aldersgrense 18 år, mot kun 21 prosent av jentene. Figur 68 viser at det er en kjønnforskjell i alle aldersgrupper. En betydelig høyere andel gutter enn jenter i alle aldre har spilt spill med 18-årsgrense.

Figur 69: Prosentandel av gutter og jenter som har spilt spill med 18-års aldersgrense.

Det har kun vært mindre endringer over tid når det gjelder andelen av barn i alderen 9–12 år som har spilt spill med aldersgrense på 16 eller 18 år.

Tabell 10: Prosentandel som har spilt dataspill med ulike aldersgrenser.¹¹

Har du spilt dataspill/tv-spill med noen av følgende aldersgrenser?	ALDER					KJØNN		TOTALT 2016
	2008	9–12 år			13–16 år	Gutt	Jente	
		2012	2014	2016	2016	2016	2016	
Ja, 16 år	25	33	24	27	48	52	18	37
Ja, 18 år	19	23	22	23	61	56	21	40
Nei	-	-	-	50	16	20	53	35
Vet ikke	16	22	20	14	12	7	20	13

Oppsummert om barn og dataspill

Oppsummert viser resultatene at spilling er mer vanlig blant gutter enn jenter, og forskjellen mellom kjønnene er størst i de høyeste aldersgruppene. Guttene spiller mer enn jentene på spillkonsoll og PC, mens jentene i større grad spiller på mobil og nettbrett. Andelen som spiller spill på nettbrett synker betydelig med alderen, blant både gutter og jenter.

Videre ser vi at gutter i større grad enn jenter, og de yngre barna i større grad enn de litt eldre, oppgir at foreldrene vet mye om spillene de spiller. Til slutt viser tallene at en betydelig større andel av guttene oppgir å ha spilt spill med aldersgrense på 16 og 18 år, enn hva jentene gjør.

¹¹ Kategorien "Nei" var ikke med tidligere (men de hadde med flere aldersgrenser ned til tre år).

Seksuelle kommentarer og nakenbilder

Uønskede seksuelle kommentarer

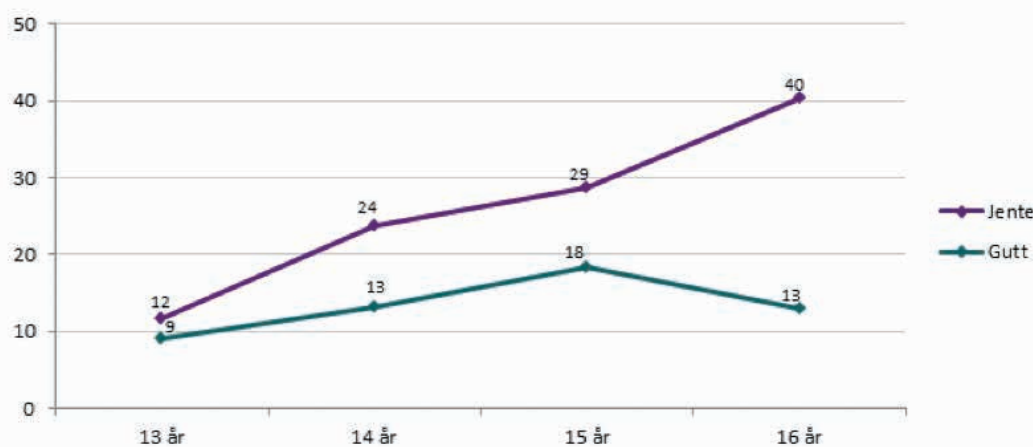
I denne delen av undersøkelsen har kun 13–16-åringene blitt spurt og gitt svar.

21 prosent av barna i alderen 13–16 år har opplevd å få uønskede seksuelle kommentarer på internett i løpet av det siste året. Tolv prosent fikk slike kommentarer én eller noen ganger i løpet av året, seks prosent fikk det det månedlig mens tre prosent fikk kommentarer én eller flere ganger i uken.

Jenter har opplevd dette i betydelig større grad enn gutter. 28 prosent av jentene i alderen 13–16 år har opplevd det, mot 13 prosent av guttene.

Det er blant jenter i 16-årsalderen vi finner den største andelen. Hele 40 prosent av de 16-årige jentene har fått uønskede seksuelle kommentarer på internett i løpet av det siste året, mot 13 prosent av guttene.

Figur 70: Prosentandel av gutter og jenter som i løpet av det siste året har fått uønskede seksuelle kommentarer på internett (Kommentarer som kan handle om kropp og utseende som du opplever som sårende, ubehagelig eller truende). Spørsmålet er kun stilt til 13–16-åringene.



De som har opplevd å få slike kommentarer ble videre spurt om hva som skjedde sist de fikk uønskede seksuelle kommentarer. 42 prosent svarte at det ikke skjedde noe spesielt, de brydde seg ikke. 41 prosent blokkerte personen som sendte slike meldinger, mens 35 prosent svarte at de syntes det var ekkelt. 23 prosent av de som hadde fått slike meldinger fortalte det til en venn eller søsken, mens 21 prosent rapporterte brukeren/personen. Av jentene i alderen 13–14 år var det også en stor andel (26 prosent) som svarte at de ønsker det aldri hadde skjedd. 13 prosent av jentene i alderen 15–16 år svarte det samme.

En høyere andel jenter enn gutter opplevde det å få slike kommentarer som ekkelt (46 prosent mot ni prosent), samt blokkerte personen som sendte kommentarene (46 mot 30 prosent). Det var også en høyere andel jenter enn gutter som fortalte om det til en venn eller søsken (26 mot 15 prosent). Blant guttene var det mer vanlig ikke å bry seg. 52 prosent av guttene svarte at de ikke brydde seg, mot 38 prosent av jentene.

Tabell 11 viser sammenligning over tid over hva som skjedde sist de fikk uønskede seksuelle kommentarer for 13–14 åringene. Vi ser en positiv utvikling ved at en betydelig høyere andel i 2016 blokkerte personen som sendte uønskede seksuelle kommentarer. Det har også vært en økning i andelen som har sagt fra til venn, søsken eller foreldre, og som syntes det var ekkelt å få kommentarene. Samtidig har det vært en nedgang i andelen som syntes det var spennende, som viste seg i webkamera og som avtalte et møte. Det har også vært en økning sammenlignet med forrige gang i andelen som svarte at de ikke brydde seg¹².

Tabell 11: Hva skjedde sist du fikk uønskede seksuelle kommentarer. Prosent.¹³ Spørsmålet er kun stilt til 13–16-åringene

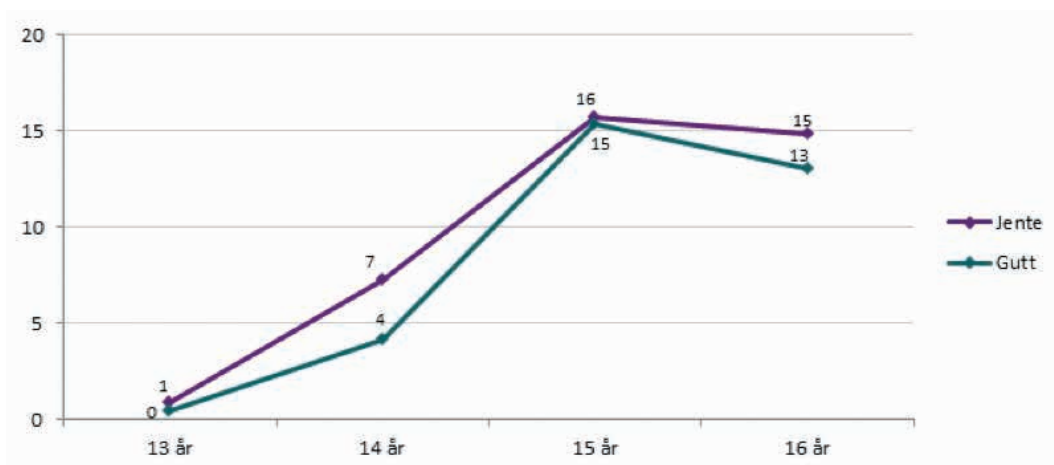
Hva skjedde sist du fikk uønskede seksuelle kommentarer?	ALDER				KJØNN		TOTALT (13–16 år)
	2012	13–14 år		15–16 år	Gutt	Jente	2016
		2014	2016	2016	2016	2016	
Jeg ble redd	5	15	15	8	9	11	11
Jeg syntes det var spennende	7	25	5	5	6	5	5
Jeg syntes det var ekkelt	25	28	34	36	9	46	35
Jeg fortalte det til en venn eller søsken	15	20	26	22	15	26	23
Jeg fortalte det til foreldrene mine	7	5	9	4	4	7	6
Jeg fortalte det til en annen voksen	2	5	3	2	2	2	2
Jeg blokkerte personen	27	33	45	39	30	46	41
Jeg rapporterte brukeren/personen	-	-	25	19	17	23	21
Jeg viste meg i webkamera	2	10	1	4	4	3	3
Jeg ønsker det aldri hadde skjedd	10	16	19	11	5	17	13
Vi avtalte å møtes	2	8	4	6	8	4	5
Jeg anmeldte det til politiet	-	-	2	1	2	1	1
Ikke noe spesielt, jeg brydde meg ikke *	78	25	42	43	52	38	42

*Flyttet fra øverste svaralternativ i 2012 til nederste svaralternativ i 2014 og 2016

Nakenbilder

Totalt ni prosent av barn i alderen 13–16 år har i løpet av siste året sendt nakenbilde(r) av seg selv. Andelen øker med alder, både blant jenter og gutter. Det er forholdsvis små kjønnsforskjeller. 14 prosent av guttene i alderen 15–16 år har sendt nakenbilde(r) av seg selv, mot 15 prosent av jentene.

Figur 71: Prosentandel av gutter og jenter som har sendt nakenbilder av seg selv i løpet av det siste året. Spørsmålet er kun stilt til 13–16-åringene



De som hadde sendt nakenbilde(r) av seg selv i løpet av siste år fikk spørsmålet om hvem de hadde sendt nakenbilde(r) til. Her er det store forskjeller mellom jenter og gutter,

¹² Dette er en andel som har svingt veldig over tid. I tillegg til at få har svart på spørsmålet, kan andre mulige årsaker til dette være plassering i matrisen, at flere svar er mulig, forskjeller mellom papir- og webundersøkelse, osv.

¹³ I 2016 var det 87 barn i alderen 13–14 år og 176 barn i alderen 15–16 år, som hadde besvart dette spørsmålet.

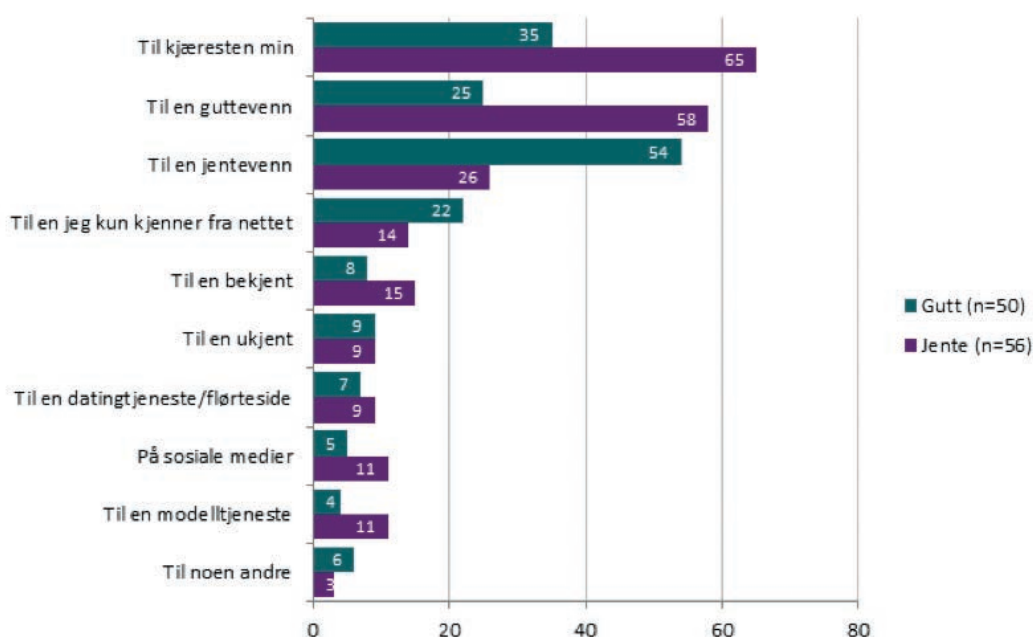
men fordi det er få som har svart på spørsmålet, vil feilmarginene for resultatene være forholdvis store. Resultatene gir imidlertid uansett noen viktige indikasjoner.

65 prosent av jentene opplyser at det var mest vanlig å sende nakenbilde(r) til kjæresten sin, og 58 prosent til en guttevenn. Av guttene var det 35 prosent som sendte nakenbilde(r) til kjæresten sin, men det var 54 prosent som sendte til en jentevenn. Om lag en fjerdedel av både jenter og gutter som har sendt nakenbilde(r) av seg selv i løpet av siste år, sendte til en venn av samme kjønn.

En høyere andel gutter enn jenter har sendt nakenbilde(r) til en person de kun kjente fra nettet (22 mot 14 prosent). Når det gjelder andel som sendte nakenbilde(r) til en bekjent, finner vi motsatt mønster. 15 prosent av jentene har gjort dette, mot åtte prosent av guttene. Om lag én av ti jenter og gutter sendte nakenbilde(r) til en ukjent person.

En høyere andel jenter enn gutter sendte nakenbilde(r) til en modelltjeneste (elleve mot fire prosent) eller på sosiale medier (elleve mot fem prosent). Videre sendte henholdsvis ni prosent av jentene og syv prosent av guttene nakenbilde(r) til en datingtjeneste/flørteside.

Figur 72: Til hvem sendte du nakenbilde(r)? Prosent av gutter og jenter som har sendt nakenbilde(r) i løpet av siste år. Spørsmålet er kun stilt til 13–16-åringer.



Guttene og jentene som hadde sendt nakenbilde(r) av seg selv i løpet av siste år, ble videre spurt om de følte seg presset til å sende bildet/bildene. 26 prosent av jentene svarte at de følte seg presset, mens omtrent ingen gutter svarte det samme. De fleste av både guttene (87 prosent) og jentene (57 prosent) svarte at de ønsket det selv. 17 prosent av jentene og elleve prosent av guttene svarte «vet ikke» på spørsmålet om de følte seg presset.

Figur 73: Følte du deg presset til å sende nakenbildet/ene? Prosent av gutter og jenter som har sendt nakenbilde(r) i løpet av siste år. Spørsmålet er kun stilt til 13–16-åringer.



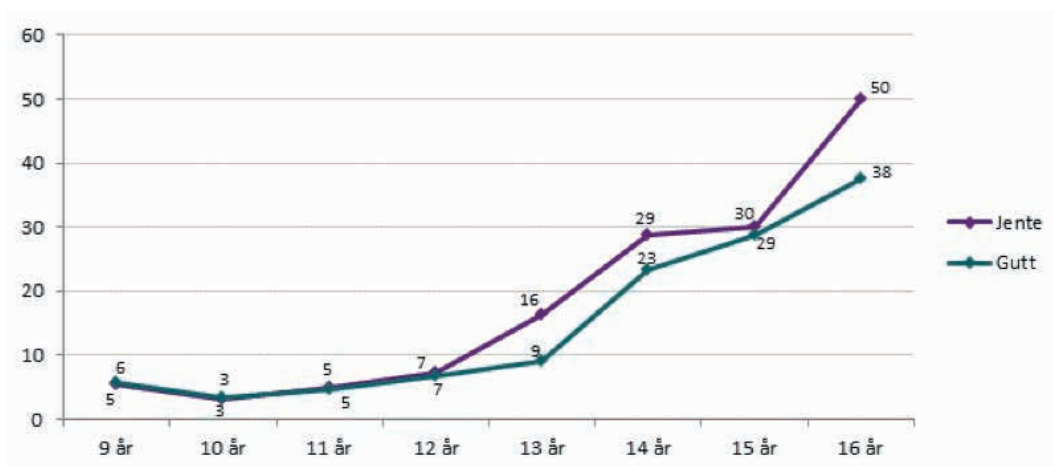
Delingskultur

Videresending uten tillatelse

Totalt 17 prosent av barn i alderen 9–16 år har sendt bilder eller videoer av andre på nett eller mobil uten at de har sagt ja til det. 63 prosent svarer at de ikke har gjort dette, mens 20 prosent svarer «vet ikke».

Figur 73 viser at andelen som har sendt videre bilder eller videoer av andre uten samtykke øker fra tolv-årsalderen. Totalt 38 prosent av barn i alderen 15–16 år har sendt videre bilder eller videoer av andre uten at de har sagt ja til det. Dette er noe mer vanlig blant jenter enn gutter, særlig om vi ser på 16-åringene. 50 prosent av de 16-årige jentene har gjort dette, mot 38 prosent av guttene på 16 år.

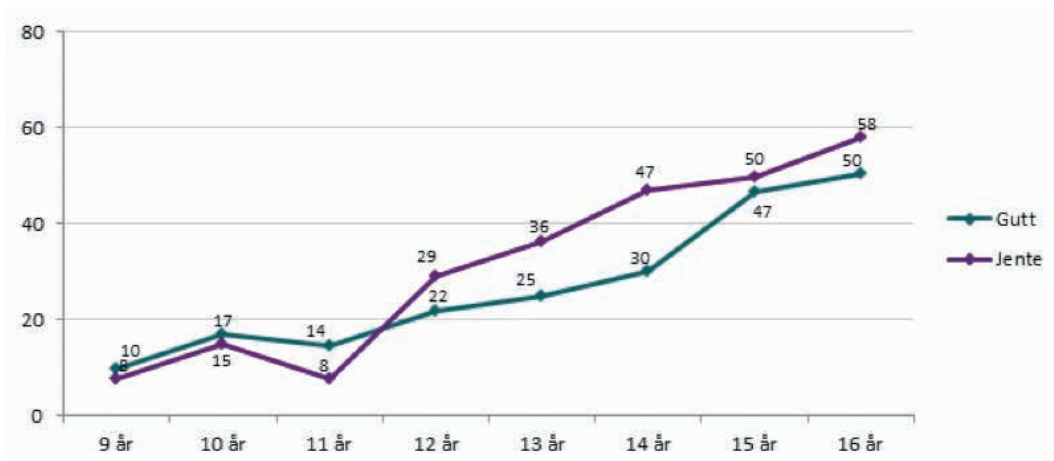
Figur 74: Prosentandel av gutter og jenter som har sendt bilder eller videoer av andre uten at de har sagt ja til det.



Lagt ut tekst, bilde eller video som man angret på

30 prosent av barn i alderen 9–16 år har sendt eller lagt ut tekst, bilder eller videoer på mobil eller internett som de angret på etterpå. Andelen som har gjort dette øker fra 11-årsalderen, og er jevnt over høyere blant jenter enn gutter. Av de i alderen 15–16 år har 55 prosent av jentene og 49 prosent av guttene sendt eller lagt ut ting de angret på. Dette gjelder kun 13 prosent av de i alderen 9–11 år.

Figur 75: Prosentandel av gutter og jenter som har sendt eller lagt ut tekst, bilder eller videoer på mobil eller internett som de angret på etterpå.



Over tid har det vært en svak økning i andelen av barn i alderen 9–11 år som har sendt eller lagt ut tekst, bilder eller videoer på mobil eller internett som de angret på (fra ni

til 13 prosent). Vi ser også tendens til en økning blant barna i alderen 12–14 år, men kun med to prosentpoeng i differanse.

Tabell 12: Har du sendt eller lagt ut tekst, bilder eller videoer på mobil eller internett som du angret på etterpå? Prosent

Har du sendt eller lagt ut tekst, bilder eller videoer på mobil eller internett som du angret på etterpå?	ALDER					KJØNN		TOTALT 2016
	9–11 år		12–14 år		15–16 år	Gutt	Jente	
	2014	2016	2014	2016	2016	2016	2016	
Ja	9	13	29	31	52	27	33	30
Nei	91	87	71	69	48	73	67	70

83 prosent av de som har sendt eller lagt ut ting de angret på, fikk slettet det i etterkant. Andelen som fikk det slettet, er høyest blant de i alderen 15–16 år (85 prosent) og lavest blant 9–11-åringene (72 prosent). Dette skyldes først og fremst at en lavere andel av guttene i den yngste aldersgruppen (65 prosent) fikk slettet det de angret på. Blant jentene fikk hele 83 prosent av de i alderen 9–11 år slettet det de angret på.¹⁴

Sammenlignet med 2014 har det vært en nedgang i andelen av 9–11-åringene som fikk slettet det de angret på (fra 78 til 72 prosent), og en liten økning blant 12–14-åringene (fra 79 til 83 prosent).

Tabell 13: Dersom du la ut tekst, bilder eller videoer som du angret på, fikk du slettet det etterpå? Prosent

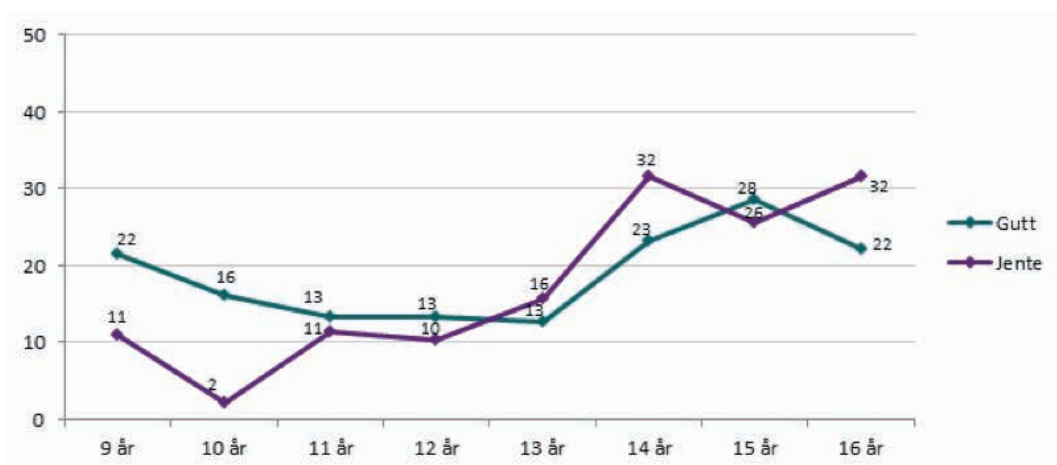
Dersom du la ut tekst, bilder eller videoer som du angret på, fikk du slettet det etterpå?	ALDER					KJØNN		TOTALT 2016
	9–11 år		12–14 år		15–16 år	Gutt	Jente	
	2014	2016	2014	2016	2016	2016	2016	
Ja	78	72	79	83	85	79	86	83
Nei	22	28	21	17	15	21	14	17

Deling av passord på sosiale medier

Totalt 19 prosent av barn i alderen 9–16 år svarer at de kjenner til passordet på sosiale medier til en eller flere av vennene sine. Andelen er økende fra 13-årsalderen, både blant jenter og gutter. 25 prosent av guttene og 29 prosent av jentene i alderen 15–16 år kjenner til venners passord.

Ser man på 14- og 16-åringene isolert, er det en høyere andel jenter enn gutter som kjenner til venners passord, mens det er små forskjeller mellom kjønnene blant 15-åringene.

Figur 76: Prosentandel av gutter og jenter som kjenner til passordet på sosiale medier (for eksempel Facebook) til en eller flere av vennene sine. Prosent av de som bruker sosiale medier.

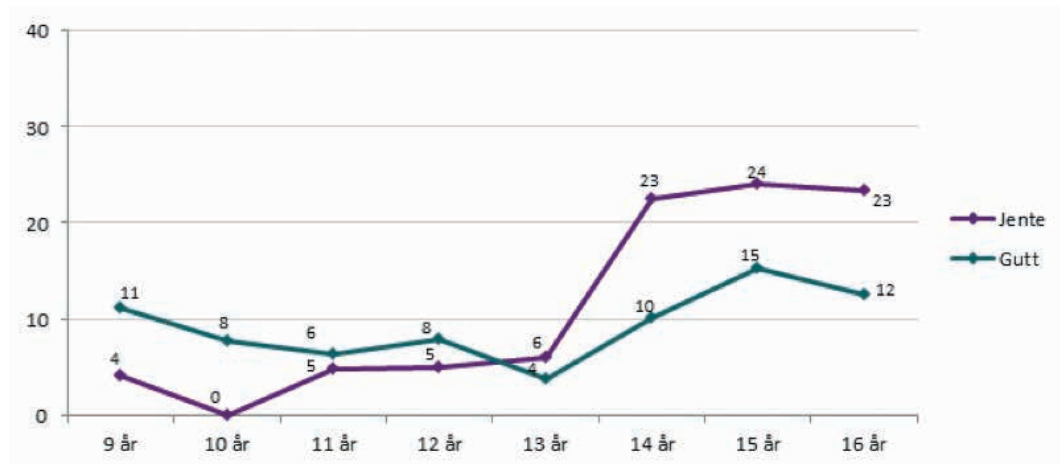


¹⁴ Siden vi kun prosenturer med basis i de som har lagt ut ting de angret på, blir det forholdsvis få svar når vi kombinerer kjønn og alder. Dette gjør at vi bør være varsomme med å legge for stor vekt på forskjellene. Det var 65 svarende blant guttene i alderen 9–11 år, mot 42 jenter i samme aldersgruppe.

Elleve prosent oppgir at de selv har delt passordet sitt på sosiale medier med en eller flere av sine venner. Det er altså en lavere andel som sier de selv har delt passord enn som sier at de kjenner andre sine passord (differanse på åtte prosentpoeng).

Andelen som selv har delt passord er økende fra 13-årsalderen, både blant gutter og jenter. Samtidig er det et tydelig mønster at jenter i større grad enn gutter har delt sine passord til sosiale medier med venner. 24 prosent av jentene i alderen 15–16 år har delt passord med en eller flere av sine venner, mot kun 14 prosent av guttene i samme alder.

Figur 77: Prosentandel av gutter og jenter som har delt passordet sitt på sosiale medier (for eksempel Facebook) med en eller flere av sine venner.

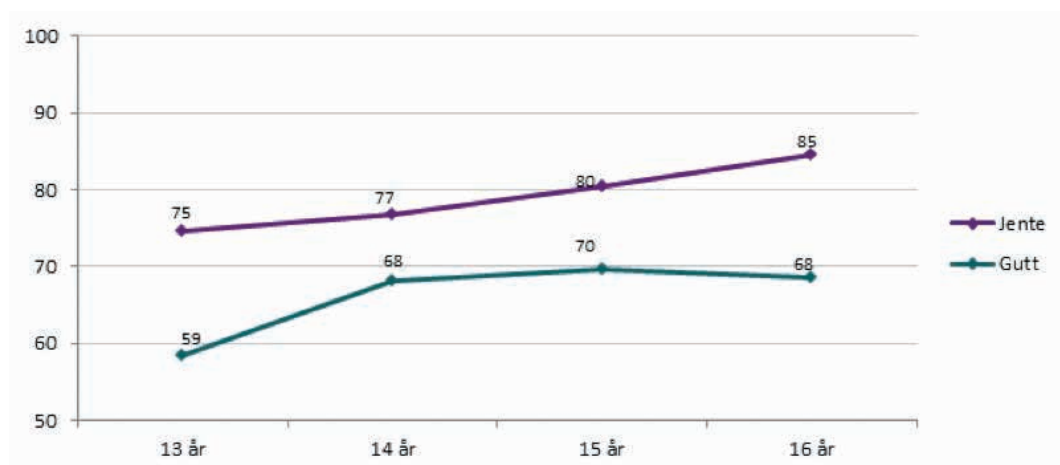


Personverninnstillinger

Om lag tre av fire barn i alderen 13–16 år har vært inne og endret personverninnstillingene sine på sosiale medier, for eksempel fra at alle kan se profil, statusoppdateringer og bilder på Facebook, til at kun venner kan se dette.

Andelen som har endret personverninnstillingene, øker etter 13-årsalderen, og er gjennomgående høyere blant jenter enn gutter. Jenter er altså mer tilbøyelig til å dele sine passord til sosiale medier enn gutter, men justerer oftere personverninnstillingene. Blant jentene har hele 83 prosent i alderen 15–16 år vært inne og justert sine personverninnstillinger på sosiale medier, mot kun 69 prosent av guttene.

Figur 78: Prosentandel av gutter og jenter som har vært inne og endret på personverninnstillingene sine på sosiale medier (for eksempel fra at alle kan se profilen, statusoppdateringer, bilder til at bare vennene kan se dette). Prosenten av de som bruker sosiale medier.

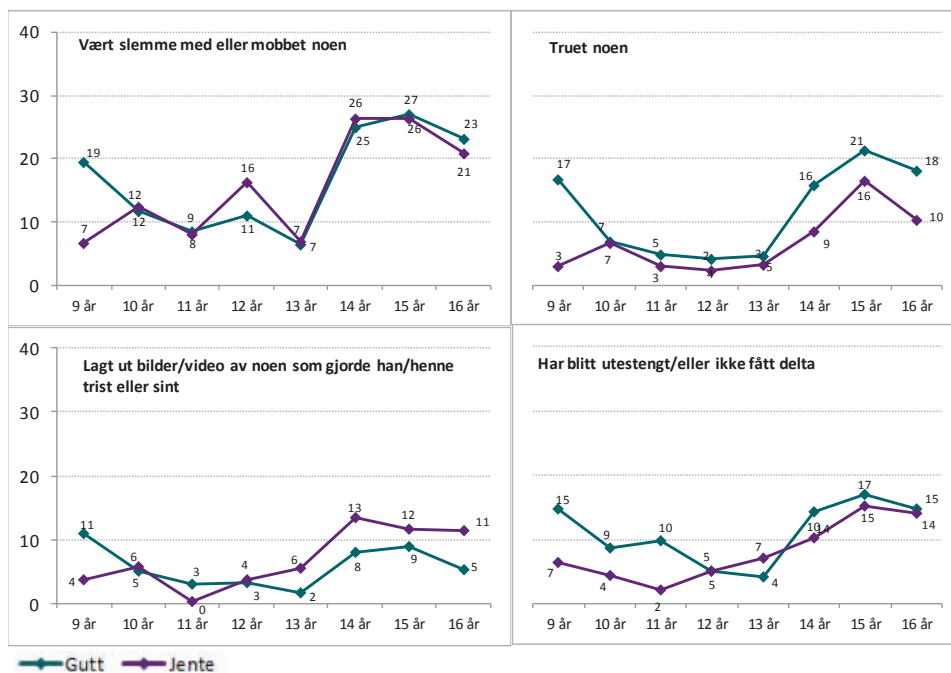


Mobbing, trusler og utestenging

9–16-åringar som har lagt merke til mobbing, trusler eller utestenging på internett, spill eller mobil

Totalt 41 prosent av barn i alderen 9–16 år har lagt merke til at én eller flere har vært slemme med eller mobbet noen på internett, spill eller mobil. 16 prosent har lagt merke til dette på ukentlig eller månedlig basis, mens tolv prosent har observert dette én eller noen ganger i året. 14 prosent svarte at de har lagt merke til dette sjeldnere enn én gang i året. Figuren viser at andelen som har lagt merke til dette, øker med alderen. Jevnt over blir dette også observert oftere av jenter enn gutter fra og med tolv-årsalderen. Totalt 65 prosent av jentene i alderen 15–16 år og 58 prosent av guttene i samme alder, har lagt merke til at én eller flere har vært slemme med eller mobbet noen på internett, spill eller mobil.

Figur 79: Prosentandel av gutter og jenter som månedlig eller oftere har lagt merke til at én eller flere har gjort følgende på internett, spill eller mobil:



25 prosent av barn i alderen 9–16 år har lagt merke til at én eller flere har truet noen på internett, spill eller mobil. Ni prosent observert dette ukentlig eller månedlig, sju prosent har lagt merke til det én eller noen ganger i året, mens ni prosent svarte at de har sett dette sjeldnere enn en gang i året. Andelen som har lagt merke til trusler, er økende fra 13-årsalderen, og det er jevnt over ganske små forskjeller mellom jenter og gutter frem til 15-årsalderen. En noe høyere andel av 16-årige gutter enn jenter (53 mot 44 prosent) har lagt merke til dette. Dersom vi ser 15- og 16-åringene samlet, har totalt 43 prosent av jentene og 49 prosent av guttene lagt merke til at en eller flere har truet noen på internett, spill eller mobil.

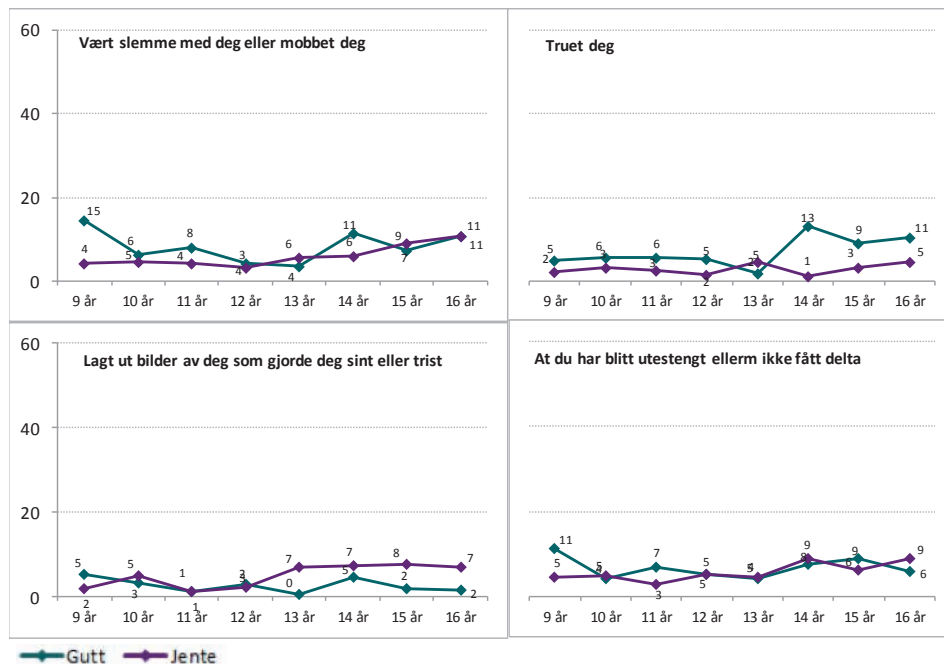
Totalt 26 prosent har lagt merke til at én eller flere har lagt ut bilder eller video av noen som gjorde han eller henne trist eller sint. Seks prosent har observert dette ukentlig eller månedlig, ni prosent observert det en eller flere ganger i året, mens tolv prosent har lagt merke til det sjeldnere enn én gang i året. Andelen som har lagt merke til dette øker fra 11-årsalderen og er totalt 43 prosent blant barna som er 15–16 år. Jevnt over er det en høyere andel jenter enn gutter som har lagt merke til at en eller flere har lagt ut bilder eller videoer av noen som gjorde dem trist eller sint. 49 prosent av jentene i alderen 15–16 år har lagt merke til dette, mot 35 prosent av guttene i samme alder.

30 prosent har lagt merke til at en eller flere har blitt utestengt eller ikke fått delta. Ti prosent har lagt merke til dette på månedlig eller ukentlig basis, mens åtte prosent

har observert det én eller noen ganger i året. Tolv prosent har lagt merke til dette sjeldnere enn én gang i året. På samme måte som øvrig atferd som er beskrevet, er dette noe som oftest blir observert av de eldste (15–16-åringene). Totalt 45 prosent av jentene og 46 prosent av guttene i alderen 15–16 år har observert at noen har blitt utestengt eller ikke fått delta. Det er relativt små kjønnsforskjeller i de fleste aldersgrupper på dette spørsmålet.

9–16-åringene som selv har opplevd mobbing, trusler eller utestenging på internett, spill eller mobil

Figur 80: Prosentandel av gutter og jenter som månedlig eller oftere selv har opplevd følgende på internett, spill eller mobil:



En av fire barn (25 prosent) i alderen 9–16 år har opplevd at noen har vært slemme med dem eller mobbet dem på internett, spill eller mobil. Sju prosent har vært utsatt for dette på ukentlig eller månedlig basis, og sju prosent har vært utsatt for det én eller noen ganger i året. Én av ti opplevde dette sjeldnere enn én gang i året. Andelen som har opplevd dette, er høyest blant de eldste ungdommene. Totalt 36 prosent av både jenter og gutter i alderen 15–16 år har opplevd at noen har vært slemme med dem eller mobbet dem på internett, spill eller mobil. Blant de yngste (9–11 år) er det en viss kjønnsforskjell, der en litt høyere andel gutter enn jenter har vært utsatt for dette, henholdsvis 21 prosent av guttene og 15 prosent av jentene.

16 prosent av barn i alderen 9–16 år har blitt truet på internett, spill eller mobil. Fem prosent har vært utsatt for dette på ukentlig eller månedlig basis, og fem prosent har opplevd det én eller noen ganger i året. Seks prosent ble truet sjeldnere enn én gang i året. Andelen som har vært utsatt for trusler, øker fra 13-årsalderen og er jevnt over høyere blant guttene enn jentene. Totalt 31 prosent av guttene i alderen 15–16 år har blitt truet på internett, spill eller mobil, mot 18 prosent av jentene.

Totalt 20 prosent har opplevd at noen la ut bilder av dem som gjorde dem trist eller sint. Fire prosent har vært utsatt for dette på månedlig eller ukentlig basis, og seks prosent var utsatt for dette én eller noen ganger i året. Elleve prosent opplevde dette sjeldnere enn én gang i året. Fra 11-årsalderen øker andelen som har opplevd at noen la ut bilder av dem som gjorde dem trist eller sint. Økningen er betydelig sterkere blant jentene enn guttene. Mens guttene oftere enn jentene har vært utsatt for trusler, ser vi altså motsatt mønster her. En langt høyere andel jenter enn gutter har opplevd at noen har lagt ut bilde(r) som gjorde dem sint eller trist. Hele 45 prosent av jentene i alderen 15–16 år har opplevd dette, mot kun 19 prosent av guttene i samme alder.

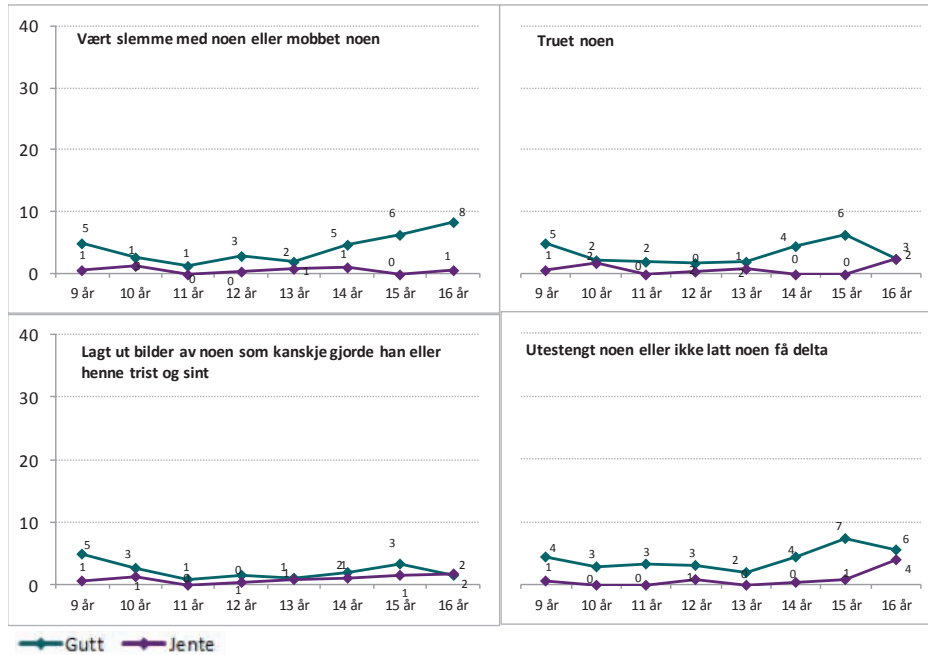
Utestenging og ikke å få delta, er noe som 25 prosent av barna i alderen 9–16 år har vært utsatt for. Sju prosent har opplevd dette på månedlig eller ukentlig basis, og sju prosent har opplevd det én eller noen ganger i året. Tolv prosent har blitt utestengt eller ikke fått delta sjeldnere enn én gang i året. Andelen som har vært utsatt for dette, øker fra 13-årsalderen og er jevnt over høyere blant jentene enn guttene. I de yngste aldersgruppene ser vi motsatt mønster, der en lavere andel jenter enn gutter

oppgir at de har blitt utestengt eller ikke fått delta. 22 prosent av guttene i alderen 9–11 år har opplevd dette, mot 14 prosent av jentene på samme alder. I motsatt ende på aldersskalaen finner vi at hele 39 prosent av jentene i alderen 15–16 år har opplevd utestenging eller ikke å få delta, sammenlignet med 29 prosent av guttene i samme alder.

9–16-åringene som selv har mobbet, truet eller utestengt noen på internett, spill eller mobil

Totalt ti prosent av barna i alderen 9–16 år svarer at de har vært slemme med eller mobbet noen på internett, spill eller mobil, og to prosent svarer at de har gjort dette månedlig eller oftere. Andelen øker fra 13-årsalderen, særlig blant guttene. Av de i alderen 15–16 år har åtte prosent av guttene vært slemme med noen eller mobbet noen på internett, spill eller mobil månedlig eller oftere, mot under én prosent av jentene.

Figur 81: Prosentandel av gutter og jenter som månedlig eller oftere SELV HAR GJORT følgende på internett, spill eller mobil:



Det er også en høyere andel gutter enn jenter som oppgir at de har truet noen, henholdsvis tre mot én prosent har gjort dette månedlig eller oftere. Særlig blant de 15-åringene ser vi en topp i andelen (seks prosent) som har utsatt andre for trusler på internett, spill eller mobil månedlig eller oftere.

To prosent av guttene og en prosent av jentene har månedlig eller oftere selv lagt ut bilder av andre som kanskje gjør dem triste eller lei seg. Totalt sett er dette likevel mer utbredt blant jenter enn blant gutter (elleve prosent mot åtte prosent), og det er blant 14- og 16-åringene vi finner de største kjønnsforskjellene.

Utestenging og ikke å la noen få delta, er en handling som litt oftere blir rapportert av guttene enn av jentene, innenfor alle aldersgrupper. Andelen for begge kjønn er økende fra 13-årsalderen. Seks prosent av guttene og tre prosent av jentene i alderen 15–16 år har utestengt noen eller ikke latt noen få delta månedlig eller oftere.

Oppsummert om nettmobbing

Jevnt over er det barn i alderen 14–16 år som i størst grad har opplevd, gjort eller lagt merke til at andre har gjort handlingene som er skissert i dette kapittelet. Figur 81 omfatter derfor denne aldersgruppen når vi oppsummerer hvilke handlinger som er vanligst blant jenter og gutter å oppleve, utføre eller legge merke til.

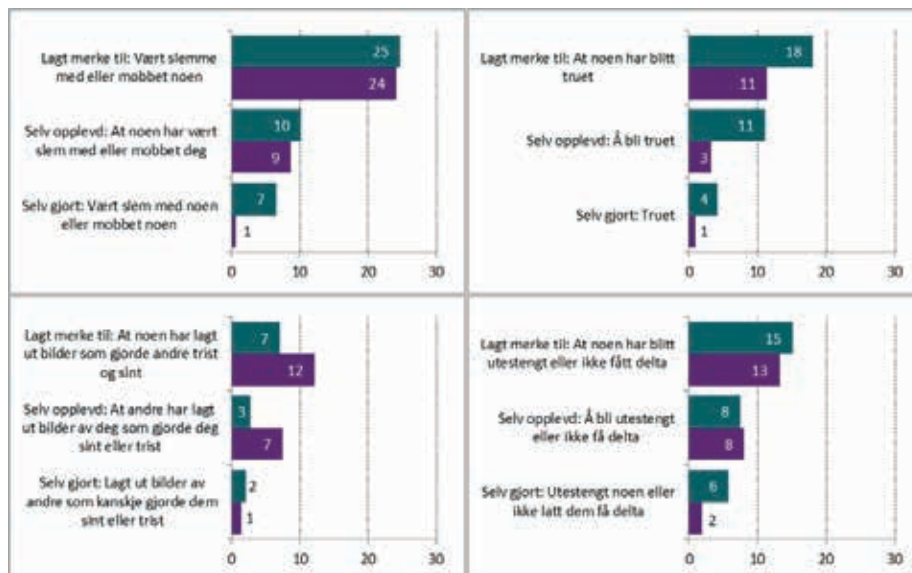
Omtrent én av fire har lagt merke til at noen har vært slemme eller mobbet noen på internett, spill eller mobil en eller flere ganger i måneden (eller oftere), og det er liten forskjell mellom jenter og gutter (25 mot 24 prosent). En av ti har selv opplevd dette selv (en eller flere ganger i måneden eller oftere), og heller ikke her er det kjønnsforskjeller av betydning (ni og ti prosent), men en høyere andel av guttene (sju prosent) enn jentene (en prosent) rapporterer at dette er noe de har gjort selv.

En større andel gutter enn jenter har lagt merke til at noen har blitt truet (henholdsvis 18 og elleve prosent) månedlig eller oftere, og langt flere gutter enn jenter i alderen 14–16 år selv opplevd å bli truet (elleve mot tre prosent), eller truet andre (fire mot tre prosent) en eller flere ganger i måneden eller oftere.

Det å legge ut bilder av andre som kan gjøre dem sint eller trist, er noe som langt flere jenter enn gutter både har opplevd, og lagt merke til at andre har gjort. Tolv prosent av jentene i alderen 14–16 år har lagt merke til dette en eller flere ganger i måneden eller oftere, mot sju prosent av guttene i samme alder. Videre har sju prosent av jentene i alderen 14–16 år opplevd at andre har lagt ut bilder av dem som gjorde dem sint eller trist, sammenlignet med kun tre prosent av guttene. Kjønnforskjellen er noe mindre når det gjelder spørsmålet om man selv har gjort dette (én eller flere ganger i måneden eller oftere), og her er andelene to prosent av guttene og én prosent av jentene.

Utestenging er observert av omtrent like mange jenter som gutter i alderen 14–16 år, og det er liten forskjell i andelene som selv har opplevd dette en eller flere ganger i måneden eller oftere (åtte prosent blant både gutter og jenter). Samtidig har en høyere andel gutter enn jenter rapportert at dette er noe de har gjort selv (seks prosent mot to prosent).

Figur 82: Prosentandel av gutter og jenter i alderen 14–16 år som en eller flere ganger i måneden eller oftere selv har opplevd, gjort eller lagt merke til de ulike handlingene på internett, spill eller mobil.

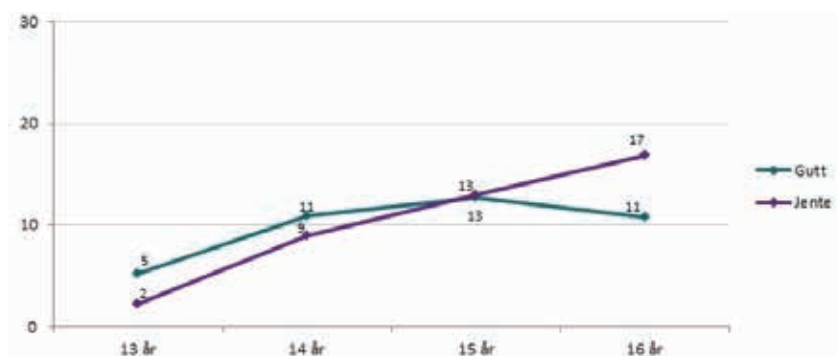


Oppfordring til vold på sosiale medier eller på nett

Ti prosent av barn i alderen 13–16 år har selv oppfordret til vold gjennom sosiale medier eller på nett eller kjenner noen som har gjort det. 24 prosent har svart «vet ikke», mens 65 prosent har svart «nei» på spørsmålet.

Andelen som selv har eller kjenner noen som har oppfordret til vold, øker med alderen. Blant 15–16-åringene er den på totalt 13 prosent. Det er relativt små kjønnforskjeller totalt sett. Blant 16-åringene har imidlertid en høyere andel av jentene (17 prosent) enn guttene (elleve prosent) oppfordret eller kjenner noen som har oppfordret til vold gjennom sosiale medier eller på nett.

Figur 83: Prosentandel av gutter og jenter som har eller kjenner noen som har oppfordret til vold gjennom sosiale medier eller på nett. Spørsmålet er kun stilt til 13–16-åringene.



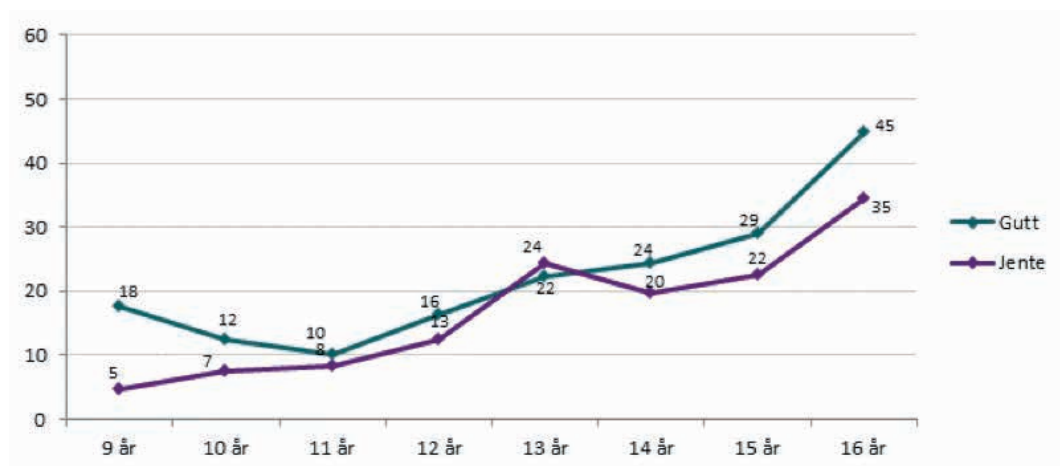
Barn og unges håndteringskompetanse

Kildesjekk

60 prosent av barn i alderen 9–16 år sjekker ofte eller iblant flere nettsider (kilder) for å se om informasjonen er sann/riktig. 27 prosent sjekker sjelden dette, mens 14 prosent aldri gjør det.

Andelen som sjekker ofte, er jevnt over økende med alderen. Økningen er sterkest blant guttene, og de sjekker altså oftere enn jenter flere nettsider (kilder). 45 prosent av guttene på 16 år sjekker ofte flere nettsider (kilder), mot 35 prosent av jentene.

Figur 84: Prosentandel av gutter og jenter som svarer at de ofte sjekker flere nettsider (kilder) for å se om informasjonen er sann/riktig.

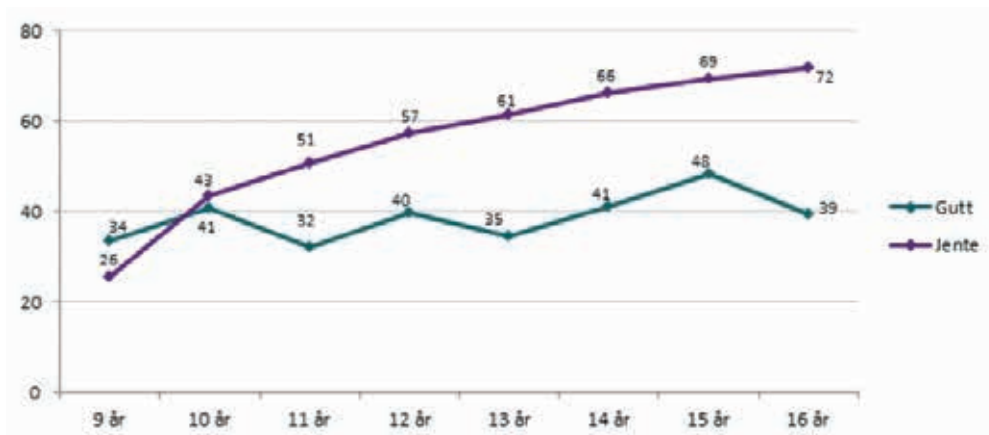


Rapportering om ting som skjer på internett

48 prosent av barn i alderen 9–16 år har sagt fra om noe som har skjedd på internett, for eksempel nettmobbing, bilde eller video som noen har delt uten tillatelse, eller innhold man har reagert på. Det er vanligst å si ifra til venner (28 prosent), foreldre (26 prosent) eller til nettsiden/tjenesten/appen (14 prosent). Videre har ni prosent sagt ifra til søsken, og åtte prosent har sagt ifra til læreren.

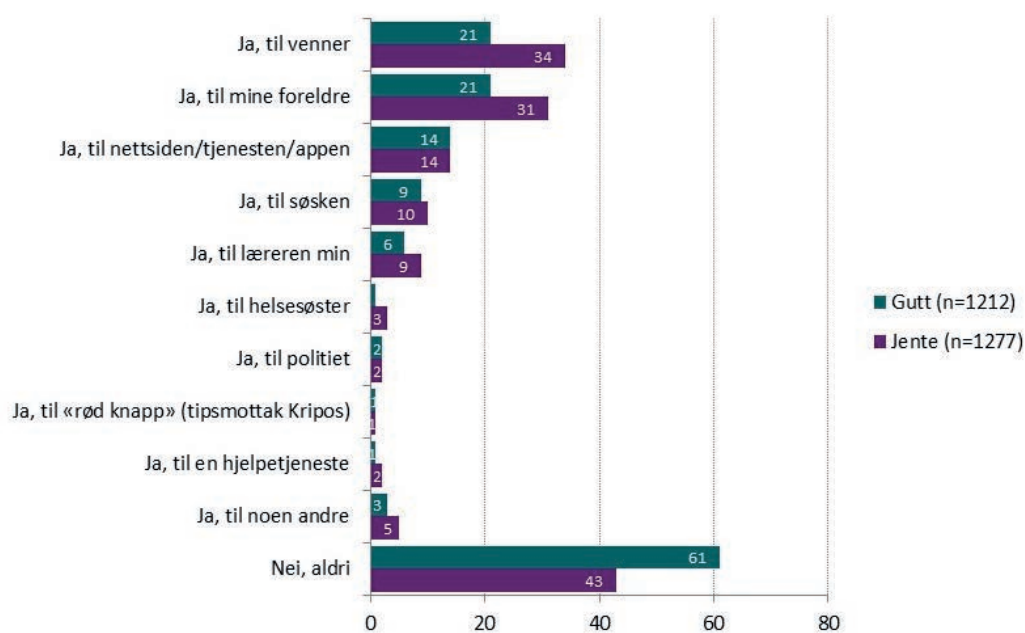
Det er forholdsvis store forskjeller både etter kjønn og alder her. Totalt har 57 prosent av jentene og 39 prosent av guttene sagt fra om noe som har skjedd på internett. Blant jentene øker andelen som har sagt ifra, jevnt med alder, mens den svinger mer blant guttene. Hele 71 prosent av jentene i alderen 15–16 år har sagt fra, mot kun 43 prosent av guttene. Det er mindre kjønnsforskjell blant de yngste; 41 prosent av jentene i alderen 9–11 har sagt ifra, mot 36 prosent av guttene.

Figur 85: Prosentandel av gutter og jenter som noen gang har sagt ifra om noe som har skjedd på internett. For eksempel nettmobbing, bilde eller video som noen har delt uten tillatelse eller innhold man har reagert på.



Jenter sier oftere ifra til foreldre og venner enn gutter. 34 prosent av jentene har sagt ifra til venner, mot 21 prosent av guttene. Andelen som har sagt fra til foreldre er 31 prosent blant jentene og 21 prosent blant guttene.

Figur 86: Har du noen gang sagt fra om noe som har skjedd på internett? For eksempel nettmobbing, bilde eller video som noen har delt uten tillatelse eller innhold du har reagert på. Prosent.



Tabell 14 viser sammenligning over tid for barn i alderen 9–14 år. Det har vært en nedgang i andelen som har rapportert til nettsiden/tjenesten/appen og en økning i andelen som har rapportert til foreldrene.

Tabell 14: Har du noen gang rapportert eller sagt fra om noe som har skjedd på internett?¹⁵

Har du noen gang rapportert eller sagt fra om noe som har skjedd på internett?	ALDER						KJØNN		TOTALT	
	9–11 år			12–14 år			15–16 år	Gutt		Jente
	2012	2014	2016	2012	2014	2016		2016	2016	2016
Ja, til nettsiden/tjenesten/ appen***	21	15	8	27	22	17	20	14	14	14
Ja, til politiet	1	1	2	2	1	1	3	2	2	2
Ja, til søsken**	-	-	11	-	-	8	9	9	10	9
Ja, til læreren min	5	4	6	4	4	8	10	6	9	8
Ja, til helsesøster**	-	-	2	-	-	1	3	1	3	2
Ja, til venner**	-	-	19	-	-	27	40	21	34	28
Ja, til mine foreldre	20	23	26	13	18	26	25	21	31	26
Ja, til «rød knapp»**	-	-	1	-	-	1	2	1	1	1
Ja, til en hjelpetjeneste*	-	1	1	-	1	1	2	1	2	1
Ja, til noen andre*	-	8	5	-	14	4	4	3	5	4
Nei, aldri	66	62	61	64	52	50	42	61	43	52

*Nye alternativ i 2014

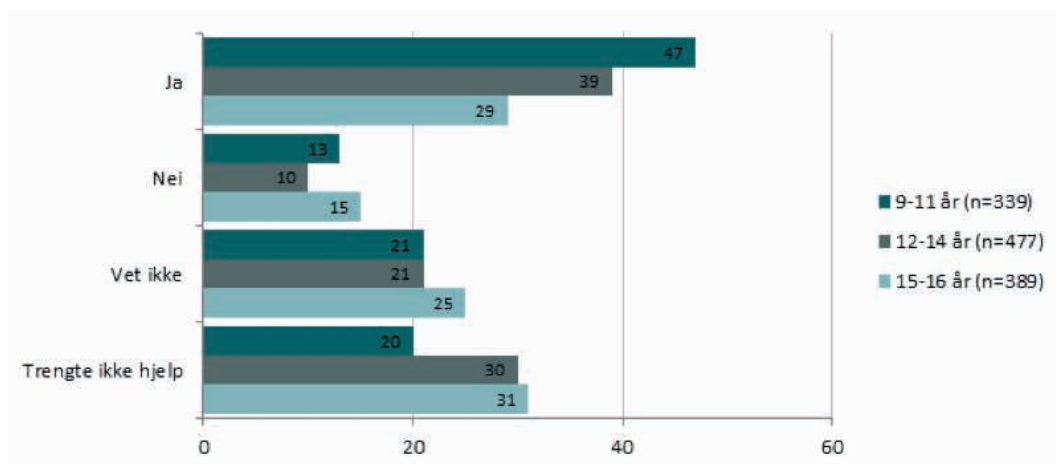
**Nye alternativ i 2016

***Tidligere stod det bare nettsiden, mens det nå er lagt til tjenesten og appen

De som har sagt fra om noe som har skjedd på internett ble spurt om de fikk noe hjelp fra den eller de som de sa fra til. Totalt 38 prosent svarte at de fikk hjelp, mens tolv prosent ikke fikk hjelp. 22 prosent svarte «vet ikke» på spørsmålet, mens 28 prosent svarte at de ikke trengte hjelp.

Det er blant de i alderen 9–11 år vi finner den høyeste andelen (47 prosent) som fikk hjelp. Andelen er synkende med alder, og kun 29 prosent av de i alderen 15–16 år fikk hjelp. Samtidig er det langt flere av de eldste enn yngste som svarer at de ikke trengte hjelp (31 mot 20 prosent). Det er forholdsvis små forskjeller mellom jenter og gutter her.

Figur 87: Fikk du noen hjelp fra den du rapporterte/sa fra til? Prosent av de som har sagt ifra.



Figur 88: Fikk du noen hjelp fra den du rapporterte/sa fra til? Prosent av de som har sagt ifra.



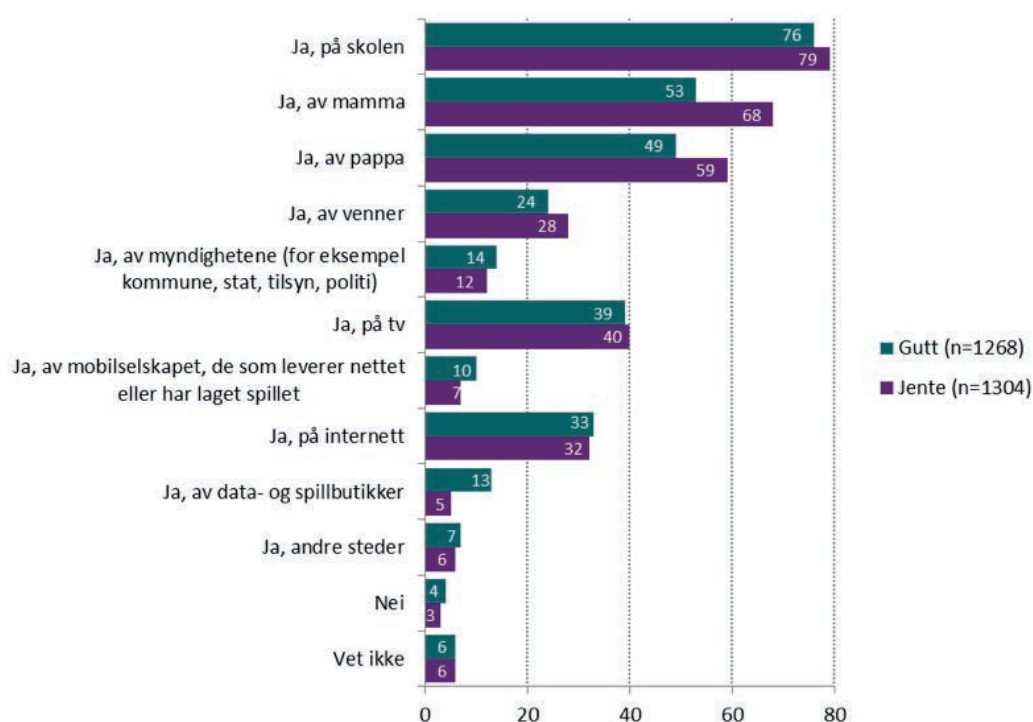
¹⁵ Tidligere var det et svaralternativ som het «Visste ikke at det gikk an å rapportere eller si i fra» som er slettet i 2016. For en mest mulig korrekt sammenligning, er kategorien om at man ikke visste at det gikk an å si i fra, slått sammen med «Nei, aldri» i tabellen. Siden vi antar at nei-kategorien var gjensidig utelukkende i webskjemaet tidligere, går det an å summere disse.

Veiledning og opplæring

Hvem lærer barna om trygg og sikker bruk av medier?

De aller fleste barn i alderen 9–16 år har lært om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill. Kun tre prosent svarer nei på dette spørsmålet, og seks prosent har svart «vet ikke». 78 prosent svarer nei på dette spørsmålet, og seks prosent har svart «vet ikke». 78 prosent har lært om dette på skolen, 61 prosent har lært om dette av mamma og 54 prosent av pappa. Det er også en del som oppgir å ha lært nettvett fra tv (39 prosent) og internett (32 prosent) og av venner (26 prosent).

Figur 89: Har du lært om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill? Prosent



Det er små forskjeller mellom jenter og gutter og mellom ulike aldersgrupper når det gjelder om man har lært om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill. Det er imidlertid noen forskjeller mellom kjønnene når det gjelder fra hvem man har lært om dette. De samme kildene er viktigst, uavhengig av kjønn og alder, men vi finner at en høyere andel jenter enn gutter har lært om nettvett av foreldrene. Foreldre blir en mindre viktig kilde med alderen, mens internett som kilde blir viktigere, både for jenter og gutter. 50 prosent av guttene og 47 prosent av jentene i alderen 15–16 år har lært om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill på internett.

Det er også en litt høyere andel av jenter (28 prosent) enn gutter (24 prosent) som har lært om trygg og sikker bruk av venner, mens en høyere andel av gutter (13 prosent) enn jenter (fem prosent) har lært av data- og spillbutikker. Det er spesielt de eldste guttene (i alderen 15–16 år) som oppgir data- og spillbutikker som en kilde til kunnskap om nettvett (16 prosent).

Figur 90: Har du lært noe om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill? Prosentandeler fordelt på kjønn og alder.



Tabell 15 viser sammenligning over tid for barn i alderen 9–11 og 12–14 år. Den tydeligste forskjellen over tid (for begge aldergruppene), er en økning i andelen som har lært om trygg og sikker bruk på skolen og på tv. Blant barn i alderen 9–11 år har 70 prosent av barna i 2016 lært om dette på skolen, mot 52 prosent av barn i samme alder i 2012. Andelen som gjelder tv, har økt fra 23 prosent i 2012 til 39 prosent i 2016. Blant barna i alderen 12–14 år har 85 prosent lært om trygg og sikker bruk på skolen, sammenlignet med 66 prosent i 2012 og 61 prosent i 2014. 41 prosent av 12–14-åringene lærte om dette på tv i 2016, omtrent ti prosentpoeng flere enn tidligere.

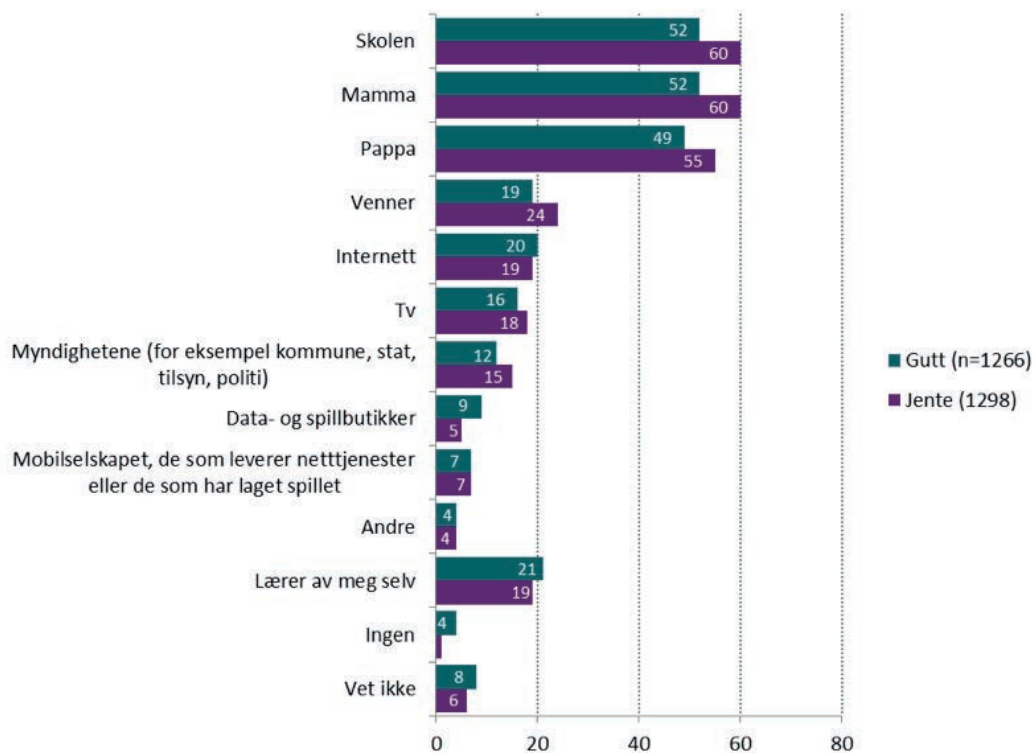
Tabell 15: Har du lært noe om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill? («nettvett»)
Prosent.

Har du lært noe om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill («nettvett»)?	ALDER							KJØNN		TOTALT
	9–11 år			12–14 år			15–16 år	Gutt	Jente	
	2012	2014	2016	2012	2014	2016				
Ja, på skolen	52	57	70	66	61	85	78	76	79	78
Ja, av mamma	66	56	65	64	53	62	52	53	68	61
Ja, av pappa	63	52	58	61	47	57	44	49	59	54
Ja, av venner	28	25	25	34	30	26	29	24	28	26
Ja, av myndighetene	4	3	5	6	6	14	20	14	12	13
Ja, på tv	23	18	39	30	28	41	37	39	40	39
Ja, av mobilselskap/leverandør av nett/spill	11	5	6	12	7	10	10	10	7	9
Ja, på Internett	20	14	20	25	27	32	49	33	32	32
Ja, av data- og spillbutikker	10	5	9	10	9	8	10	13	5	9
Ja, andre steder	18	13	6	20	21	7	7	7	6	7
Nei	8	4	4	6	8	2	4	4	3	3
Vet ikke	13	11	9	7	8	5	4	6	6	6

Av hvem ønsker barna å lære om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill?

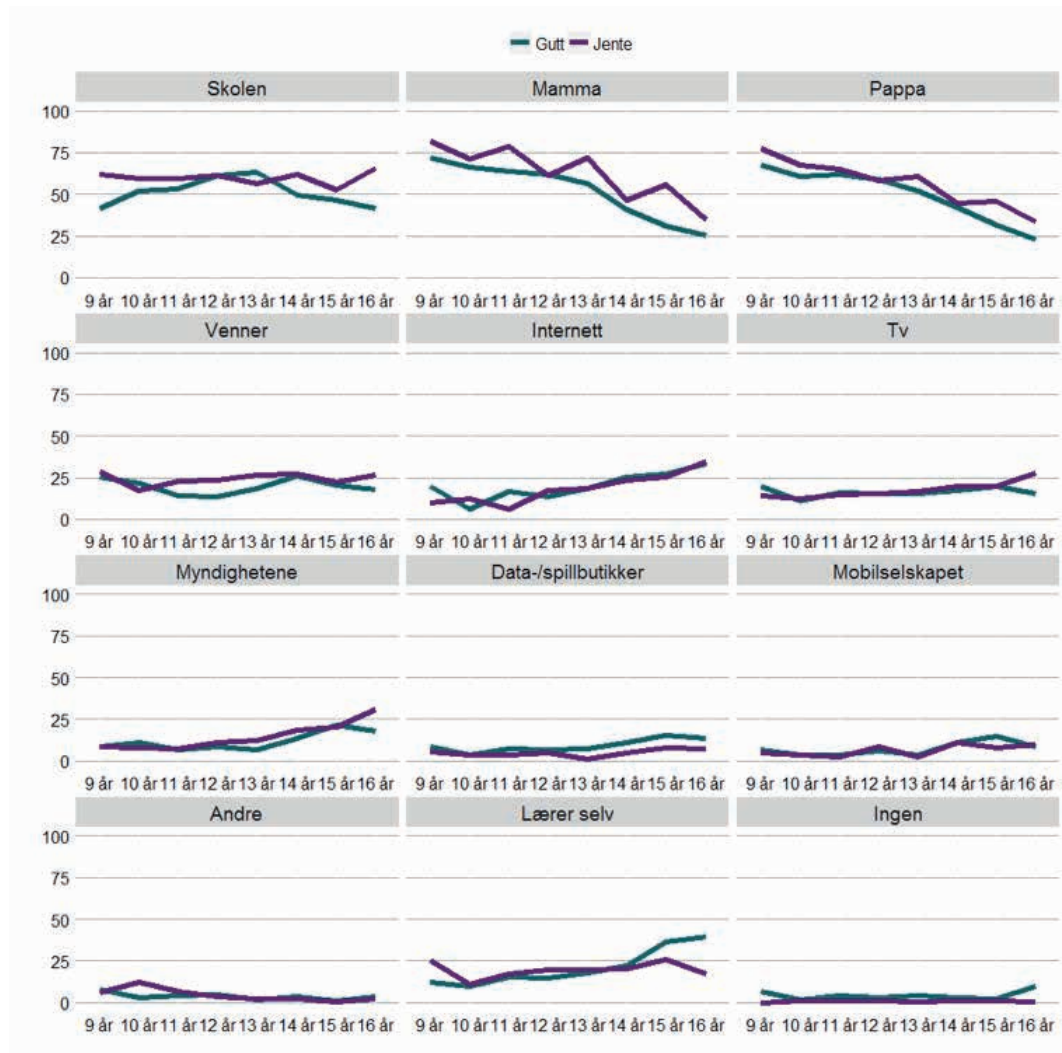
56 prosent av barna oppgir at de ønsker å lære om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill av skolen, 56 prosent oppgir mamma og 52 prosent oppgir pappa.

Figur 91: Hvem vil du helst skal lære deg om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill? Prosent.



En høyere andel jenter enn gutter ønsker å lære om nettvett av samtlige nevnte kilder, bortsett fra når det gjelder av data- og spillbutikker, internett og å lære om dette av seg selv. Videre viser analysene at andelen som ønsker å lære om nettvett av foreldre synker med alderen, både blant jenter og gutter. Andelen som ønsker å lære om nettvett fra internett, myndigheter, data- og spillbutikker, mobilselskapet/de som leverer netttjenester eller har laget spillet samt av seg selv, er økende med alder.

Figur 92: Hvem vil du helst skal lære deg om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill? Prosentandeler fordelt på kjønn og alder.



Det er mindre forskjeller fra tidligere år når det gjelder hvem man *ønsker* å lære om trygg og sikker bruk av, sammenlignet med hvem man *har lært* av. Det tydeligste mønsteret er at det har vært en økning i andelen av barn i alderen 9–14 år som ønsker å lære om dette på skolen og en viss nedgang i andelen som ønsker å lære av venner.

Tabell 16: Hvem vil du helst skal lære deg om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill? Prosent.

Hvem vil du helst skal lære deg om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill? («nettvevt»)	ALDER							KJØNN		TOTALT
	9–11 år			12–14 år			15–16 år	Gutt	Jente	
	2012	2014	2016	2012	2014	2016				
Skolen	43	48	55	46	43	59	52	52	60	56
Mamma	72	65	71	55	48	56	36	52	60	56
Pappa	72	60	65	54	45	53	33	49	55	52
Venner	27	28	20	29	28	22	22	19	24	21
Internett	17	12	11	18	20	19	31	20	19	20
Tv	13	10	14	17	17	17	21	16	18	17
Myndighetene	9	5	8	12	11	12	23	12	15	14
Data- og spillbutikker	9	6	5	12	9	6	11	9	5	7
Mobilselskap/leverandør av nett/spill	11	4	4	13	8	7	10	7	7	7
Andre	15	11	7	12	11	3	2	4	4	4
Lærer av meg selv*	-	-	15	-	-	19	29	21	19	20
Ingen	5	5	2	9	12	2	4	4	1	3
Vet ikke	13	11	7	14	14	6	8	8	6	7

*Nu i 2016

Kjennskap til kampanjer og ressurser om trygg og sikker bruk av medier

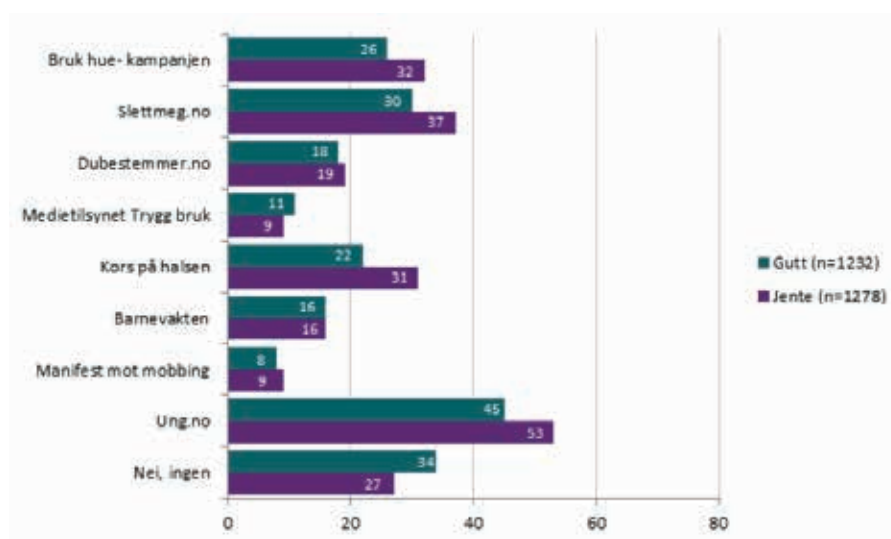
Barna ble spurt om de kjenner til noen av nevnte kampanjer og ressurser knyttet til informasjon om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill. 31 prosent svarer at de ikke kjenner til noen.

Det er Ung.no, Slettmeg.no, Bruk hue-kampanjen og Kors på halsen som flest barn har kjennskap til. Av barna i 9–11-årsalderen er det Kors på halsen størst andel har kjennskap til (22 prosent), mens Ung.no er mest kjent av barna i alderen 15–16 år (89 prosent).

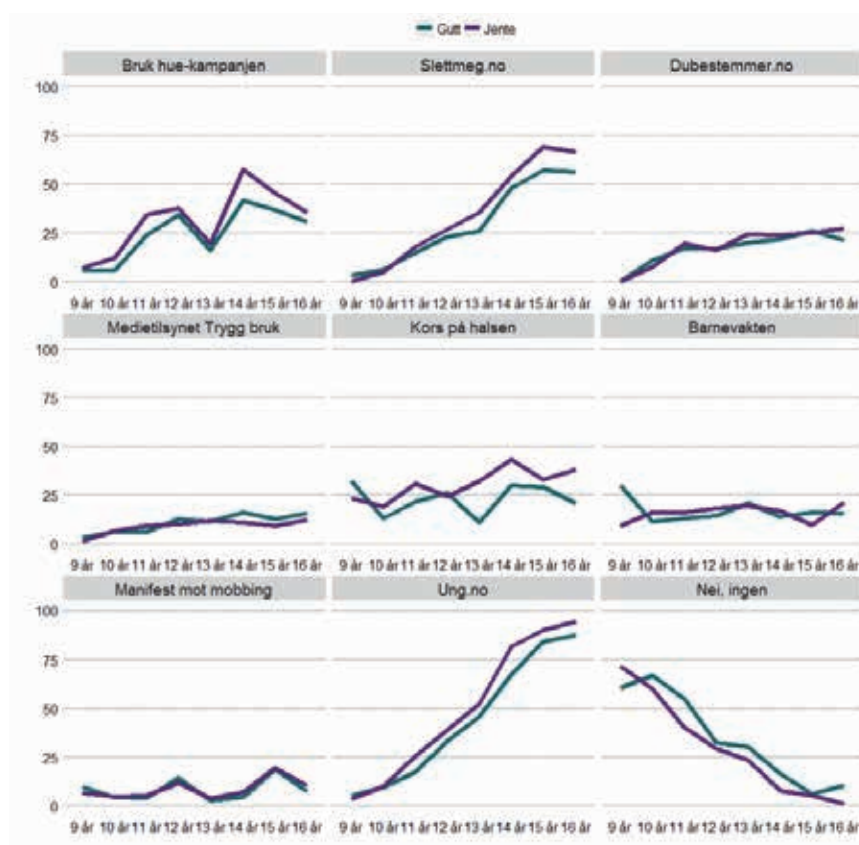
Jevnt over er kjennskapen økende med alderen, og særlig gjelder dette Slettmeg.no og Ung.no. Disse er kjent av majoriteten av 15–16-åringene, mot nesten ingen av de yngste.

Det er også et mønster at flere jenter enn gutter har kjennskap til slike informasjonskilder. 34 prosent av guttene kjenner ingen av de nevnte kildene, mot 27 prosent av jentene.

Figur 93: Har du hørt om noen av disse? Prosent.



Figur 94: Har du hørt om noen av disse? Prosentandeler fordelt på kjønn og alder.

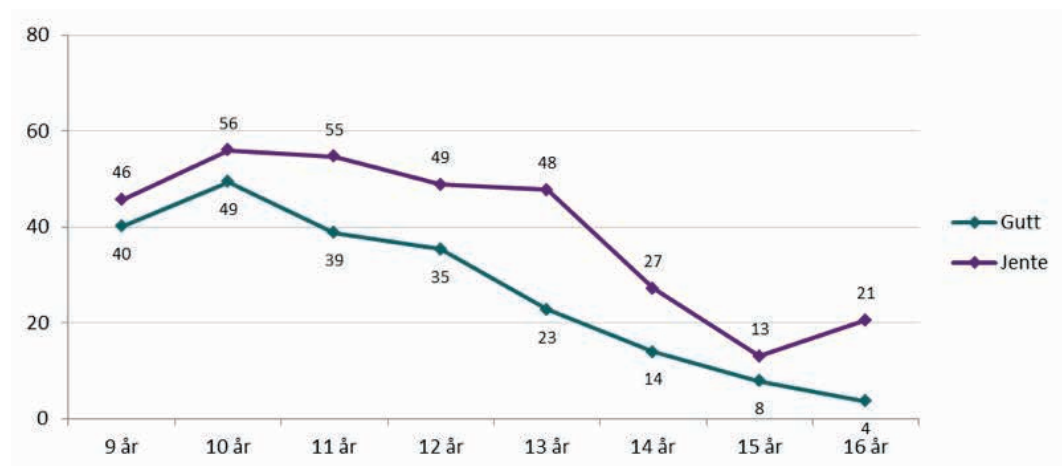


Regulering av mediebruk

Aldersmerking

33 prosent av barna er opptatt av å følge aldersgrenser på dataspill, sosiale medier og film. Jenter er mer opptatt av dette enn gutter, uavhengig av alder. Figur 94 viser videre at andelen som er opptatt av dette, går tydelig ned med alderen, både for jenter og gutter. Andelen som er opptatt av slike aldersgrenser, er spesielt lav blant guttene i alderen 15–16 år. Fem prosent av guttene i denne alderen er opptatt av å følge aldersgrenser, mens 18 prosent av jentene i samme aldersgruppe er det.

Figur 95: Prosentandel av gutter og jenter som har svart «ja» på spørsmålet om de er opptatt av å følge aldersgrenser på dataspill, sosiale medier og film.



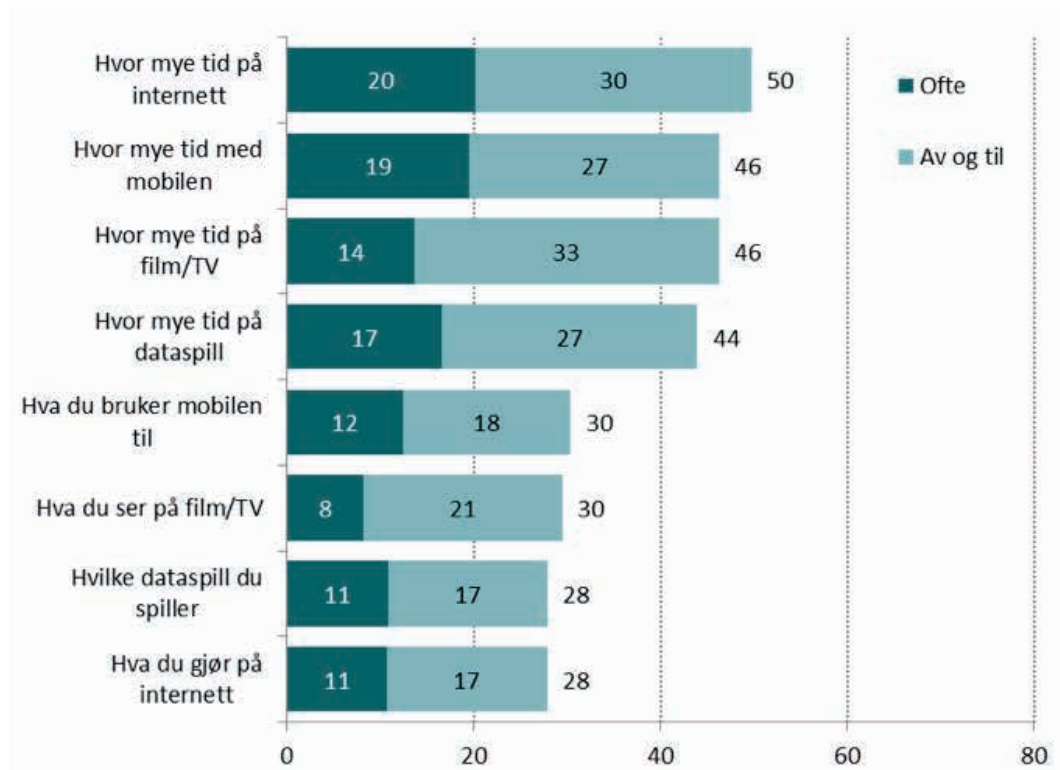
Mediebruk som kilde til uenighet med foreldre

Barna er oftest uenig med foreldrene om tiden brukt på internett (50 prosent), mobil (46 prosent), film (46 prosent) og dataspill (44 prosent).¹⁶ Andelen som ofte eller av og til er uenig i hvordan mediene brukes, ligger mellom 28 og 30 prosent.

Barn og foreldre er altså oftere uenig i hvor mye tid barna bruker på ulike medier sammenlignet med hva de bruker mediene til.

¹⁶ Andel som har svart «Ofte» eller «Av og til».

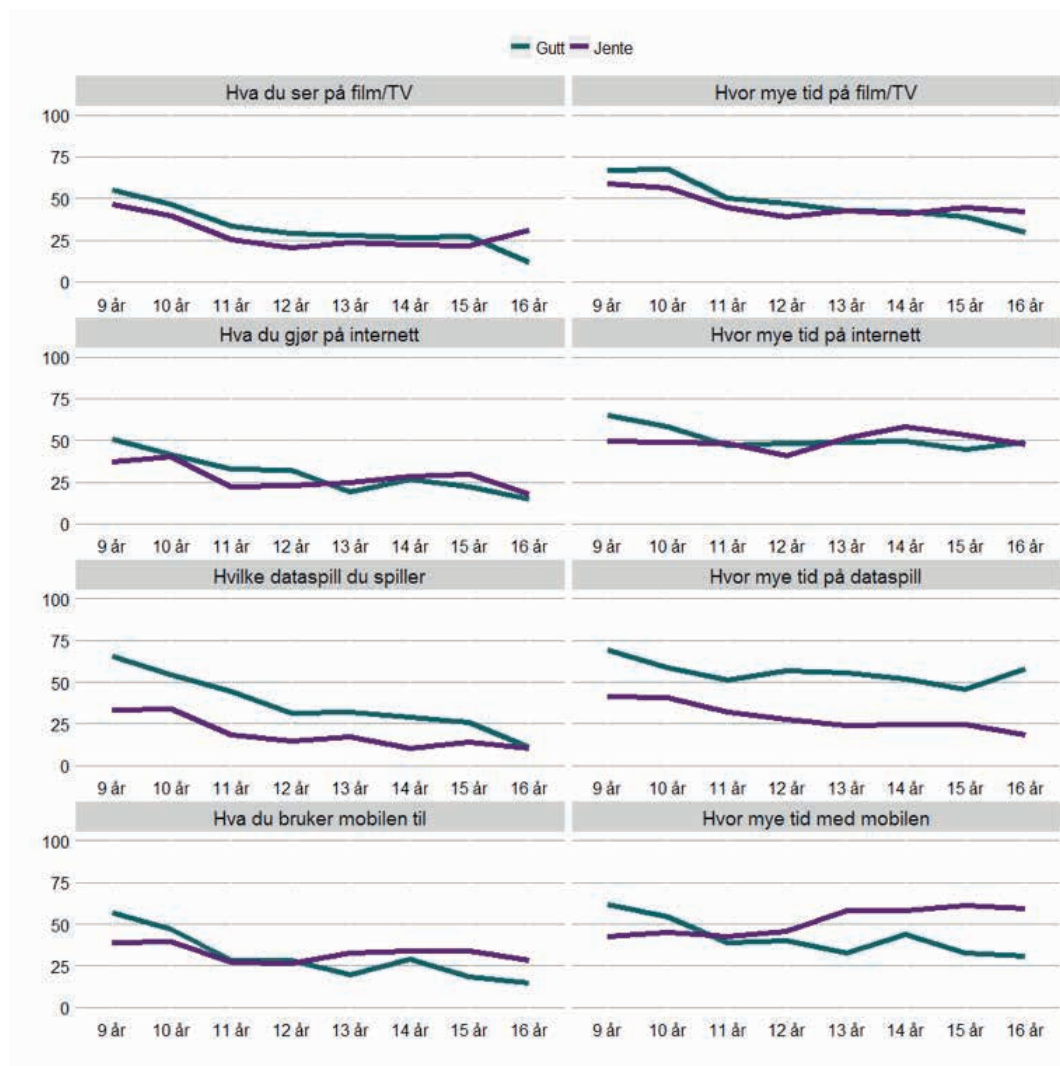
Figur 96: Bruker du og dine foreldre å være uenige om ...? Prosentandel som har svart ofte eller av og til. De som har svart «ser/bruker/spiller ikke» er tatt ut av prosenteringen. ($n_{\min}=2\ 527$, $n_{\max}=2\ 157$)



Det er forholdsvis små forskjeller mellom jenter og gutter i hva man oppgir å være uenig med sine foreldre om, med unntak av når det gjelder spilling og mobilbruk. En høyere andel gutter enn jenter oppgir å være uenig med foreldrene sine både når det gjelder hvilke spill man spiller og tidsbruk på spill. 35 prosent av guttene og 19 prosent av jentene er ofte eller av og til uenig med sine foreldre om type spill, og 55 prosent av guttene og 30 prosent av jentene er ofte eller av og til uenig med sine foreldre om tidsbruk på spilling. Tendensen er at uenigheten om spilling avtar med barnas alder, både for gutter og jenter, men for guttene ser det ut til at uenighet om tidsbruk på spilling tar seg opp igjen når guttene blir 16 år.

Angående mobilbruk, er det flere jenter enn gutter som ofte eller av og til er uenig med foreldrene sine, både om hva de bruker mobilen til (32 prosent av jentene og 28 prosent av guttene) og hvor mye tid de bruker på den (52 prosent av jentene og 40 prosent av guttene). Blant jentene øker uenigheten om tid brukt på mobilen ved 13-årsalderen, og deretter holder det seg relativt stabilt. For guttene er andelen som ofte eller av og til er uenig med foreldrene synkende med alder, både når det gjelder hva de bruker mobilen til og hvor mye tid de bruker på mobilen.

Figur 97: Bruker du og dine foreldre å være uenige om ...? Prosentandeler som har svart ofte eller av og til fordelt på kjønn og alder. De som har svart «ser/bruker/spiller ikke» er tatt ut av prosenteringen.

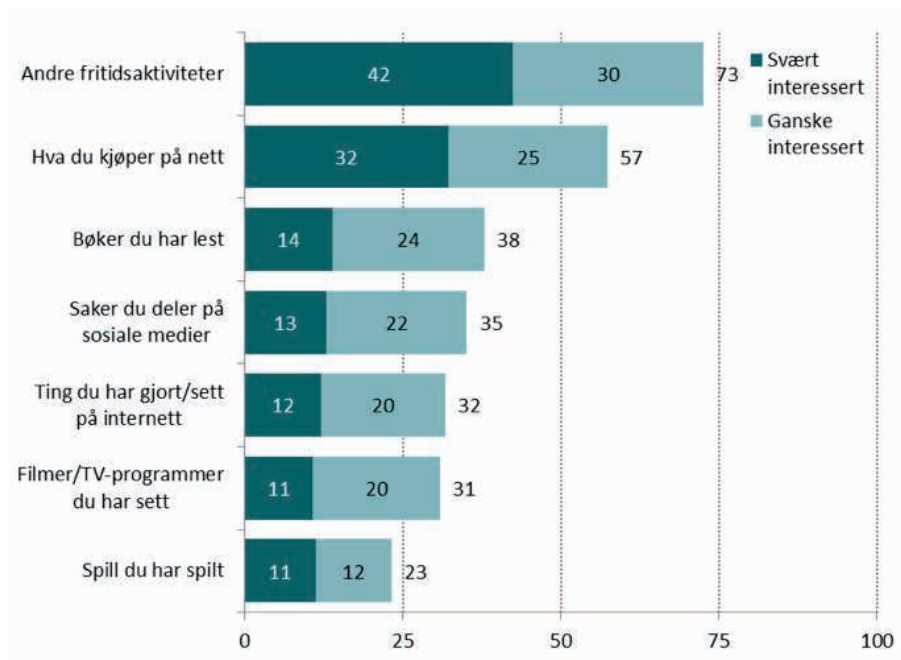


Foreldres interesse for barnas mediebruk

73 prosent av barna synes at foreldrene / andre voksne de bor sammen med er svært eller ganske interessert i «andre fritidsaktiviteter de holder på med». 57 prosent synes foreldrene er interessert i hva de kjøper på nettet, og 38 prosent synes de er interessert i bøker de har lest. 35 prosent synes foreldrene er interessert i saker de deler på sosiale medier, og 32 prosent av barna opplever at foreldrene er interessert i ting de har gjort/ sett på internett. 31 prosent mener foreldrene er interessert i filmer eller tv-program de har sett, og 23 prosent mener foreldre er svært eller ganske interessert i spill de har spilt.

Ifølge barna viser altså foreldrene mest interesse for andre fritidsaktiviteter og hva de kjøper på nett, mens de er minst interessert i spillene de spiller.

Figur 98: Hvor interessert synes du at dine foreldre / andre voksne du bor med er i...? Prosent. De som har svart «Jeg gjør aldri dette» er tatt ut av prosenteringen. ($n_{\min}=1\ 829$, $n_{\max}=2\ 404$)



Andelene som opplever at foreldrene er interessert i bøker de har lest, spill de har spilt, saker de deler på sosiale medier, ting de har gjort/sett på internett og filmer/tv-program de ser, er synkende med barnas alder, både blant jenter og gutter.

På de fleste områdene er det forholdvis små kjønnsforskjeller, men en høyere andel gutter enn jenter rapporterer at foreldrene er interessert i spill de har spilt (27 mot 19 prosent), mens en høyere andel jenter enn gutter svarer at foreldrene er interessert i saker de deler på sosiale medier (39 mot 31 prosent).

Figur 99: Hvor interessert synes du at dine foreldre / andre voksne du bor med er i...? Prosentandeler som har svart svært eller ganske interessert fordelt på kjønn og alder. De som har svart «jeg gjør aldri dette» er tatt ut av prosenteringen.

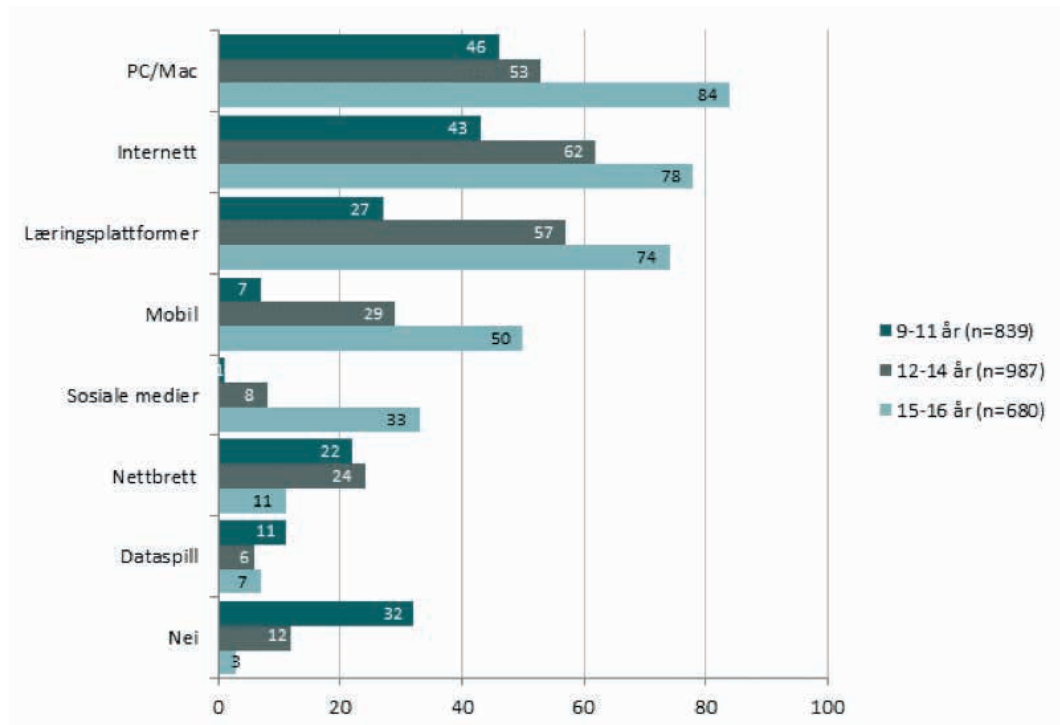


IKT i skolen

Verktøy i undervisningen

60 prosent av barn i alderen 9–16 år bruker internett i undervisningen, og omtrent like mange (59 prosent) bruker PC/Mac. Litt over halvparten (52 prosent) bruker læringsplattformer (LMS, Fronter, It's learning, Digitalcampus, PedIT osv.). 27 prosent bruker mobil, og 20 prosent bruker nettbrett i undervisningen. Det er forholdsvis uvanlig å bruke sosiale medier (tolv prosent) og dataspill (åtte prosent) i undervisningen. 16 prosent bruker ikke noen av de nevnte verktøyene i undervisningen på skolen.

Figur 100: Bruker du noe av dette i undervisningen på skolen? Prosent.



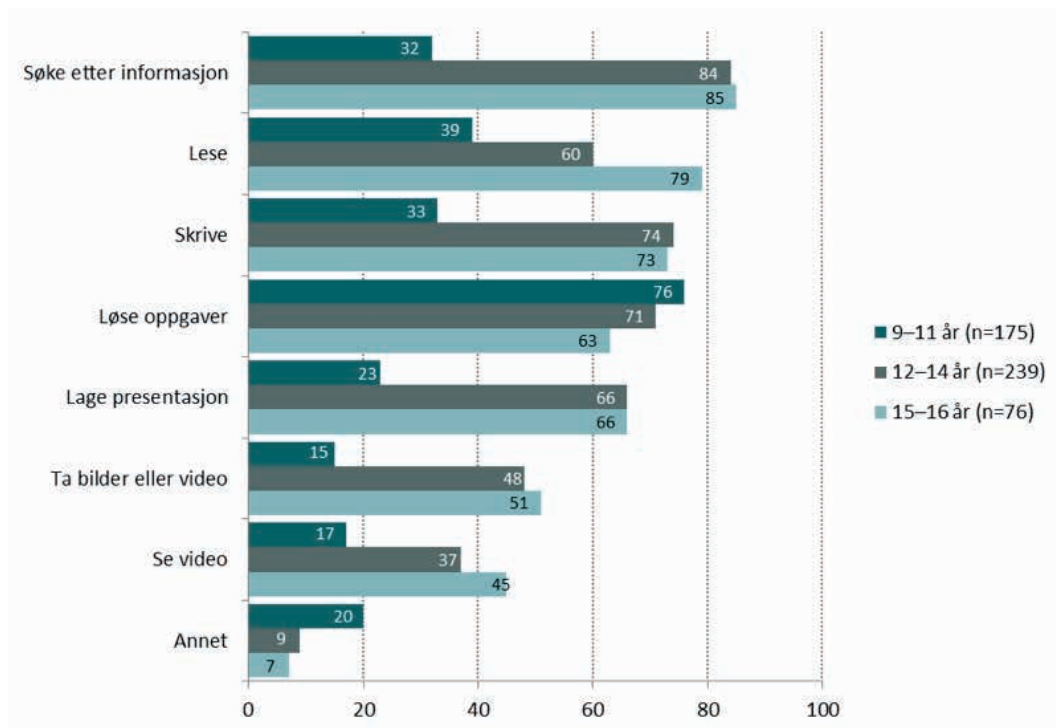
Det er mellom ulike aldersgrupper vi finner de største forskjellene. Bruken av PC/Mac, internett, læringsplattformer, mobil og sosiale medier øker med alderen. 84 prosent av barna i 15–16-årsalderen bruker PC/Mac i undervisningen, mot bare 46 prosent av barn i alderen 9–11 år. Internett blir brukt av 78 prosent av barn i alderen 15–16 år, sammenlignet med kun 43 prosent av barn i alderen 9–11 år. Læringsplattformer brukes av 74 prosent av 15–16-åringene, mot bare 27 prosent av 9–11-åringene. Videre bruker halvparten av barna på 15–16 år mobil i undervisningen, sammenlignet med bare syv prosent av de i alderen 9–11 år. En tredjedel av de eldste barna bruker også sosiale medier i undervisningen, mens nesten ingen av de yngste barna gjør dette. På motsatt side ser vi at nettbrett og dataspill brukes mer av de yngste enn eldste barna. 22 prosent av barn i alderen 9–11 år og 24 prosent av barn i alderen 12–14 år, bruker nettbrett i undervisningen på skolen. Andelen er kun elleve prosent blant 15–16-åringene. Dataspill blir benyttet i undervisningen av elleve prosent av barna i alderen 9–11 år, mot seks prosent av barna i alderen 12–14 år og sju prosent av barna i alderen 15–16 år.

Det er også en viss forskjell mellom jenter og gutter, selv om alder er den viktigste enkeltfaktoren. En litt høyere andel gutter enn jenter bruker dataspill eller sosiale medier i undervisningen. Differansen er høyest mellom gutter og jenter i alderen 15–16 år. Av guttene i denne alderen bruker tolv prosent dataspill og 38 prosent sosiale medier i undervisningen. Andelen blant jenter er henholdsvis tre og 28 prosent. Videre har en litt høyere andel jenter enn gutter brukt læringsplattformer (LMS, Fronter, It's learning, Digitalcampus, PedIT osv.) i undervisningen. Her er differansen mellom kjønnene størst blant barna i alderen 12–14 år. 63 prosent av jentene i denne alderen bruker læringsplattformer i undervisningen, mot 52 prosent av guttene.

Hva bruker barna nettbrett til i undervisningen?

De som bruker nettbrett i undervisningen ble stilt et spørsmål om hva de bruker nettbrett til. Totalt 72 prosent bruker nettbrettet til å løse oppgaver, 66 prosent bruker det til å søke opp informasjon, 59 prosent bruker det til å skrive og 56 prosent bruker det til å lese. Videre bruker omtrent halvparten nettbrettet til å lage presentasjoner, 37 prosent bruker det til å ta bilder eller video og 31 prosent bruker det til å se video.

Figur 101: Hva bruker du nettbrett til i undervisningen? Prosent.



Det er forholdsvis store forskjeller mellom ulike aldersgrupper når det gjelder hva de bruker nettbrettet til. Samtidig må man være oppmerksom på at det blant de eldste er en forholdsvis lav andel som faktisk bruker nettbrett, og som dermed har svart på spørsmålet. Vi kan uansett merke oss at alle aktiviteter, bortsett fra oppgaveløsning, er langt vanligere blant de eldste som benytter nettbrett enn de yngste. Når det gjelder oppgaveløsning, er det forholdsvis vanlig å bruke nettbrettet til dette i alle aldersgrupper, selv om andelen blant de yngste (76 prosent) altså er høyere enn blant de eldste (63 prosent). Blant barn i alderen 15–16 år bruker 85 prosent nettbrettet som oftest til å søke etter informasjon, 79 prosent til å lese og 73 prosent til å skrive.

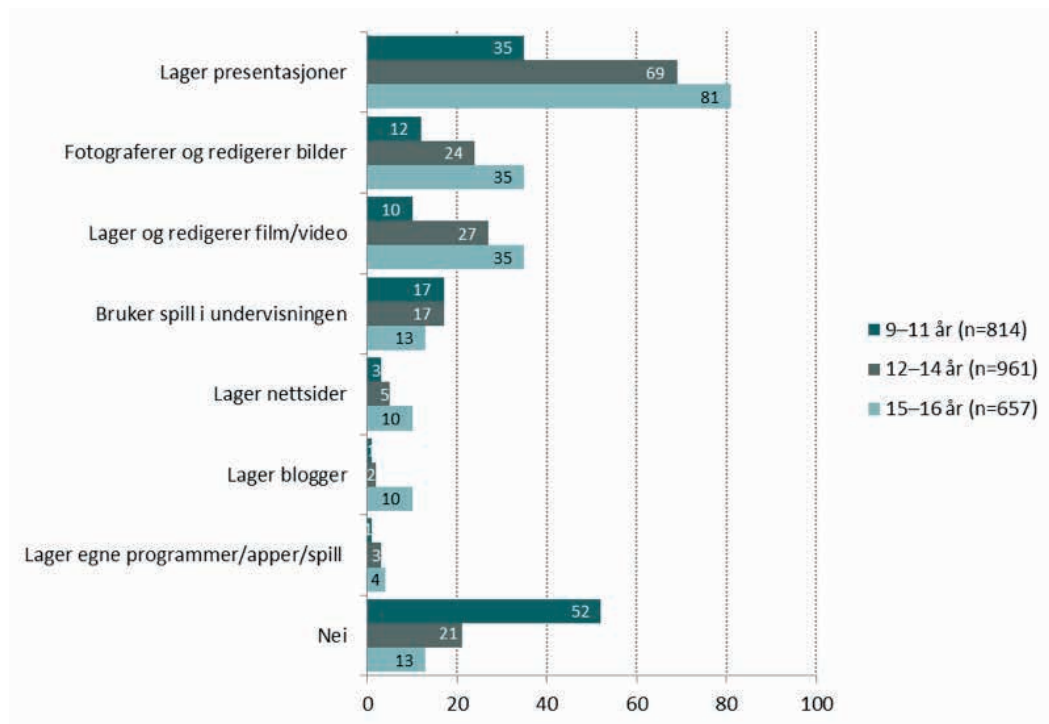
En høyere andel jenter enn gutter bruker nettbrettet til å lese (58 mot 53 prosent), skrive (64 mot 54 prosent), løse oppgaver (76 mot 68 prosent), søke etter informasjon (69 mot 62) og lage presentasjoner (55 mot 47 prosent). En høyere andel gutter enn jenter bruker nettbrettet til å se på video (34 mot 27 prosent).

Hvordan brukes IKT-verktøyene

61 prosent av barn i alderen 9–16 år lager presentasjoner på skolen. Det er også en forholdsvis stor andel som fotograferer og redigerer bilder (23 prosent), samt lager og redigerer film/video (23 prosent). 16 prosent bruker spill i undervisningen, seks prosent lager nettsider, fire prosent lager blogger og tre prosent lager egne programmer/apper/spill. 29 prosent svarer at de ikke gjør noen av de nevnte aktivitetene i undervisningen.

Det er forholdsvis store forskjeller mellom ulike aldersgrupper her. 81 prosent av barn i alderen 15–16 år lager presentasjoner i undervisningen, mot bare 35 prosent av barn i alderen 9–11 år. Fotografering og bilderedigering er også vanligst blant 15–16-åringene (35 prosent), og det samme gjelder lagging og redigering av film/video (35 prosent). En av ti av de eldste lager også nettsider og/eller blogger. Når det gjelder bruken av spill i undervisningen, er dette vanligst blant barna i alderen 9–14 år (17 prosent).

Figur 102: Gjør dere noe av dette på skolen? Prosent.



Det er også noen forskjeller mellom jenter og gutter. Fotografering, bilderedigering, filming og redigering av film/video er mer vanlig blant gutter enn jenter, særlig om man ser på den eldste aldersgruppen. 42 prosent av guttene i alderen 15–16 år fotograferer og redigerer bilder på skolen, mot bare 28 prosent av jentene på samme alder. Når det gjelder filming og redigering av film/video, er andelen 44 prosent blant guttene og 27 prosent blant jentene, i 15–16-årsalderen. Det å lage presentasjoner, er mer vanlig blant jenter enn gutter, først og fremst om vi ser på de i alderen 9–14 år (differanse på sju prosentpoeng).

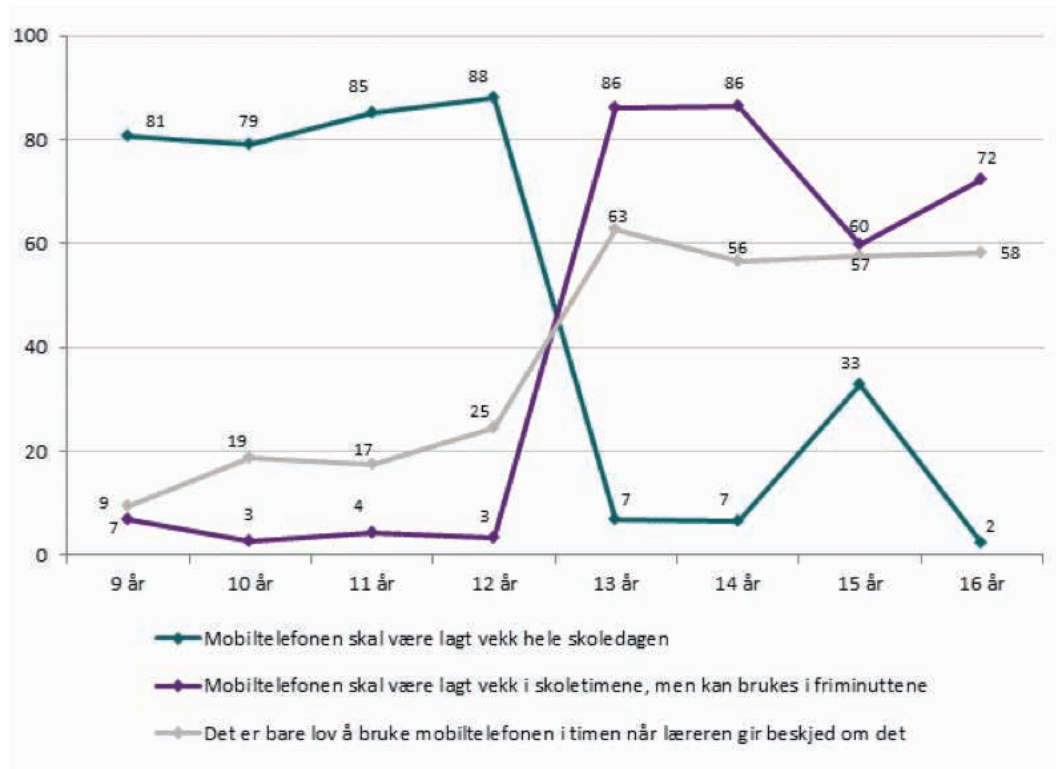
Regler for mobilbruk

93 prosent¹⁷ av barna i alderen 9–16 år svarer at skolen har regler for mobilbruk. Totalt 47 prosent oppgir at mobiltelefonen skal være lagt vekk hele skoledagen, mens 40 prosent svarer at mobiltelefonen skal være lagt vekk i skoletimene, men kan brukes i friminuttene. 39 prosent oppgir at det bare er lov å bruke mobiltelefonen i timen når læreren gir beskjed om det, mens åtte prosent svarer at skolen har andre regler.

Figur 102 viser at det skjer et markant skifte her når barna er 13 år. Andelen som oppgir at mobiltelefonen skal være lagt vekk hele skoledagen faller fra 88 prosent blant 12-åringene til kun sju prosent blant 13-åringene. Samtidig øker andelen som oppgir at mobiltelefonen skal være lagt vekk i skoletimene, men kan brukes i friminuttene, fra kun tre prosent av 12-åringene til hele 86 prosent av 13-åringene. Denne andelen holder seg jevnt høy, bortsett fra et fall blant 15-åringene. En tredjedel av 15-åringene oppgir at mobiltelefonen skal være lagt vekk hele skoledagen. Andelen synker til to prosent blant 16-åringene, noe som kanskje kan ses i lys av overgangen til videregående skole. Andelen som oppgir at mobilbruk i timen kun er lov når lærer gir beskjed om dette, stiger jevnt, men særlig mye fra 12–13-årsalder.

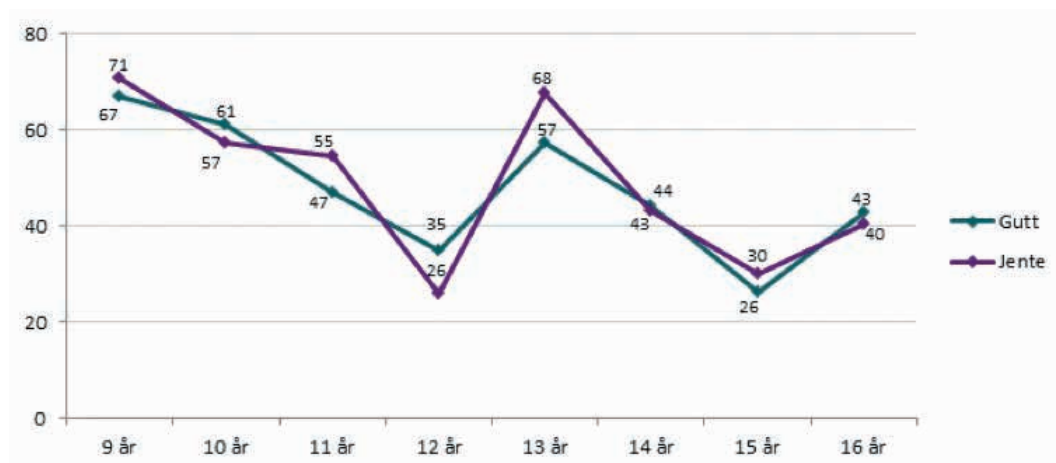
¹⁷ Kun to prosent har svart at skolen ikke har regler, mens fem prosent har svart "vet ikke". Derfor er det altså 93 prosent som med sikkerhet har oppgitt at de har regler på skolen.

Figur 103: Prosentandel etter alder som har følgende regler for mobilbruk på skolen.



46 prosent av barna er helt enig i reglene som skolen har for bruk av mobiltelefon, mens 23 prosent er delvis enig. Kun 16 prosent er helt eller delvis uenig i reglene. Totalt sett er det kun mindre forskjeller mellom jenter og gutter her. Andelen som er helt enig i reglene synker fram til 12-årsalderen, før den stiger ved 13-årsalder, og deretter igjen er synkende. Dette gjelder både for gutter og jenter.

Figur 104: Prosentandel av gutter og jenter som er helt enig i reglene for bruk av mobiltelefon på skolen sin.



Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Materialet i denne publikasjonene er videre tilgjengelig under følgende Creative Commons lisens:

Navngivelse-Ikkekommersiell-Del På Samme Vilkår 3.0 Norge, jf:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/no/>

Det innebærer at du har lov til å dele, kopiere og spre verket, samt å bearbeide (remikse) verket, så fremt følgende tre vilkår er oppfylt:

NAVNGIVELSE

Du skal navngi opphavspersonen og/eller lisensgiveren på den måte som disse angir (men ikke på en måte som indikerer at disse har godkjent eller anbefaler din bruk av verket).

IKKEKOMMERSIELL

Du kan ikke bruke dette verket til kommersielle formål.

DEL PÅ SAMME VILKÅR

Dersom du endrer, bearbeider eller bygger videre på dette verk, kan du kun spre det resulterende verk under en lisens, som er identisk med denne.



BARN OG MEDIER 2016

Ansvarlig utgiver: Medietilsynet

Design omslag: Page Black

Trykk: Møklegaard Print Shop

ISBN: 978-82-91977-46-1





Medietilsynet
NORWEGIAN MEDIA AUTHORITY

BARN & MEDIER 2016
Ansvarlig utgiver: Medietilsynet
Illustrasjon: Page Black
ISBN: 978-82-91977-46-1

KONTAKT

www.medietilsynet.no
www.facebook.com/medietilsynet
www.twitter.com/medietilsynet
post@medietilsynet.no